

Otkriven spomenik Šimi Starčeviću u Karlobagu

Vlado Pepić-Prpa

Rimskom cestom preko Velebita

dr.sc. Darko Katalinić
Pravilnom prehranom
protiv raka!

Kapucinski samostan
u Karlobagu

Zavičajna Udruga Ličana
"Gacka" Bizovac

INTERVIEW

dr. Mario Zubović

VILA VELEBITA

časopis Like i Velebitskog primorja

Osnivač i izdavač:

Udruga Ličana "Vila Velebita"
Ul. kneza Ljudevita Posavskog 37, Zagreb
Tel.: 01/4635-888

Za izdavača:

doc.dr.sc. Milan Vrkljan
predsjednik Udruge

Glavni urednik:

doc.dr.sc. Milan Vrkljan

Uredništvo:

Dr. Jure Murgić, Avenka Butković, prof.
Luka Maršić (pomoćnici glavnog urednika),
Tihomir Marjanović, Jasmina Milinović
Katalinić, Ivica Sokolić, fra Draženko
Tomić, Dijana Fišter, Vlado Marić

Suradnici:

Jasna Čutić, Josipa Dasović, Mirjana
Greblo, Ana Jelinić, Karolina Vidović
Krišto, Mladen Kukina, Željko Popović,
Marin Smolčić, Željko Mataija, Ana-Maria
Devčić, Dražen Prša, Lucija Tomljenović,
Ana Tomljenović, dr. sc. Željko Holjevac,
Dorothea Prpić, Milan Murgić, Željko
Starčević, Milan Ostović, Nikica Marković

Adresa uredništva:

Vila Velebita,
Ul. kneza Ljudevita Posavskog 37, Zagreb
Tel./Fax.: 01/4635-888
e-mail: urednistvo@vila-velebita.hr
www.vila-velebita.hr

Grafička priprema:

Tihomir Marjanović

Fotografije:

Tihomir Marjanović,
Arhiv Vile Velebita,
Internet photo pages.

Tisak:

STAJER-GRAF, Zagreb

Broj žiro-računa:

2360000-1101435362

Cijena jednog primjerka:

10,00 kuna

Naklada: 1500 primjeraka

Upravni odbor Udruge:

dr. sc. Milan Vrkljan, predsjednik / Stjepan
Bićan, dipl.iur / Tomislav Crnić, dipl.ing /
Ivica Francetić, dipl.ing / Nikola Jurković /
Ivan Krpan, dipl.ing / Josip Milinković /
Damir Miškulin, dipl.ing / Željko
Radošević, dipl.ing / prof. Petar Rajković /
dr. sc. Ivan Šimunić

Nadzorni odbor Udruge:

Nikola Kostelac, dipl.ing, predsjednik /
Predrag Čudina / Josip Zdunić, dipl.iur/

ISSN 1331-7059

EAN-13 code: 9771331705001

IZ SADRŽAJA

3

dr. MARIO ZUBOVIĆ Interview

Saborski zastupnik i predsjednik Odbora za vanjsku politiku

Povod razgovoru s dr. Mariom Zubovićem, saborskim zastupnikom, je skori ulazak Republike Hrvatske u Europsku Uniju, te ubrzani regionalni razvitak Ličko-senjske županije, kako bi što spremniji i educiraniji mogli započeti gospodarski i politički uzlet u europskom okruženju.

Piše: Avenka Butković

7

Wellness u hotelu Velinac

Ove godine naš Karlobag dobio je prvi rekreacijski centar. U sklopu Hotela „Velinac“, u moderno uređenom prostoru, sredinom ožujka otvoren je wellness centar u kojem svatko može pronaći malo prostora i načina da sebi priušti opuštanje i razgibavanje.

Piše: Lucija Tomljenović

8

Kroti se snaga senjske bure

Ličko-senjska županija imaće svoj prvi vjetro-park koji će za proizvodnju struje koristiti snagu bure.

Piše: Dorothea Prpić

10

Metajna - zaboravljeni raj

Piše: Ana-Maria Devčić
i Lucija Tomljenović

<http://www.vila-velebita.hr/>

IZ SADRŽAJA

12

Marijana Štimac - interview

13

KOSTELKA

Projekt "Pastrve i turisti"

14

Teorija prirodnih prava i pravednosti

Piše: prof. Luka Maršić

17

Kutak Informatičkih Tehnologija

18

Damir Tomljanović - Gavran

20

Udruga "Vila Velebita" - Požega

21

"U divljini" - filmska kritika

24

KAPUCINI u Karlobagu

Piše: fra Josip Grivić

27

Pomoć Mariu Brbotu

Zvijezde i svećenici u akciji pomoći

28

Vratija se Šime

Otkrivanje spomenika Šimi Starčeviću u Karlobagu, u svibnju 2008. godine.

Povijesni događaj zabilježilo je više autora

36

Pjevački zbor "Vila Velebita"

38

Susret prijatelja nakon 50 god.

Josip Galac i Jurica Vrkljan

44

Hrvatske šume - podružnica Gospić

Piše: Marin Smolčić

45

Komunistički zločini '45-'90

46

Lunjski maslinici

48

JADOVNO

Ličko selo na "umoru"

49

Lovačko društvo "Tetrijež"

Donja Pazarišta

52

Prehranom protiv raka

Piše: dr.sc. Darko Katalinić, dr.med.

54

Rimskom cestom preko Velebita

Piše: Vlado Prpić - Prpa

60

Suveniri iz Kutereva

61

Bleiburška tragedija

Piše: dr.sc. Josip Jurčević

64

dr. Martina Matovinović

Interview

66

Izlet na Palagružu

Pustolov Mile Vranić i posada

70

Kronika aktivnosti

Kratki prikaz slijeda aktivnosti i događanja Udruge Ličana "Vila Velebita" iz Zagreba, od 2005. do danas.

67

Euro 2008 - Pobjeda u Klagenfurtu

**Hrvatska
Njemačka
2:1**

Piše: Vlado Marić

69

Monografija Kutereva

SABORSKI ZASTUPNIK I PREDSJEDNIK ODBORA ZA VANJSKU POLITIKU

Idemo dalje

Povod razgovoru s dr. Mariom Zubovićem, saborskim zastupnikom, je skori ulazak Republike Hrvatske u Europsku Uniju, te ubrzani regionalni razvitak Ličko-senjske županije, kako bi što spremniji i educiraniji mogli započeti gospodarski i politički uzlet u europskom okruženju.

Vila: Molim vas, recite nam nešto uvodno o sebi i svojoj obitelji?

Rođen sam 1951.g. u Zagrebu. Osnovnu školu pohađao sam u Križanićevoj, te kasnije nastavio na poznatim zagrebačkim gimnazijama IV. i VI. Upisao sam paralelno Veterinarski i Stomatološki fakultet. Veterinu sam, nažalost, uspio privesti do IX semestra, dok sam stomatologiju 1978.g. diplomirao. Imam obitelj, suprugu Doru i dvije kćeri, mlađa je ekolog, a starija stomatolog. Moja braća Ivica i Željko su također stomatolozi, pa se može reći da su Zubovići, zapravo,

zubarska obitelj.

Vila: Vaše podrijetlo ima veze s Likom i Primorjem?

Moja majka Mira Katica rodom je iz Gospića, a tata Benjamin iz Karlobaga.

Podrijetlo prezimena Zubović je izvorno s otoka Paga, ali se moj djed Lovro, negdje oko Prvoga svjetskog rata, doselio u Karlobag, gdje je naša obitelj imala poznatu gostionicu „Zubović“. Otac Benjamin se tako rodio u Karlobagu, a cijela obitelj je jako vezana i danas uz Karlobag. Baka, po majčinoj liniji, bila je obrtnica u Gospiću i sve do 1945.g. cijela obitelj je jako lijepo živjela. Baka i djed su imali kuću i imanje u Žabičkoj ulici, pa sam veliki dio djetinjstva provodio kod njih.

Vila: Vaše prvo zaposlenje nakon završenog studija stomatologije!

Po završetku studija, unatoč mojoj želji da počnem raditi u svojem

rodnom gradu, morao sam, kao i moja starija braća, otići u Njemačku. Gotovo godinu dana radio sam u jednoj privatnoj ordinaciji u malom njemačkom gradiću Rodgauu.

Vila: Koji je razlog da ste otišli tamo raditi?

Kako sam kao mlad stomatolog želio raditi u svojoj vlastitoj privatnoj ordinaciji u Zagrebu prionuo sam prikupljanju raznih dozvola na tadašnjoj Općini Centar. Bez ikakvih problema dobio sam dozvole za adaptaciju prostora, te za opremanje buduće ordinacije. Morate znati da su pri tome utrošena znatna vlastita sredstva i da mi je ovo trebalo biti prvo zaposlenje. I tako, nakon što je sve skoro bilo spremno za otvaranje ordinacije, trebao sam ishoditi još samo dozvolu za rad. I tu nastaje problem. Naime, nadležna tijela Općine Centar uskratili su mi dozvolu za rad, pa sam bio prisiljen otići raditi u Njemačku. Tek nakon ►►

godinu dana uspio sam dobiti i potrebnu dozvolu, pa sam se mogao

smjeru. U tome smo, na zadovoljstvo svih nas, u potpunosti uspjeli.

građana Hrvatske: ulazak u Europsku Uniju i NATO savez. U ostvarenju tih

vratiti u Zagreb i započeti s radom u svojoj vlastitoj ordinaciji. Sve do 2000.g., bavio sam se samo stomatologijom, a tada se aktivno uključujem i u politički život.

Vila: Što Vas je ponukalo na takvu odluku?

Od samih početaka bio sam član HDZ-a i u vrlo bliskim odnosima s tadašnjim predsjednikom dr. Franjom Tuđmanom. Često smo igrali tenis i razgovarali o našoj Hrvatskoj. Tada nisam aktivnije sudjelovao u hrvatskoj politici. No, kada je HDZ 2000.g. izgubio izbore, na poziv dr. Ive Sanadera, budućeg Predsjednika stranke, odlučio sam ući u politiku. Ubrzo zatim, dr. Ivo Sanader postao je Predsjednik stranke. Od tada sam sudjelovao u nastojanju našeg predsjednika da se HDZ-u vrati prijašnji ugled i kredibilitet te da se stranka vrati na čelo države kako bi Hrvatskoj dala novi zamah i pokrenula je u pravom

Vila: Kad ste upoznali predsjednika Tuđmana?

Predsjednika Tuđmana upoznao sam 1990.g. Međutim, postoji nekoliko zanimljivih priča. Dr. Tuđman je kao đak i student stanovao u kući moga strica, koji je bio direktor gimnazije u Zagrebu, te se tamo družio s mojom majkom i njenom sestrom. Šezdesetih godina, dok još nitko nije ni slutio da bi upravo on mogao biti prvi hrvatski Predsjednik, dr. Tuđman dolazio je u Gospić profesoru Juliju Derossiju, koji je predavao na Pedagoškoj akademiji te pisao članke u Hrvatskome tjedniku. Profesor Derossi i njegova supruga stanovali su u kući moje bake, te sam i tada, doduše neizravno, bio na neki način povezan s njim.

Vila: Bili ste u izabrani za saborskog zastupnika uzastopce u 5. i 6. sazivu Hrvatskoga sabora. Što očekujete od ovog mandata?

Upravo ono što i velika većina

ciljeva došli smo tako daleko da su oni postali neupitni. Oba mandata ključna su za ulazak u EU, i zahtjevaju ozbiljan i stručan rad svih saborskih zastupnika. Oba saziva donose brojne i vrlo važne zakone koji za posljednicu imaju konkretne zahvate u segmentima infrastrukture, plinifikacije, zdravstva, obrazovanja,

Radni sastanci s veleposlanicima iz svih zemalja, samo su neke od aktivnosti dr. Zubovića na čelu Odbora za vanjsku politiku.

* Foto: Arhiv internet stranice www.sabor.hr

pravosuđa i prostornog uređenja.

Vila: Koje su Vaše dužnosti kao predsjednika Odbora za vanjsku politiku?

Sudjelujemo u parlamentarnoj diplomaciji, što bi značilo da Hrvatski sabor komunicira i surađuje sa svim drugim svjetskim parlamentima. Istodobno, dajemo svoja mišljenja na izbor vele-poslanika i konzula, koje predlaže Vlada Republike Hrvatske. Vodimo korespondenciju s drugim parlamentima.

Vila: Kakva je međuparlamentarna suradnja između Hrvatskog sabora i ostalih parlamenata?

Hrvatski sabor i Odbor za vanjsku politiku zajednički iniciraju posjete parlamentaraca drugih država, s kojima na osnovi prijateljstva i povjerenja, izgrađuju daljnju suradnju, koja počiva na težnji da se parlamenti drugih država približe našem, s ciljem boljeg upoznavanja i lakšeg rješavanja problema. Tako je članstvo Odbora za vanjsku politiku u nekoliko posljednjih godina s ovom zadaćom protokolarno posjetilo Maltu, Rusiju, Njemačku, Češku, Makedoniju i Bosnu i Hercegovinu.

Koja je zadaća Izaslanstva Hrvatskoga sabora u Parlamentarnoj skupštini OESS-a u kojoj sudjelujete?

Republika Hrvatska je članica OESS-a (Organizacija za europsku sigurnost i suradnju). Sama misija OESS-a, koja se bavila osiguranjem sigurnosti i stabilnosti područja u zemljama jugoistočne Europe, uspješno je privedena završetku, te je 2007.g. preselila svoju misiju u zemlje Afrike i Azije. Hrvatska aktivno sudjeluje u rješavanju sukoba preventivnom diplomacijom, odnosno slanjem vlastitih snaga sigurnosti u krizna područja, primjerice u Afganistan i Siriju, koristeći se vlastitim iskustvima u rješavanju sukoba.

Vila: U kojoj je fazi harmonizacija hrvatskog zakonodavstva s europskim zakonodavstvom?

Pregovori oko usklađivanja hrvatskog s europskim zakonodavstvom su u tijeku, te smijem, s osobitim zadovoljstvom i reći, kako bi gotovo

stotinu donesenih zakona, koji su trenutno na usklađivanju s pravnom stečevinom Europske Unije, mogli u 2008. g. biti i usklađeni.

Vila: Mnoge su spekulacije u vezi s datumom ulaska Republike Hrvatske u Europsku Uniju. Kakva je Vaša procjena, s obzirom da preko raznih tijela izravno sudjelujete u ulasku Hrvatske u europsku obitelj?

Najizglednije je da ćemo 2010.g. ući u Europsku Uniju. Prethodno moraju biti stvoreni realni preduvjeti; primjerice, svi pregovori moraju biti završeni do jeseni 2009.g., zatim dolazi proces ratifikacije od drugih država i tada bi, konačno, ulazak u Europsku Uniju mogao postati stvarnost. Ukoliko se bude radilo kao do sada, bez nekih većih poteškoća, 2010.g. je najrealnija godina ulaska u Europsku Uniju.

Vila: U kakvom se ozračju odvija Vaša suradnja s predsjednikom Vlade dr. Ivom Sanaderom?

Profesionalno i politički, mi smo stranačke kolege. Dr. Sanader je predsjednik stranke, a ja sam politički tajnik, te je naša suradnja vrlo bliska i važna. Privatno, obitelji Sanader i Zubović, dugogodišnji su prijatelji i to prijateljstvo rado i s veseljem negujemo. Moram naglasiti da me izrazito prijateljski, a ne samo kolegijalni odnosi vežu uz mnoge članove stranke, pa sam tako s dr. Darkom Milinovićem, ministrom zdravstva, prijatelj još iz vremena kad je bio liječnik u Gospiću.

Vila: Kakva je Vaša vizija hrvatskog društva u skoroj budućnosti?

Hrvatsko društvo strahovito se brzo razvija i svi moramo sudjelovati u tome na način da jako kvalitetno radimo, svatko u svojem profesionalnom okruženju. To bi, zapravo, trebalo značiti i da se adekvatno obrazujemo tijekom cijeloga svojega životnog vijeka, kako bi mogli udovoljiti silnim tehnološkim i gospodarskim zahtjevima i u našim pedesetim godinama života, kad smo na vrhuncu svojih psihofizičkih sposobnosti. Zato je naša prioritarna zadaća stvoriti kvotu od 20% visokoobrazovanih ljudi, te poticati da se što veći broj ljudi obrazuje na

srednjim i visokim školama. Samo tako možemo konkurirati na svjetskom gospodarskom tržištu. Ljudi u svojim profesijama, koji puno i kvalitetno rade, trebaju biti i adekvatno nagrađeni i stimulirani za svoj rad. Svakako, i svjetski jezici su uvjet bez kojega se ne može niti zamisliti u budućnosti posao bilo koje vrste.

Vila: Kako je u ovo inkorporiran regionalni razvoj Ličko-senjske županije, s naglaskom na područje ličke regije, ako smosvjesni da se gotovo pola stoljeća ovo područje sustavno marginaliziralo u gospodarskom, prometnom i turističkom aspektu?

Izgradnjom suvremene autoceste, Lika napokon dobiva svoju šansu za gospodarski razvitak, a gotovo istodobno postaje i turistički atraktivna destinacija. Međutim, mene osobno više brine činjenica što u današnjoj Lici nema ljudi. Tijekom prošlog stoljeća Ličani su, zbog ekonomskih i političkih razloga, odlazili u Ameriku i u Australiju i tamo zasnivali svoje obitelji. Postojala je i migracija stanovništva u veće centre unutar Hrvatske, primjerice u Zagreb, Zadar, Rijeku, što je osiromašilo demografsku sliku ličke regije. Razvitak Like ovisi o mlađoj, radno sposobnoj populaciji, te o povratku ljudi u svoja rodna mjesta iz većih gradova. Sve je to moguće jer će, zbog povoljnih ekonomskih, infrastrukturnih i političkih razloga, već dolazi do ulaganja u nove, naročito green field projekte koji će onda otvoriti mogućnost bržeg zapošljavanja, te će tako omogućiti ljudima ostvarenje boljeg standarada za sebe i svoje obitelji. Zato se nadam da će sve više mladih ostati u ovom kraju punom mogućnosti.

Vila: Vraćajući se unatrag osam godina, u kojoj ste mjeri zadovoljni postignutim rezultatima?

Mislim da sa zadovoljstvom mogu reći da se glavne zamisli ostvaruju i da uvjerljivo idemo dalje.

Dani sira u Krasnu

U srpnju ove godine u Krasnu su održani Dani sira na kojima su svoje proizvode predstavili mljekari iz različitih dijelova Hrvatske, a kao i prethodnih godina privukli su velik broj posjetitelja. Osim iz Senja, Otočca i obližnjih naselja bilo je tu i Zagrepčana, Šibenčana, Riječana i posjetitelja iz inozemstva koji su imali prilike degustirati sireve, izravno od proizvođača saznati kako ih proizvode, a kasnije se i zabaviti uz pjesmu Kiće Slabinca i Snaše sa Slavonskim duktima.

Pokrovitelj manifestacije bilo je Ministarstvo poljoprivrede, a njihov organizator i ove godine bila je krasnarska tvrtka Tomaić-commerce u vlasništvu Vladimira Tomaića, ovdašnjeg proizvođača poznatog Krasnarskog i Velebitskog sira. Izložba i

degustacija sireva održana je na prostoru ispred Mjesnog doma i uprave Nacionalnog parka, čiji su djelatnici također pomagali u organizaciji. Osim sira iz Tomaićeve sirane Runolist posjetitelji su imali prilike degustirati i sireve mljekara iz Pakova Sela, Pleternice, Babine Grede, Daruvara, Otoka kod Sinja i Žminja, a svi su članovi Udruge prerađivača mlijeka Hrvatske koja okuplja oko stotinu malih i srednjih mljekara.

U zabavnom dijelu programa organizirana je i tombola u kojoj su zgodici bili proizvodi izlagača, a glavni zgoditak bio je veliki Krasnarski sir težak 12 kilograma, kojeg su Tomaići proizveli baš za ovu prigodu. »Zadovoljni smo kako je mani-festacija uspjela. Preko 600 posjetitelja u opuštenoj i veseloj atmosferi«, zadovoljno kaže Vladimir Tomaić.

V

Za Vilu piše: Avenka Butković
dipl. novinar

Ove godine naš Karlobag dobio je prvi rekreacijski centar. Naime, u sklopu Hotela „Velinac“, u moderno uređenom prostoru, sredinom ožujka otvoren je wellness centar u kojem

Ovaj događaj popraćen je velikim zanimanjem, prije svega kod mladih mještana Karlobaga, koji do sada nisu imali nikakav prostor za okupljanje i druženje. U sklopu centra nalazi se dio sa spravama za

Uskoro će se u sklopu centra otvoriti i solarij za one koji žele ljeto dočekati spremni i preplanuli.

Centar je otvoren svaki dan i svatko si može prilagoditi vrijeme posjeta pošto je radno vrijeme centra od 09,00 do 21,00 sati. S obzirom da centar možete posjećivati svakodnevno i neograničeno, cijena od 150,00 kuna mjesečno više je nego

WELLNESS CENTAR u Karlobagu

svatko može pronaći malo prostora i načina da sebi priušti opuštanje i razgibavanje.

vježbanje, koji je ujedno i najposjećeniji. Ovdje se možete poslužiti trakom za trčanje, orbitrekom, biciklom i drugim spravama koje će pomoći da svoje tijelo dovedete u formu.

Nakon toga, ukoliko želite, ljubazno osoblje Hotela „Velinac“ pripremiti će Vam saunu ili jacuzzi kako bi se opustili nakon napornog dana.

simbolična. Ukoliko želite, wellness možete koristiti i plaćati dnevnom kartom, ovisno o vašim željama i potrebama.

Zato, umjesto da slobodno vrijeme provedete ispred televizije, posjetite wellness centar u Hotelu „Velinac“ i kroz kratko vrijeme biti ćete

zadovoljni postignutim rezultatima i svojim izgledom.

V

*Za Vilu pišu:
Ana-Maria Devčić i Lucija Tomljenović*

Prvi vjetro-park na području Ličko-senjske županije gradi se u senjskom zaleđu lokalitetu Vrataruša u koji tvrtka Valalta iz Rovinja ulaže oko 55 milijuna eura

Pred kraj ove godine Ličko-senjska županija imat će svoj prvi vjetro-park koji će za proizvodnju struje koristiti snagu poznate senjske bure. Početak njegove gradnje nedavno je simbolički označen zakopavanjem prve lopate, a investitor je rovinjska

ZNAČAJNA ULAGANJA

Postrojenje vjetro-parka biti će smješteno na lokalitetu Vrataruša u Krivom Putu, desetak kilometara udaljenom od Senja, a gradnja će se provesti u dvije faze. Prva obuhvaća izgradnju 14 vjetro-turbina ukupne

konačnici biti 66 MW. U prvu fazu uložiti će se 55 milijuna eura. Prema planiranim rokovima biti će dovršena do konca listopada, a s početkom rada davati će 125 milijuna kilovat sati struje godišnje. Ta količina struje prema europskim normativima

KROTI SE SNAGA SENJSKE BURE

tvrtka Valalta. Biti će to ujedno prvi vjetro-park u Ličko-senjskoj županiji, te treći ali po snazi dosada najveći vjetropark u Hrvatskoj.

snage 42 MW, a druga postavljanje još dodatnih 8 vjetro-turbina, tako da će ukupna snaga postrojenja u

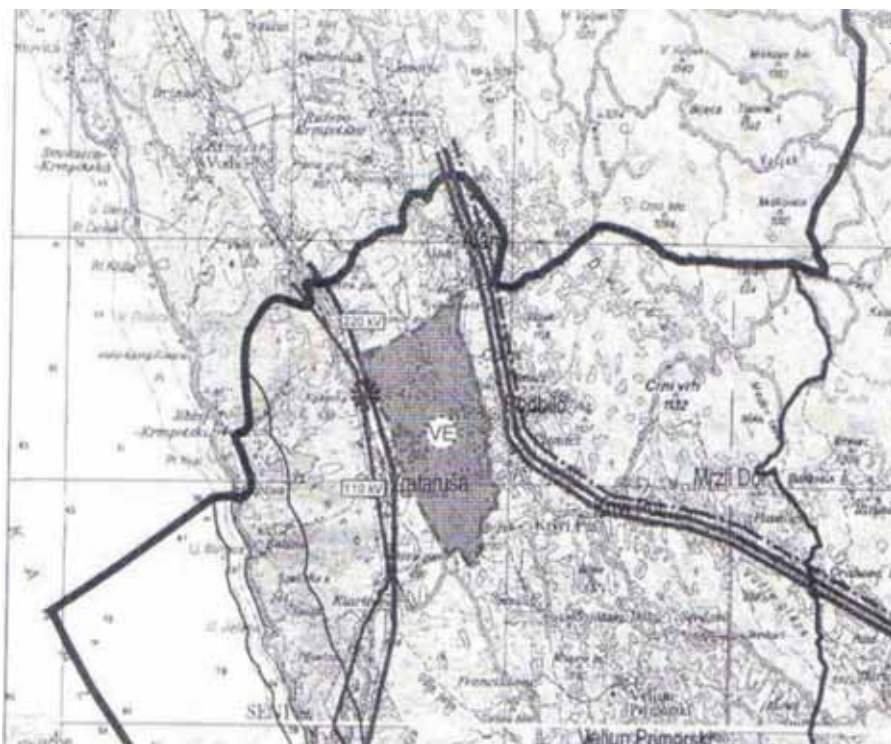
potrošnje zadovoljava potrebe trideset tisuća četveročlanih domaćinstava, ili primjerice ta je

IMPOZANTNE BROJKE

Impozantne su i brojke koje svjedoče o obimu radova koji će se na gradnji vjetro-parka izvesti. Primjerice iskopati će se oko sto tisuća kubika materijala, ugraditi osam tisuća metara kubnih armiranog betona, petsto tona armiranog željeza, te položiti dvadeset dvije tisuće metara kabela.

Visina vjetro-turbina će 80 metara, a svaka će imati po tri krila dužine 45 metara.

Odbijen biskupov zahtjev za posjet haškim zatvorenicima

količina dvostruka u odnosu na današnje potrebe stanovništva i ukupnog gospodarstva Ličko-senjske županije.

DUGOTRAJNE PRIPREME

Inicijativa za izgradnju vjetro-parka na senjskom području datira još iz 2002.godine, s tim da je samom izdavanju građevinske dozvole prethodio niz složenih radnji, a na poprilično dugo razdoblje pripreme znatno je utjecao nedostatak propisa koji bi sveobuhvatno regulirali ovu materiju i koji su tek nedavno doneseni.

Osim toga lokaciju za izgradnju vjetro-parka trebalo je sukladno propisima ugraditi i u prostorne planove Ličko-senjske županije i Grada Senja.

UJEDINJENO NJEMAČKO I HRVATSKO ZNANJE

Valaltu u ovoj investiciji svojim znanjem i iskustvom u ulozi strateškog partnera prati njemačka grupacija Wallenborn. Investiciju financijski prati HSH Nordbank iz Njemačke, njemačka tvrtka HPO odrađuje financijski konzalting, a

vjetro-turbine će isporučiti svjetski lider u proizvodnji vjetro-generatora njemački Vestas.

Na vjetro-elektrani raditi će ukupno do desetak ljudi, stalni godišnji prihod imati će i senjski proračun, a kako je vjetro-park danas još uvijek rijetka slika u krajoliku njegove vizure bi mogle bi biti i nova turistička zanimljivost senjskog područja.

ISKORIŠTENA SNAGA BURE

Da se radi o iznimno značajnom projektu potvrđuje i činjenica da ga je prepoznao ne samo Grad i Županija nego i resorna ministarstva i Vlada RH koja potiče korištenje obnovljivih izvora energije.

A poznata senjska bura, jedan od simbola Grada Senja zasigurno jest takav izvor. Tijekom povijesti bilo je puno priča i proučavanja čak i inozemnih znanstvenika kako tu snagu bure ukrotiti i korisno upotrijebiti. Postrojenje vjetro-parka biti će prvi praktični primjer tih nastojanja.

Za Vilu piše: Dorotea Prpić

Biskup Bogović je 30. svibnja otputovao u Rotterdam kao gost fra Ivica Jurišića, misionara. Osim što je podijelio sakrament sv. krizme ondašnjim kandidatima, biskup se nadao da će mu biti omogućeno susresti se i s haškim zatvorenicima. Iako su svi hrvatski pritvorenici potpisali da se žele susresti s biskupom, iz haških ureda mu je odgovoreno da "pritvorenici nemaju potrebe za takvim susretom". Haški sud je također u veljači 2007. odbio biskupov zahtjev za posjet pritvorenika.

Potom je biskup krizmu dijelio u Duisburgu i Bochumu gdje je bio gost fra Vidana Miškovića, koji je do prije tri godine bio župnik u ogulinskom Tounju.

Naša Ličko-senjska županija, najvećim dijelom nalazi se na kontinentalnom dijelu „Lijepe naše“, ali jedan mali dio nje, i ne manje važan, prostire se na sjevernom dijelu otoka Paga. Otok

Metajni. Vozeći se 10-ak kilometara kroz turistička mjestašca Kustiće, Zuboviće i Dražicu stižemo do Metajne.

Pogled na Metajnu je prekrasan. Prirodna uvala „Draga“ pruža se u

Zvonko Lončarić, inače dugogodišnji ugostitelj u Karlobagu, a rodom iz Metajne, bio je više nego oduševljen našim posjetom te nas poveo u razgledavanje Metajne. Šetajući rivom došli smo do

METAJNA ZABORAVLJENI RAJ

Pag, svima dobro poznata turistička destinacija povezan je trajektnom linijom sa kopnom tijekom cijele godine. Za samo 15-tak minuta vožnje trajektnom stići će te od Prizne do Žigljena na otok Pag i možete krenuti u avanturu. Cestom koja se provlači kroz goleti i kamenjar dolazimo do putokaza koji nas vodi u unutrašnjost otoka, prema

svoj svojoj ljepoti, a svojim izgledom podsjeća na jedno ogromno jezero.

Dolazeći u Metajnu u ovo proljetno doba izazvali smo radoznalost kod domicilnog stanovništva, pošto je turistička sezona još daleko. Metajna je pusta, a šetajući rivom sreli smo našeg starog baškog znanca gospodina Zvonka Lončarića i njegovog brata gospodina Divka Lončarića.

„crikvice“ posvećene Blaženoj Djevici Mariji. Nalazi se u samom središtu Metajne i sagrađena je davne 1487. godine. Prilikom dovršetka radova na crkvi, na pročelju iznad vrata na fasadi utisnuta je kamena ploča sa urezanim natpisom.

Danas stanovnici Metajne žive isključivo od turizma. Počeci turizma naziru se od 20-ih godina prošlog stoljeća, odnosno poslije I svj. rata kada su čehoslovački turisti počeli dolaziti na našu obalu, pa tako i u Metajnu. U turističkoj sezoni Metajna zabilježi i do 1500 turista dnevno, a u zimskom periodu broji svega oko 230 stanovnika.

Braća Zvonko i Divko pričaju o Metajni nekad i sad. Otkrivaju nam da je Metajna poslije II. svj. rata izgledala kao selo, malo kuća uz lučicu bilo je sagrađeno u svega jedan red do mora. Jednu izgrađenu kuću država je nacionalizirala i u toj kući je otvorena škola. 1930 godine škola u Metajni brojila je 36 učenika u četiri

razreda, a danas broji svega 5 učenika u četiri razreda.

Život je bio izrazito težak. Preživljavali su ribarenjem, poljoprivredom i vinogradarstvom. 50-godina 20.stoljeća u Metajni se sadio luk - češnjak, svaka obitelj sadila je oko 25 „rešta“ koje su prodavali

najčešće u Karlobagu. 1963.godine luk se prestao saditi jer je zemlja bila iskorištena. Svaka obitelj držala je i malo stado ovaca i do 1972.godine bavili su se proizvodnjom i prodajom sira. Ostalo su bili vinogradi koji su davali izvanredne sorte vina i često su trgovci dolazili brodovima (brace-rama, trabakulima ili škunama) po vino. Sijali su žito, mljeli ga u seoskom starom mlinu i tako dolazili do brašna. 1950. godine Metajna se povezuje parobrodom sa Rijekom i tada se prestaje sa sadnjom žita. 1965. godine parobrod prestaje voziti, a Metajna se povezuje trajektnom linijom s Karlobagom.

„Metajnari“ su poznati kao radišni ljudi, a kroz svoju povijest uvijek su bavili ribolovom. Od 1928. godine riba se lovi mrežama - potegačama. Danas se kao tri najveća ribara spominju Ivan Maglica, Nikola Datković i Bepo Kurilić koji svojim barkama dolaze i u Karlobag prodavati ribu. Najslavniji ulovi, sjeća se gospodin Divko, bili su ulovi tuna, koje su bile izrazito velike. U lovu na tune pomagali su se

„tunerom“. „Tunera“ je malo, od betona izgrađeno sklonište sa prozorom okrenutim prema moru, a smješteno na vrhu visoke strme stijene. Odatle je stražar promatrao more koje je bilo ograđeno mrežom – tunerom. Stražar kada je primijetio tune zavikao bi: “Potež!“, a ostali bi ribari vukli mreže van.

Zanimljiv je podatak iz 1954. godine kada je ulovljen „morski kucin“ – morski pas, dug 4,20 metara i težak 1520 kilograma. Bila je to ženka, vrsta koja inače živi u japanskim vodama i opasna je za kupače. Tri dana je izlagana u Rijeci i u Ljubljani. Dok nam priča o slavnim ulovima, gospodin Divko sa sjetom prebire svoju mrežu i sprema se poći na more, pa i po manju ribicu.

Šetajući gradom gospodin Zvonko nas vodi na stari bunar. To je iz kamena, izviruća, nepresušna voda koju su prije stanovnici koristili za piće, a žene su u kamenim koritima prale odjeću. Bunar se nalazi u staroj jezgri Metajne, koja je većim dijelom zapuštena. 1970. godine Metajnari su napravili svoju vodovodnu mrežu i ukopčali su vodu sa dva izvora koji su smješteni na 60 metara visine. Struju su dobili 1972. godine.

Danas, priča gospodin Zvonko, Metajna je sve praznija. Mladi odlaze zbog nezaposlenosti, a ostaju samo umirovljenici. Najbliža radna mjesta su u Novalji, u koju i školski autobus

svakodnevno prevozi djecu koja tamo pohađaju nastavu od 5. do 8. razreda osnovne škole. Tamo je i najbliža ambulanta, dok jednom tjedno u Metajnu dolazi doktorica.

Već je kasno poslije podne, i spremamo se na povratak. Iza nas ostaje pusto mjesto u kojem kao da je stalo vrijeme i nikome se nigdje ne žuri. Uz lagane udare bure vraćamo se u Karlobag, a Metajnarima ostaje da spremno dočekaju turističku sezonu i u ostatku ovog proljeća „bace pokoju mrižu“.

V

*Za Vilu pišu:
Ana-Maria Devčić i Lucija Tomljenović*

Marijana Štimac

NADA LIČKOG LIKOVNOG STVARALAŠTVA

Svojom osebujnom ljepotom Lika pruža inspiraciju mnogim zaljubljenicima u umjetnost. Često dolaze u nju da bi uhvatili dio duše Velebita i svatko u svom stilu prezentirao taj dio našeg ponosa i istinske ljepote. Ali ako odrastate u ovom mozaiku mirisa i boja, a k tome imate urođenu sposobnost prenošenja emocija na platno, onda su motivi vaših slika nepobitno vezani za lički kraj.

Jedan takav zaljubljenik u prirodu je i Marijana Štimac. Rođena je u malom prigradskom naselju u blizini Gospića – Ličkom Novom, gdje i danas živi. Osnovnu i srednju školu završila je u Gospiću, i već tada je pokazala veliki interes i sklonosti prema papiru i bojama. Nadasve, prva osoba koja je primijetila njen izraziti talent bila je učiteljica Neda Čaćić. Svojim upornim poticanjem i

ustrajnošću pružila je Marijani osnovne korake u njenom likovnom stvaralaštvu. Nakon završene srednje škole, Marijana je završila Filozofski fakultet u Gospiću i stekla zvanje diplomirani učitelj. U tim studentskim danima njen talent primijetio je i poznati lički slikar i izvanredni profesor na Filozofskom fakultetu Stipe Golac. Pod njegovim utjecajem i likovnim vodstvom zaplivala je u slikarske vode. Pomoć je našla u prirodi, koju najčešće prenosi na papir. U njenim se radovima uočavaju ljepote Velebita, most na Novčići, vodarica Marta. Ekspresionistički su to pejzaži koji pokazuju

osebujan svijet oblika i boja. U svom dosadašnjem likovnom stvaralaštvu učestvovala je na mnogobrojnim kolonijama, koje su većinom bile humanitarnog karaktera, kao npr, Zadar, Zagreb, Slavonski Brod, Opatija, Selce, Gračac. Ilustrator je u knjizi „Nježna svitanja“ autorice Mande Šikić – Matanović. Grad Gospić počastila je s par izložbi od kojih svakako treba spomenuti 1998. godine samostalnu

izložbu u Muzeju Like (s Josom Starčevićem), te 2000. godine u caffè baru „Feniks“. 1999. izložba je bila i u Zagrebu u caffè baru „Lupus“.

Marijana veliku podršku dobiva od sestre Ružice koja je također zaljubljenik u prirodu. Ona se bavi prirodom na svoj način. Prerodom autohtonog ljekovitog bilja proizvodi razne kreme, a njen mirisni purpuri nagrađen je prvom nagradom kao suvenir Ličko-senjske županije. Njih dvije svoje slobodno vrijeme provode u prirodi; Ružica sakupljajući ljekovite trave, a Marijana saku-

pljajući neiscrpne inspiracije za svoje radove.

Danas Marijana radi u Osnovnoj školi „Lovinac“, u kojoj je počela raditi kao učitelj likovne kulture, a danas je ravnateljica iste. Uz mnogo obaveza ne ostaje joj mnogo slobodnog vremena, ali svaku minutu istog provodi u prirodi ili u svom domu slikajući novu sliku u kojoj svaki ponosni Ličanin nazire dio Like.

*Za Vilu pišu: Ana-Maria Devčić
Lucija Tomljenović*

Hrvatski centar

Projekt "Pastrve i turisti"

U sklopu programa Phare 2005., Grad Otočac sa partnerima HGK ŽK Otočac, Gackom d.o.o., i Institutom "Ruđer Bošković" iz Zagreba pokrenuo je projekt pod nazivom "Pastrve i turisti". Investicija projekta "teška" je 4,6 milijuna kuna, od čega Europska unija kao donator sudjeluje sa 75 % ukupne vrijednosti investicije (3,6 milijuna kuna) dok ostatak od 25 % osigurava Grad Otočac. Ugovor je s Ministarstvom financija potpisan 29. studenog te se počeo provoditi u djelo krajem studenog prošle godine. Cilj projekta je doprinijeti razvoju selektivnih vrsta turizma te izgradnji temeljne infrastrukture za razvoj novih oblika turizma, uzimajući u obzir prioritete zaštite okoliša i održivog socijalno ekonomskog razvoja. Osnovna ideja projekta je rekonstruirati devastirani centar za autohtone vrste riba i rakova krških voda, gdje bi se obnovio riblji fond autohtone potokne pastrve za sportski ribolov i ostale turističke i rekreativne aktivnosti uz očuvanje prirodnih resursa. Centar su prije nešto više od godinu dana osnovali

Grad Otočac, Institut "Ruđer Bošković", HGK ŽK Otočac i Gacka d.o.o., a za ravnatelja je izabran Denis Lončar koji će biti i projektni menadžer. Zaposlit će se i tehnolog Centra. Centar bi trebao biti jedina institucija takvog tipa u regiji u kojem

je kombiniran uzgoj ribe sa znanstvenim istraživanjima koja će biti pod paskom Instituta "Ruđer Bošković". Provođenjem projekta stvorit će se ovijeti za razvoj i unapređenje imidža grada i Gacke doline kao vrhunske turističke destinacije, a time i privući sada već sve brojniju turističku klijentelu. Hrvatski centar za autohtone vrste riba i rakova krških voda smješten je na izvoru Kostelke, pritoke rijeke Gacke, u Ličkom Lešću.

V

Za Vilu piše: Dražen Prša

Blic vijesti

Oko 400 hodočasnika iz GS-biskupije na Bleiburgu

Središnja komemoracija u povodu 63. obljetnice blajburške tragedije održana je u subotu 17. svibnja na Blajburškom polju. Komemoracija je započela molitvom kod grobnice hrvatskih

žrtava na mjesnom groblju u Unter-Loibachu, nakon koje su okupljeni u procesiji krenuli do Blajburškog polja. Misu pred desetak tisuća hodočasnika iz svih krajeva Hrvatske i BiH predvodio je biskup Slobodan Štambuk u koncelebraciji s pedesetak svećenika. Na misi su pod ravnanjem g. Ivana Prpića Špice pjevali udruženi zborovi Gospićko-senjske biskupije koju čine gospićki, senjski, ogulinski, otočki, slunjski i udbinski crkveni zbor. Iz naše biskupije na Bleiburgu je bilo oko 400 hodočasnika.

TEORIJA PRIRODNIH PRAVA I PRAVEDNOSTI

Piše: prof. Luka Maršić

Kako bismo razumjeli bit "modernih teorija" o ljudskim pravima neminovno je razmotriti filozofiju Kanta, a posebice njegovu praktičnu filozofiju kojoj je glavni temelj sloboda pojedinca, te mehanizmi koji omogućuju ispunjenje te slobode.

Osnovna ideja Kantove filozofije prava i politike leži u ideji savršenog građanskog uređenja, u kojem je sloboda svakoga pojedinca moguća u suglasju sa slobodom svih.

Kantova je intencija da se od pojma prirodnog stanja, preko prvobitnog ugovora, dođe do pojma građanskog stanja, tj. države; a građansko stanje, odnosno država ima svoju osnovu u a priori načelima zakonodavnog uma.

Prirodno stanje kod Kanta istovjetno je prirodnom stanju kod Hobbesa; u tom stanju svi su u ratu protiv svih. To je stanje nepravda ili slobode koja je u svojoj prvobitnosti brutalna, divlja, i nezakonita, ona je van regulative uma, te jedina sigurnost pojedinca leži u vlastitoj moći, odnosno fizičkoj snazi. U takvom stanju, ljudi su izloženi nasilju jednih prema drugima, te se tu stvara samo negacija prirodnoga stanja koje vodi uspostavljanju građanskoga stanja, gdje jedna animalna sloboda prelazi u vladavinu zakonite slobode.

Razlog postojanja države kod Kanta ne nalazi se u blaženstvu građana, za taj je dio on sam odgovoran, zbog osiguravanja zakonite slobode, slobode prema pravnim načelima. Za njega država postiže svoju svrhu time što osigurava pravo kao sredstvo slobode.

Apriorna načela uma su sloboda, jednakost, samostalnost pojedinca, a ona su u biti čudoredni pojmovi u čijoj čistoći leže najviši praktični principi koji su za Kanta predodžba

zakona odnosno volja. Kant kaže: "Svaka stvar u prirodi djeluje prema

zakonima. Samo umno biće ima sposobnost da djeluje prema predožbi, tj. prema principima ili volji." To znači daje volja kao praktični um u potpunosti autonomna u donošenju moralnih zakona iz kojih proizlazi dužnost, obveza, te transcendentalna sloboda koja se nalazi u svakom biću. Određenje te volje uvijek se izvršava preko subjektivnog načela ili ma-ksime, i objektivnog načela ili praktičnog zakona. Predodžba objektivnoga načela, za volju prisilnog zove se imperativ. Kod Kanta postoje kategorički i hipotetički imperativ. Hipotetički imperativ može nam iznjediti praktično pravilo, pripada nižoj moći željenja, te preko njega postizemo vlastito blaženstvo, hipotetički imperativ je u empirijsko-subjektivnoj, materijalnoj dimenziji, on je u pojavnosti, mogućnosti, pretpostavci, te ne može postati nužan i opći.

Kategorički imperativ pripada višoj moći željenja, on je neposredna volja (za sebe), čista volja iz čistog uma (a priori um). On je nužan, te iz njega izlazi praktični zakon koji je a priori htijenje. Kategorički imperativ donosi moralni zakon koji je bezuvjetan, on je stvar po sebi, nalazi se u racionalnom te egzistira u slobodi, donosi zakon koji je uvijek isti, nepromjenjiv i objektivan. Kategorički imperativ, po svom sadržaju, nema nikakvo empirijsko određenje. Kategorički je imperativ izraz autonomije praktičnoga uma, tj. čisto samoodređenje umne volje.

Ako napravimo grubu podjelu ovih triju dimenzija (slobode, jednakosti, samostalnosti pojedinca) u duhu Kantova filozofskog sustava mogli bismo ih, po mojem slobodnom sudu, iznijeti u ovom obliku.

Slobodu je moguće ostvariti umom, jednakost moralnošću, samostalnost pojedinca odgovornošću, taj.

dužnošću prema obvezi, odnosno ostvarivanju egzistencije. A sve to možemo imenovati dobrim životom ostvarenim u takvoj državi koja poštuje ova tri načela, koji su i danas ideali mnogih država, jer žele biti dio globalne svjetske nadnacionalne zajednice, gdje su nacionalna običajnost i njeni zakoni prvi uvjet tolerancije na kojoj se grade novi, pravedniji odnosi globalne zajednice. Individua 20. st stoljeća, zahvaljujući gospodarskom i tehnološkom skoku razbila je u malom vremenskom razdoblju mnoge, u povijesti, nepremostive barijere jezika, medija, novog načina stvaranja gospodarskih vrijednosti i njihovog iskorištavanja; istisnut je neposredni sukob pojedinca neke zajednice zbog uskog osobnog interesa. Čovjek je svoj interes preusmjerio prema tehnici i time postao "hladniji". Okrenuo se prema sebi na užtrb drugog čovjeka, a drugome otvorio prostor da bude što hoće. Temeljni odnos zasnovan je na čistom ratu, emocionalnoj dehidriranosti i eko-tehnološkoj svijesti što je dovelo do toga da su se interesi umjetno proširili, te su animalni nagoni svedeni u okvire kontrole razuma. Stvorena je individua koja je

kulturološki-socijalno-pravno zbrinuta, a psihološki dekompenzirana.

Ovakvu dimenziju razvoja ljudske zajednice Kant je promislio, jedino je promašio sredstvo kultiviranja čovjeka. Kant se uzdao u pomoć filozofije, nije predvidio, a nije ni mogao, snagu tehnike. "Prema tome obični ljudski um ne nagoni dakle neka potreba spekulacije, nego ga čak praktični razlozi nagona da izađe iz svoga kruga i da zakorači na polje praktične filozofije, da ovdje o izvoru svoga principa i njegova ispravnoga određenja uz poređivanje s maksimama koje se osnivaju na potrebi i nagnuću, dobije obavještenje i jasnu uputu kako bi se izvukao iz neprilike zbog obostranih zahtjeva, da ne dođe u opasnost da zbog dvoičnosti, u koju lako zapada, izgubi sva prava čudoredna načela. Tako se dakle i u običnom praktičnom umu, kad se kultivira, neprimjetljivo raspreda dijalektika, koja ga sili da potraži pomoć u filozofiji, kao što se to dešava i u teorijskoj upotrebi."

U Kritici čistoga uma Kant se obračunava s tradicionalnom metafizikom, uočivši u kakav je položaj dospjela, Kant se odlučio ne uništiti ju, nego ju preobraziti u praktičnu metafiziku. Sukob Kanta s tradicionalnom metafizikom doveo ga je do stvaranja "ljudske" metafizike, te se okreće praktično-moralnom smislu filozofije. Od tada, za Kanta filozofija najviši smisao nalazi na području praktičnoga, koje obuhvaća sve što je sadržano slobodom. Kant, stoga, filozofiju određuje kao znanost o odnosu svega spoznanoga prema bitnim svrhama ljudskoga uma gdje "filozofija postaje zakonodavac ljudskoga uma".

Za Kanta, čovjek nije samo osjetilno biće koje se pokorava zakonima prirode, on je biće obdareno umom čija se sloboda izdiže iz prirodnog poretka stvari, zato se i ljudsko djelovanje nalazi u zakonu uma i slobode.

Nadalje, Kant razlikuje dva uma, odnosno dvije umne spoznaje, jedna je formalna koja promatra samu

formu i bavi se općim pravilima mišljenja, a druga je materijalna koja promatra objekt, te se dijeli na fiziku (zakoni prirode) i etiku (zakoni slobode). Čisti um (a priori, nad osjetilni, metafizički um) i praktični um (iskustveni, osjetni) su zapravo jedan te isti um, koji se razlikuje samo u primjeni.

Kant u svojoj čudorednoj filozofiji, kako sam već naveo, polazi od onoga umnoga, što vrijedi za svakoga čovjeka, te stvara univerzalno mjerilo djelovanja i postupanja za svako slobodno biće, koje je pod udarom morala i zakona (prava), gdje moral ima unutarnji karakter djelovanja iz same dužnosti, koja apstinira od bilo kakva iskustva, te prava čiji je pokretač i sami smisao pravna prisila, koja djeluje izvana prema pojedincu vanjskom silom u obliku kazne. To znači da Kant u svojoj pravnoj filozofiji određuje pravo kao usklađivanje pojedinačnih volja u okvirima općeg zakona slobode, čime se svrstava među moderne teoretičare ljudskih prava, a njegova promišljanja političke dimenzije prava stavljaju ga na čelo teoretičara pravednosti koji usklađuju slobodu jednoga sa slobodom drugoga prema općim zakonima uma. Vladavina pravnog zakona kod Kanta je mjerilo novovjekovne ideje o ljudskim pravima koja proizlaze iz pojma prava uma, gdje za Kanta pravo slobode pripada izvornom ljudskom pravu. Svi ljudi imaju pravo i pripada im jednaka mjera slobode bez obzira na društveno-povijesno uređenje, gospodarsko-socijalno stanje ili stanje pojedinca u odnosu prema samome sebi bilo u egzistencijalnoj ili esencijalnoj dimenziji. Ta "količina" slobode određena je okvirom općeg zakona koji omogućuje zajednički opstanak svih u pravednosti, jer je u ljudskosti sloboda prirodna u pravnom smislu isto kao što je u biološkom fenotipom prirodan uspravni dvonožni hod. Ako pojedinac izgubi dimenziju slobode on je u samom startu hendikepiran u odnosu na drugog pojedinca; stoga je moralna dužnost svih nas stvarati uvjete da se ne dogodi neka devijacija

koja vremenom može iskriviti odnose u zajednici na štetu prirodno slabijih, ne mislim u biološkom smislu, iako ni njega ne treba zaobilaziti, jer je često biološka hendikepiranost i pravedno-pravna hendikepiranost.

U svojim filozofskim promišljanjima prava Kant pravo dijeli na privatno i javno pravo (državno pravo) gdje privatno pravo ima prvenstvo nad javnim pravom, koje je izvedeno iz privatnoga prava, a čije su osnovne odrednice pravo posjeda i vlasništva. Da bi neka država mogla odigrati svoju temeljnu ulogu čuvanja pravednog stanja mira potrebito je, po Kantu, osigurati dva uvjeta. Prvi je uvjet da javna vlast, a ne privatne osobe, odlučuje o javnim obilježjima države, a drugi je da politički poredak mora biti takav da omogućiti ostvarenje općeg zakona. Poredak prava kao izraz opće volje potvrđuje se preko sjedinjenja volje naroda i društvenog ugovora.

Kant, nadalje, metafizička načela javnoga prava ne razmatra samo u okviru unutarnjeg sustava države, nego ih nastoji primijeniti na međusobne pravne odnose država. Međusobno pravo moralo bi se, dakle, nazivati međudržavno pravo, gdje se međusobni odnosi država, kao moralnih osoba, u stanju prirodne slobode. Takvo stanje za Kanta može biti stanje stalnoga rata ili trajnoga mira. Iz toga se izvodi filozofski nacrt iz međunarodnog prava O vječnom miru, koji govori o principima uma što utemeljuju bez prisilni savez svih država. No, Kant drži da bi oblik jedne "jedinственe" svjetske države ne bi bilo najbolje rješenje, jer to bi značilo stvaranje neograničenog despotizma. On govori o federalnim slobodnim državama, koje su ustrojene kao pravne države na republikanskim postavkama. Vječni mir moguć je samo kao opći svjetski mir, jer se povreda prava na jednom mjestu osjeća na svakom mjestu; stoga vječni mir podrazumijeva sve države zemaljske zajednice.

V

Za Vilu piše: prof. Luka Maršić

ELKRO d.o.o.

Poduzeće za trgovinu, proizvodnju i usluge
 ZAGREB, Pašmanska 2

- montaža i popravak električnih instalacija i postrojenja svih vrsta i namjena, telefonskih, kompjutorskih, razglasnih i signalizacijskih instalacija, zvučne i svjetlosne signalizacije
- izvedba svih vrsta elektromontažnih i instalacijskih radova jake i slabe struje
- izvedba gromobranskih instalacija
- proizvodnja raznog elektroprigora
- remonit, popravak, održavanje i servisiranje električnih strojeva i ostalih elektrotehničkih aparata
- protuprovala, vatrodojava, videonadzor

Tel.: 01/61 80 132, fax: 01/61 80 134
www.elkro.hr, E-mail: elkro@zg.t-com.hr

IZRADA RAZVODNIH ORMARA

KONCAR

ETI

AEG

Legrand

WAGO

Schneider

PC-guru

Broj
2

Informacijske Tehnologije

Piše: Tihomir Marjanović - Šima

PC računalo Zavirimo u utrobu! (2. dio)

HARDWARE

Pisač

Sve ono što napravite na računalu, možete vidjeti na papiru, zahvaljujući ogromnom izboru pisača na tržištu. U grubo se dijele na crno/bijele i color, te laserske, ink-jet, iglične itd. Svaki ima svoju namjenu.

Ako želite jeftin ispis a pritom najkvalitetniji od svih drugih, kupite laserski ili LED pisač (nešto je skuplji od ostalih pisača). No ograničeni ste na crno/bijeli (iako postoje i color uz još uvijek visoku cijenu). Ovi printeri su u stanju ispisati 4000-7000 stranica sa jednim punjenjem tonera i cijenom od cca 60 €. Te otiskom otpornim na vodu, Uvzrake (sunce), itd.

Color ispis se uglavnom povjerava Ink-jet pisačima koji koriste Piezzo ili termalnu tehnologiju pri špricanju tekuće tinte u malim kapljicama na određeno mjesto na papiru. Cijena ispisa je relativno visoka jer kartuše sa tintom koštaju u nekim modelima više nego sam pisač. Ispis poskupljuje i potrebu za specijalnim višeslojnim papirom koji se radi posebno za ovu tehnologiju da ne bi dolazilo do razlijevanja tinte. Jedno punjenje tinte košta cca 50 € i dostatno je za cca 500 stranica A4 sa 5%-tnom ispunom. Pri ispisu sa standardnim kućnim pisačem ne može se garantirati otpornost na vodu I UV-zrake, ali postoje profesionalni pisači sa posebnom tintom koji imaju otpornost na vanjske utjecaje (oslikavanje reklama na vozilima).

Iglični pisači su uređaji koji su izmišljeni prije svih ovih pisača te u

svojoj povijesti nisu promijenili način ispisa. Za ispis koriste glavu sa iglicama smještenim u jednu matricu, koje udarcem ostavljaju trag na papiru preko klasične tintne tekstil vrpce ili cartridgea. Nedostatak im je što su relativno skupi, bučni i ograničeni kvalitetom ispisa.

Glavne prednosti su jeftina tintna vrpca, mogućnost ispisa na beskonačni papir sa tractor-perforacijom i to na više kopija odjednom. Koriste se uglavnom za veće količine ispisa u uredima.

Monitor

Sve što se dešava u računalu, prikazuje se na njemu. Priključuju se na grafičku karticu najčešće preko VGA analognog priključka. Kvaliteta prikaza slike ovisi uglavnom od kvalitete monitora i grafičke kartice, i o dobro podešenim postavkama u pogonskom softveru kartice. Pri tom se misli na rezoluciju ekrana koja je za 15" dijagonalu optimalna 800 x 600 piksela, za 17" 1024 x 768 i 19" 1600 x 1200. Raspon broja prikazanih boja se uglavnom podesi na 32 bit. Vertikalna frekvencija ili osvježenje ekrana je vrlo bitno za dobrobit vaših oči pri gledanju u monitor, tako da je potrebno podesiti na min. 75 Hz.

Važno je pročitati na uputama koliko maks. učestalost može izdržati, u protivnom možete oštetiti monitor. Ovo se tiče CRT monitora (sa katodnom cijevi). Postoje i LCD ili TFT monitori čija cijena svakodnevno pada pa ih sve više

nalazimo u kompletu sa nekom konfiguracijom. Prednost im je što su tanji, lakši, imaju manje tehničko zračenje, daju bolji kontrast, neki modeli imaju mogućnost priključenja direktno na izvor digitalnog signala, manje troše energije, itd. No nedostatak im je što se sadržaj ekrana ne može gledati iz širokog kuta, a kao glavna mana je relativno spora reakcija na signal za prikaz slike, tj. nije pogodan za gledanje DVD-a i igranje igrica gdje je vidljivo zamućivanje slike pri brzim pokretima. No, u dogleđno vrijeme sve ove mane možete zaboraviti, jer tehnologija izrade LCD monitora sve više se razvija i postaje standard.

Modem

Uređaj koji se može priključiti kao vanjski ili direktno na PCI utor na matičnu ploču. Nekad smo ih razlikovali po brzini razmjene podataka od već zaboravljenih 1200 bips pa do danas 56000 bipsa. Sam uređaj za veće brzine može se proizvesti, ali ograničenje su naše analogne telefonske mreže. Zato su proizvedeni novi ISDN uređaji koji koriste iste telefonske vodiče ali po digitalnom protokolu. Brzina po

jednom kanalu je 64000 bipsa. Ta tehnologija je samo prijelaz prema najnovijem ADSL protokolu koji nudi puno veće brzine i stalni pristup internetu. No za potpunu iskoristivost zahtjeva optičke vodiče. Modemi mogu biti vanjski-externi ili unutarnje-interni (kao ovaj na slici). Svaki modem u sebi sadrži hardver za FAX protokol, tako da i to treba iskoristiti.

Veći dio današnjih korisnika ne zna da sve što mogu ispisati na pisač, mogu poslati na bilo koji faks uređaj preko svog modema i standardne tel. linije.

V

U sljedećem broju:

- Operativni i korisnički programi
- Početak rada na računalu

U povodu 14. godišnjice pogibije legendarnog zapovjednika 2. bojne 1. gardijske brigade Tigrova, stožernog brigadira Damira Tomljanovića Gavrana na mjesnom groblju u Krivom Putu pokraj Senja okupila se obitelj, prijatelji, suboraci i štovatelji kako bi oživjeli sjećanje i odali počast tom istinskom heroju Domovinskog rata.

Gavran je bio izniman borac, jedan od najcjenjenijih zapovjednika u Tigrovima. Njegova ratna priča počela je još 1990. među prvim dragovoljcima, nastavila se hrvatskim ratištima i na poslijetku otkrila u njemu jednog od najvećih i najštovanijih zapovjednika u 1. gardijskoj. No prekinuta je na Velebitu 17. veljače 1994. kada je

**Damir Tomljanović - Gavran
(1968 - 1994)**

države dodavši da odajući počast Gavranu, na najbolji način svjedo-

je bila vrlina ljubav prema Domovini. Vijence su položili uz gavranovu majku, suprugu i djecu, izaslanik potpredsjednice Vlade RH dr. Mladen Lončar, izaslanstvo Ličko senjske županije, branitelji Grada Zagreba, Udruuga Tigar-Rakitje, Veterana, Koordinacija braniteljskih udruga Nove Gradiške, grada Senja i Gospića, HVIDR-a LS Županije, MO Krivi Put, te brojni prijatelji i suborci. Molitvu je na mjesnom groblju predvodio msg. Josip Šantić. U crkvi Gospe Snježne služena je misa zadušnica.

JUNAČKI GAVRAN

Na Velebitu je 17. veljače 1994. od snajperskog hica poginuo pukovnik HV-a Damir Tomljanović Gavran, jedan od velikih junaka Domo-

Damir Tomljanović Gavran

Četrnaesta godišnjica pogibije

obilazio položaje koje su držali njegovi suborci. U prigodnom obraćanju zapovjednik 1. gardijske brigade, brigadir Zdravko Andabaka kazao je kako je ime Damira Tomljanovića Gavrana upisano u povijesne stranice stvaranja hrvatske

čimo povijest stvaranja hrvatske države, za koju su naši najbolji sinovi dali život. Među njima prednjači Damir Tomljanović Gavran koji je svojom hrabrošću pokazao kako se voli, brani, stvara i čuva domovina. Gavran je bio uzor svima a njegova

vinskog rata. Kao pripadnik "Tigrova" borio se na svim hrvatskim bojištima i od običnog vojnika dosegao pukovnički čin. Smrt ga je zatekla kod Tulovih greda u obilasku svojih suboraca.

Činovi:

- * 12. veljače 1992. - satnik
- * 28. svibnja 1992. - pukovnik
- * 27. svibnja 1994. – brigadir, posmrtno

Odlikovanja:

- * 24. studenog 1994. – Grb grada Zadra, posmrtno
- * Redom Petra Zrinskog i Frane Krste Frankopana, posmrtno
- * Redom Petra Zrinskog, posmrtno
- * Redom kneza Domagoja, posmrtno
- * 6. srpnja 2000. - Redom hrvatskog trolista, posmrtno
- * 6. srpnja 2000. - Spomenicom domovinske zahvalnosti, posmrtno

Dužnosti:

- * 15. svibnja 1991. – dozapovjednik satnije u Prvoj gardijskoj brigadi
- * 1. srpnja 1991. – zapovjednik satnije
- * dozapovjednik 4. bojne
- * 8. svibnja 1992. – zapovjednik 4. bojne 1. gbr
- * 17. prosinca 1992. – zapovjednik 2. pješačke bojne 1. gbr
- * zapovjednik 1. Sektora IZM Zadar, ZP Split

Poginuo u borbi 17. veljače 1994.

Biografija:

Rođen je 18. travnja 1968. u Senju, otac Ivan. Odrastao je u Veljunu, blizu Brinja i Senja, a školuje se u

Senju i Zagrebu. Pristupa postrojbi za posebne namjene MUP-a u Rakitju kraj Zagreba te napreduje do zapovjednika bojne 1. gardijske

V

Za Vilu piše: Dražen Prša

Povodom Dana grada Otočca objavljena je hvale vrijedan naslov u izdanju Gradskog poglavarstva grada Otočca i Gackog pučkog otvorenog učilišta. Riječ je o fotomonografiji u kojoj je objavljeno stotinjak starih razglednica s motivima Grada Otočca pod nazivom "Otočac na starim razglednicama". Fotomonografija je tek nastavak i kontinuitet dugogodišnje izdavačke

djelatnosti Učilišta. Kao i predhodne naslove i objavljivanjem ovog, svojom je potporom omogućilo Gradsko poglavarstvo Otočca. Monografija je nastala obradom i objavljivanjem starih razglednica Otočca. Te razglednice Učilište je otkupilo od privatnih kolekcionara. One u vlasništvu Učilišta čine vrijednu muzejsku građu i zbirku povijesnih fotodokumenata Muzeja

Gacke. Njihovim publiciranjem razglednice postaju dostupne lokalnoj i široj javnosti što je i bio cilj izdavanja monografije. Fotomonografiju je priredila kustosica Muzeja Gacke Jadranka Prša, a koncepcijski ju je osmislilo uređništvo u sastavu: Stjepan Kostelac-

brigade Tigrovi. Poginuo je 17. veljače 1994. godine kod Tulovih greda na Velebitu. 26. srpnja 1994. u Šepurinama kod Zadra, predsjednik Franjo Tuđman otvorio je Obučno središte gardijskog desantnog pješaštva 'Pukovnik Damir Tomljanović Gavran'. Pukovnik Damir Tomljanović-Gavran, sahranjen je u Krivom putu. 23.5.1998. položen je kamen temeljac za izgradnju kapelice na Tulovim gredama na Velebitu, ispod kote 856, u čast pukovniku Tomljanoviću. Dana 18.4.1999. u čast pukovnika Damira Tomljanovića - Gavrana blagoslovljena je kapelica Blaženog Alojzija Stepinca (ispod kote 856).

Na prijedlog Udruge hrvatskih dragovoljaca Domovinskog rata 2007. godine u Zagrebu ulica Bundek preimenovana je u Ulicu Damira Tomljanovića Gavrana.

V

Za Vilu piše: Dražen Prša

Zajednički nastup KUD-ova „Gacka“ i „Vila Velebita“

Tijekom ožujka 2007.god. na najsvečaniji način proslavljena je deseta godišnjica postojanja ove Udruge u Požegi, koja danas okuplja najistaknutije Ličane u toj regiji. Svečanom ozračju u kojem je provedena večer, posebno su doprinijela brojna poznata imena među gostima i uzvanicima, kao što su predstavnici Biskupije i lokalnih političkih struktura na čelu sa

na čelu sa prof. Branimirom Šimunićem, kao i predstavnici grada Gospića koji su redovni sudionici ovakvih tradicionalnih skupova. No, najveće ugodno iznenađenje za sve, je bilo pojavljivanje posebnog gosta na ovoj svečanosti, a to je gradonačelnik grada Zagreba gosp. Milan Bandić, koji je održao svoje obećanje dato predsjedniku LZD „Vila Velebita“ u Požegi Doc.dr.

ovom jubilarnom skupu.

Skupu su se odazvali i predstavnici Kluba Gospićana u Zagrebu, gosp. Drago Asić, kao i predstavnik Udruge Udbinjana i član zavičajnog kluba podravaca u Zagrebu, gosp. Stjepan Bićan.

Obilježavanju ovoga svečanog događaja su svojom nazočnošću svjedočili brojni predstavnici svih zavičajnih udruga u Slavoniji a to su: predstavnici Udruge ličana „Vrilo mudrosti“ iz Slav. Broda, Udruge ličana „Vila Velebita iz Belišća, Zavičajnog kluba „Gacka“ iz Bizovca, te Zavičajne udruge ličana „Vila Velebita“ iz Vinkovaca.

Obilju zabave tijekom cijele noći doprinijeli su popularni Stjepan Jeršek-Štef, osvjedočeni prijatelj ličana u Požegi, i popularni slavonski tamburaši. Ipak, poseban doprinos skupu dali su brojni članovi KUD-a Sinac“ iz Zagreba pod vodstvom gospodina Bogdanića, prezentirajući izvorni lički folklor.

Ova jubilarna svečanost je završila

PROSLAVA 10 GODINA POSTOJANJA NAJAKTIVNIJE ZAVIČAJNE UDRUGE LIČANA U SLAVONIJI

Gosti večeri, gradonačelnik grada Zagreba g. Milan Bandić

Član Upravnog odbora Udruge Ličana „Vila Velebita“ iz Zagreba, g. Stjepan Bićan

ceremonijom darivanja, izmjenom poklona između domaćina i gostiju te podjelom plaketa i povelja najvrijednijim članovima i sponzorima udruge.

županom i gradonačelnicima Požege, Pleternice i Kutjeva. Bili su tu i predstavnici ličko-senjske županije

Josip Fajdiću na posljednjem skupu ličana u hotelu Sheraton u Zagrebu krajem 2006. god. da će nazočiti

Za Vilu piše: doc.dr.sc. Josip Fajdić

Filmski kritičar:

Nikica Marković

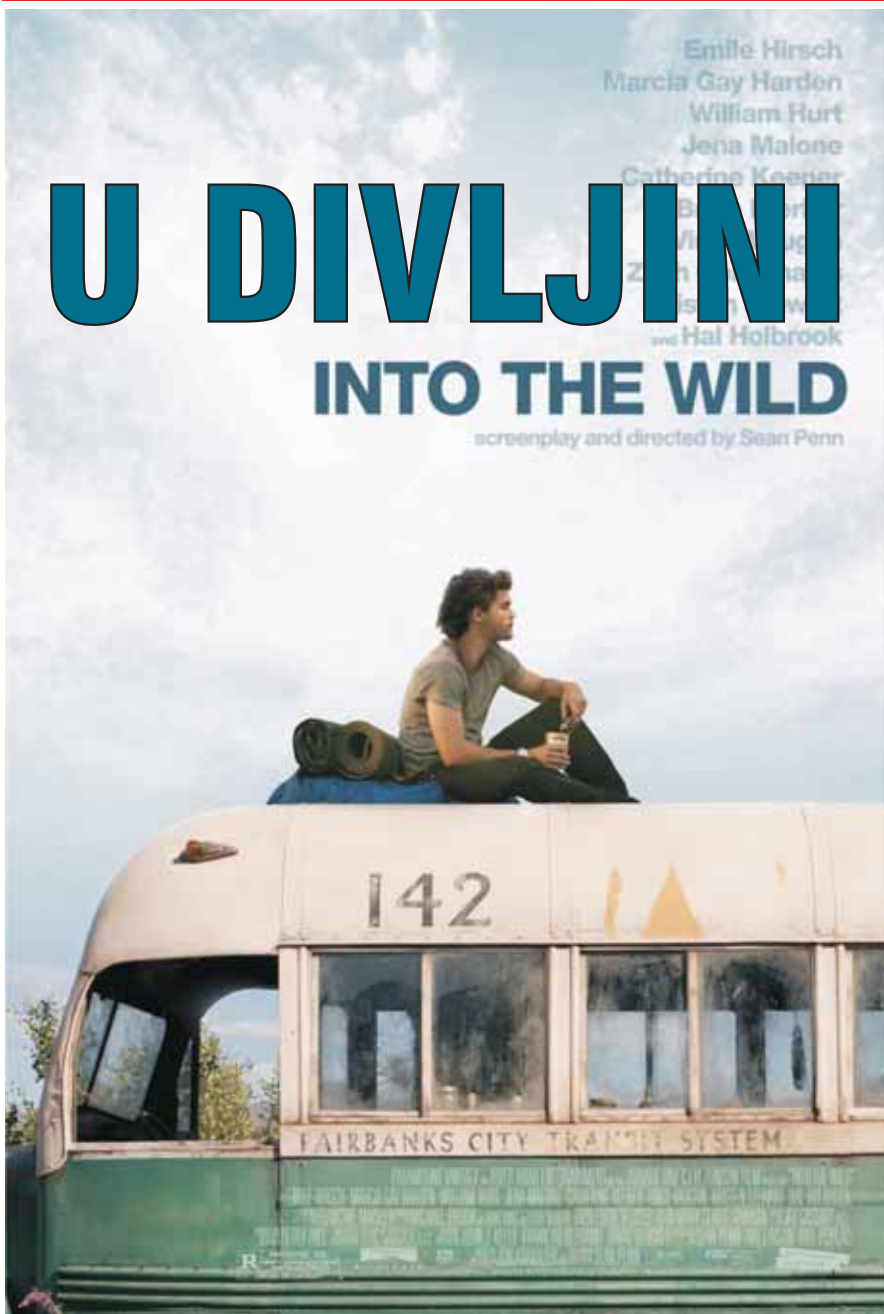
Redatelj: Sean Penn

Scenarij: Sean Penn

Uloge: Emile Hirsch, Marcia Gay Harden, William Hurt, Hal Holbrook, Catherine Keener

Godina: 2007.

Zemlja: SAD

Na proljeće 1990. godine Christopher McCandless uspješno je završio školovanje na koledžu i nalazi se pred upisom na Harvard. Odličan student iz dobrostojeće obitelji predodređen je za klasični obrazac o američkom snu. Nakon uspješnog studija trebali bi slijediti briljantna karijera i udoban život. Međutim, nadahnut knjigama Jack Londona, Lord Byrona, Henry David Thoreau-a i ostalih "individualista anarhista" mladi Christopher ne želi takav rasplet. Razočaran lošim brakom svojih roditelja i totalno nezadovoljan postignućima današnje zapadne civilizacije odlučuje se na radikalni korak. Poklanja u dobrotvorne svrhe sav novac koji je uštedio, pali kreditne kartice i s ruksakom na leđima odlazi u nepoznato. Zapanjujuća je njegova odlučnost, na granici fanatizma, koja ga tjera naprijed. Putem susreće razne likove s ruba američkog društva i druženje s njima učvršćuje njegove životne stavove. Dvije godine traje Chrisova misija vraćanja prirodi po beskrajima Amerike, ali njegov krajnji cilj je Aljaska. Tamo, u prastarom napuštenom autobusu, daleko od ljudi i civilizacije, živi u potpunoj izolaciji, prepusten samo sebi i svojim sposobnostima. Ostvaruje ono što je tražio, apsolutnu slobodu, ali to ima svoju cijenu. U konačnici, moglo bi se reći, neiskusni i nepripremljeni za život u divljini, prepusten je na milost i nemilost surovoj prirodi.

Inspiriran tim istinitim događajem i sudbinom mladog Christophera McCandlessa američki kniževnik i alpinist Jon Krakauer napisao je 1996. godine roman "U divljini". Na osnovi tog romana Sean Penn napisao je scenarij po kojem je 2007. i

zaradom. Penn je uvijek tražio svoj vlastiti put i nije čudno što se prihvatio režije ovoga filma jer se i sam glavni lik, McCandless odmetnuo od američkog načina života. Snimati takve filmove vrlo je rizično jer, bez obzira na kvalitetu,

režirao istoimeni film. Dobitnik Oscara za glumu, Sean Penn nikada se kao autor nije dozvolio "ugurati" u klasični holivudski kliše gdje su producenti "bogovi" i prekrajaju scenarije u želji za što većom

nema američka publika baš puno razumijevanja za čudake koji odbacuju udobnost kapitalizma i odlaze u neizvjesnost. Upravo zato teško je bilo za očekivati da će "U divljini" osvojiti Oscara, ali dobio je

niz nagrada na manje konvencionalnim festivalima. Ovo odlično djelo trebaju pogledati svi koji od filmova ne očekuju samo zabavu i akciju. Sean Penn vrlo je realistično predočio taj period života Christophera McCandlessa, pazeći da ga ne prikaže romantičnim. Fascinantni su kadrovi prostranstava Aljaske koji u čovjeku bude iskonsku želju za povratkom prirodi. Krupni planovi rađeni su dosta slobodno pa ponekad imamo dojam dokumentarnosti. Glumačka ekipa zaslužuje sve pohvale, a ponajviše Emile Hirsch koji glumi Chrisa McCandlessa. Taj mladi glumac nosi film i većim je dijelom jedini lik u kadru suprotavljen surovim bespućima Aljaske. Da bi što bolje prikazao lik iznemoglog i izgladnjelog McCandlessa smršavio je dvadesetak kilograma. Holivudska legenda, Hal Holbrook odlično je predstavio lik starog ratnog veterana koji pokušava sve nebi li odgovorio Christophera od njegove samoubilačke misije. Potrebno je spomenuti i izvrsnu glazbu Eddie Weddera koja cijeloj atmosferi daje poseban štih i na trenutke obavlja radnju u laganu melankoličnu opnavu.

Film "U divljini" poziva na odbacivanje okova današnjeg potrošačkog, materijalističkog i lice-mjernog duštva, ali i upozorava na veliku cijenu koju je potrebno platiti i koju mnogi nisu u stanju niti žele podnijeti. Mnogi od nas bili smo u situaciji kad smo poželjeli skinuti sa sebe te okove i otići na neku svoju Aljasku. Vrlo malo nas je to i uistinu učinilo. Je li to nedostatak hrabrosti ili "višak" pameti. Tko zna? Christopher McCandless sigurno zna.

Za Vilu piše: Nikica Marković

ELEKTROPROMET

DIONIČKO DRUŠTVO ZA TRGOVINU I USLUGE

Kuća Vašeg povjerenja!

www.elektropromet.hr

KAPUCINI

Kapucinski samostan u Karlobagu

Kapucini su ogranak franjevačkog reda koji je nastao u 16. stoljeću (1525.). Začetnik mu je Matija iz Bascia u Italiji. On je sa svojom novom braćom želio obnoviti izvorni Franjin duh kroz pokoru i siromaštvo. Osnovno poslanje kapucina jest propovijedanje evanđeoske jednostavnosti, više životom nego riječju. Kapucini su se brzo proširili po Europi a kao misionari dolaze i u naše krajeve preko Austrije.

Crkvene prilike nakon oslobođenja od Turaka

Nakon oslobođenja Like i Krbave od Turaka 1689. austrijski vladar, tada car i kralj Leopold I., bio je po ondašnjem pravu dužan uspostaviti svjetovnu i crkvenu upravu u novostečenim krajevima.

Pop Marko Mesic

Župnik u Brinju, god. 1678. postao senjski kanonik i arhiđakon. God. 1689. Marko postaje povjerenik karlovačkog generala sudjeluje u oslobađanju Like od Turaka. Papa ga je 1689. god. imenovao apostolskim delegatom za Liku. Kralj Leopold I. 1693. poklonio mu je feudalni posjed Mušaluk kod Gospića. Umro je u Karlobagu 02.02. 1713. god.

Tko su kapucini?

Kapucini su ogranak franjevačkog reda koji je nastao u 16. stoljeću (1525.). Začetnik mu je Matija iz Bascia (Italija). On je sa svojom novom braćom želio obnoviti izvorni Franjin duh kroz pokoru i siromaštvo. Osnovno poslanje kapucina jest

propovijedanje evanđeoske jednostavnosti, više životom nego riječju. Odlikuju se kao putujući propovjednici, širitelji pučkih pobožnosti i mislene molitve.

Kapucini su se brzo proširili po Europi a kao misionari dolaze i u naše krajeve preko Austrije.

Misijska djelatnost kapucina

Nakon oslobođenja Like i Krbave od Turaka 1689., trebalo je u tim

krajevima uspostaviti novu državnu i crkvenu upravu, ali također organizirati i kršćansku pouku. Crkvenu upravu preuzima senjski biskup koji za kršćansku pouku tamo šalje svoje svećenike. To nije bilo dostatno pa je biskup Bedeković, nakon dobrih iskustava s kapucinima, predložio da se u tu svrhu dovedu u Karlobag kapucini. God. 1690. za senjskog biskupa bio je posvećen Sebastijan Glavinic, a sljedeće godine 3. ožujka

car Leopold I. povjera mu brigu za Liku. Biskup je ubrzo obišao cijelo područje svoje biskupije, osim Like i Krbave, jer su one izravno pripadale pod jurisdikciju Kongregacije za širenje vjere, tj. pod Propagandu. Pop Marko Mesić, s još dva svećenika, nije bio u mogućnosti na čitavom teritoriju ispuniti pastoralnu obvezu, te Rim i Beč odluče poslati ljude koji će se posvetiti misionarenju Like. Nakon popa Marka Mesića, misionarsku dužnost u Lici preuzeli su kapucini, na zamolbu cara Leopolda I. Otac Marin gvardijan iz Rijeke, prvi se odazvao. Bio je apostolski misionar pod izravnom jurisdikcijom Propagande. Misionareći, tri godine je obilazio Liku i uz pomoć pobožnih ljudi sagradio dva hospicija, jedan u Ribniku, a drugi u Perušiću. Car Leopold I., nakon nekoliko godina misijske djelatnosti kapucina, odlučio im je sagraditi samostan u Lici. Odluku je donio na molbu biskupa Benedikta Bedekovića (- senjsko-modruški biskup od 1700. do 1712.). Sljedeće godine, 15. studenoga, grof Inzaghi javlja ocu Marinu da je Komora u Grazu odobrila plan gradnje samostana u Karlobagu. Prikupljene dokumente treba poslati na kapitul u Ljubljani radi eventualnih nadopuna. Gradnja samostana određena je na ruševinama bivšeg trećoredskog samostana. U prvi mah mještani Karlobaga nisu bili oduševljeni tom odlukom, izjavljujući da neće dozvoliti gradnju samostana jer će time biti prisiljeni na podaničke obveze. Kapucini su bili uporni, nisu posustali u svojoj zamisli jer su imali materijalnu podršku carske Komore. Nakon dobrih obrazloženja, Karlobažani su se smirili. Usprkos svim teškoćama i neprilikama, ipak je na blagdan svete Ane, 26. srpnja 1710., za vladanja cara Josipa I., bio postavljen kamen temeljac kapucinskog samostana u Karlobagu.

Gradnja samostana

Gradnjom samostana rukovodio je neumorni fra Marin. Radilo se žurno i skupo. U kratkom vremenu bila je

dovršena crkva i samostan. Za iskapanje kamena, za gradnju cisterne u koju stane 8.000 ručnih posuda vode, za poravnavanje vrta, za knjige, za uređenje crkve i ostali potrebni namještaj, komora je potrošila do 40.000 florina. No, zato je već 1713. godine građevina bila gotova.

Posveta crkve

Na dan ulaska kapucinske braće u samostan (26.7.1713.), crkva nije bila posvećena. Adam Ratkay senjsko-modruški biskup (1712. - 1718.), rodom iz Velikog Tabora u Hrvatskom zagorju, zbog krhkog zdravlja nije došao na posvetu, iako je bio zamoljen već 5. srpnja 1713.

Gostinjac u Kaniži kraj Gospića.

Radi lakšeg misionarenja u Lici pristupilo se gradnji gostinca za kapucine – misionare. Zemljište u Kaniži kod Gospića za gradnju gostinca i crkve kao i za vrt darovao je prijatelj kapucina Ivan Čanić

besplatno 20. prosinca 1720. 1721. u srpnju na darovanom zemljištu kapucin pater Damas postavio je temeljni kamen za gostinjac s olovnom pločom i ovim natpisom:

"Godine Gospodnje 1721. dana 12. srpnja za pape Inocenta XIII. i kad

je Karlo VI. vladao Austrijom, Španjolskom, Mađarskom, Slavonijom i Dalmacijom, za senjsko-modruškog biskupa Pohmajevića, kad je vrhovni zapovjednik Like bio gospodin komesar C.R. Attems."

Crkva

Crkva i samostan posvećeni su sv. Josipu. Crkva je po svom tlocrtu jednobrodna s jednom bočnom kapelom Sv. Ante s istočne strane. Iza glavnog oltara nalazi se kor (prostor za molitvu) i drveni stalak za psalterij, tzv. legil iz 18. stoljeća s kojeg su redovnici molili svagdanji časoslov. Pokrajnji oltar s lijeve strane posvećen Sv. Ivanu Nepomuku, a s desne strane Bl. Djevici Mariji. Crkva je prekrivena i detaljno obnovljena potkraj 1997. god., a za blagdan Sv. Josipa 1998. god. blagoslovljena.

Kip svetog Josipa

Drveni kip svetog Josipa s djetetom u ruci nalazio se na glavnom oltaru sve do obnove 1997. god. Danas se on nalazi u hodniku u niši odmah iza ulaznih vrata s desne strane.

Trenutno u samostanu žive: fra Josip Grivić, fra Stjepan Bergovec i fra Željko Mesaroš.

Kapucini danas upravljaju sljedećim župama:

Karlobag: ž. Sv. Karlo Boromejski, slavi se 04. studenoga, ž. preuzeta 30. siječnja 1911. god., fra Josip Kolačko

Cesarica: ž. Sv. Jelena, slavi se 18. kolovoza, župa preuzeta 16. srpnja 1923., fra Adolf Hvala

Prizna: ž. Sv. Ivan Krstitelj, slavi se 24. lipnja, župa preuzeta 11. travnja 1944., fra Stjepan Lesjak

Lukovo Šugarje: ž. Sv. Luka Ev., slavi se 18. listopada, župa preuzeta 3. studenog 1938., fra Mihovil Hlača

Baške Oštarije: ž. Pohođenje BDM Elizabeti, slavi se 31. svibnja; župa preuzeta, listopad 1939., fra Mihovil Hlača.

U pet župa u dužini 65 km samo je OŠ Karlobag s 47 učenika.

Znamenitosti samostana kroz fotografije

Molitvenik za misionare u Lici i Krbavi. Izdali ga Kapucini iz Karlobaga 1750. god. u Zagrebu. Jedini primjerak sačuvan je u Varaždinskoj knjižnici.

Kamen temeljac je postavio lički arhidakon Marko Mesić. Prisutni su bili povjerenik Like Liber Baro iz Oberburga i poslanik Karlo plemeniti Dopp. Kamen temeljac se nalazi ispod prozora oratorija pokraj velikog oltara na evangeoskoj strani.

Samostan posjeduje knjižnicu s teološkom literaturom iz 16., 17. i 18. stoljeća. Knjige su pisane latinskim, njemačkim, talijanskim, hrvatskim i slovenskim jezikom. Ima nekoliko glagoljskih izdanja iz 18. st.. To su teološke rasprave, rukopisi, uvezani u knjige. Postanak knjižnice datira od osnivanja samostana 1710. god. Knjige su uglavnom pokloni vladara i plemićkih obitelji.

Josip I. (1705. – 1711.), sin cara Leopolda I. podržao je očevu odluku, te je Vijeću svoje komore u Grazu, 20. kolovoza 1707. godine naredio gradnju gostinjsca u Karlobagu bez odlaganja.

Svetom Josipu u čast ovo zdanje podigloše kraljevi Leopold I. Austrijski i njegovi sinovi Josip I. i Karlo VI.

Posljednja večera, 170 x 401 cm Cristoforo Tasca (Bergamo 1667. - Venecija 1737.). Posebnost ove slike jedinstvene u svijetu je ženska osoba koja poslužuje Isusa

Kamene klupe u vrtu djelo su redovnika. Na njima su ugravirani inicijali braće i godina izrade.

Na stropu blagovaonice nalaze se mali otvori između greda koji su nekada služili za grijanje soba na katu.

Blagovaonica s masivnim stolovima od orahova drveta. Pod je od jelovih dasaka u jednom dužinskom komadu (9,60 m), postavljen 14. srpnja 1847. god.

Iza glavnog oltara nalazi se kor - prostor za zajedničku molitvu redovnika. U sredini kora na drvenom ormaru nalazi se legil - stalak za psalterij, časoslov. Legil i ormar potječu iz 18. stoljeća.

Šterna - kamena cisterna (nekad i danas)

Samostan je kvadratnog tlocrta s pravokutnim dvorištem, klaustrum, u kojem se nalazi velika «šterna» (cisterna za kišnicu). Ona je promjera 6m, kapaciteta oko 180000 litara, te je svojim kapacitetom i kvalitetom zadovoljavala potrebe Karlobažana za vodom u najsušnijim razdobljima tijekom proteklih 300 godina. Još i danas može se se osvježiti tom «mekom» pročišćenom kišnicom

Za Vilu piše: fra Josip Grivić

Na inicijativu župnika župe Križpolje vlč. Josipa Štefančića pokrenuta je akcija prikupljanja pomoći za potrebe liječenja i presađivanja bubrega 13-godišnjem dječaku Mariu Brbotu iz Lipica. Kako je Mariu preminuo otac, on i majka Milka su suočeni s brojnim problemima. Često je u nemogućnosti otići na nastavu u školu koja je udaljena 13 kilometara, a svakako najveća financijska izdavanja odlaze na putovanja u Klinički bolnički centar Rijeka, dva puta tjedno na dijalizu. Mario je na listi čekanja za presađivanje bubrega, a s obzirom da po izvršenim zdravstvenim ana-

Župnik župe Križpolje vlč. Josip Štefančić

prikupljeno 24.000 kuna.

Ministar zdravstva i socijalne skrbi mr. Darko Milinović istaknuo je daje još jednom Otočac i Ličko senjska županija pokazala veliko srce.

Zvijezde i svećenici za Maria Brbota

lizama ne može primiti bubreg od majke ili najbliže rodbine, čeka se podudarnost nepoznatog donatora, kao jedine šanse za malog Marija. Stoga je pokrenuta akcija prikupljanja novčanih sredstava kojima bi se olakšali brojni problemi ove obitelji. Svoj prilog dali su brojni otočani, brinjaci, gospićani, senjani i drugi koji u četvrtak navečer prisustvovali humanitarnoj malonogometnoj utakmici između reprezentacije Humanih estradnih zvijezda i Reprezentacije Hrvatskih svećenika (Cor Unum) u Školskoj športskoj dvorani u Otočcu. U reprezentaciji zvijezda bili su Mate Bulić, Dražen Zečić, Giuliano, Goran Marić, Slaven Knezović, Joško Jeličić, Adrijan Kozniku a kao pojačanje na teren je istrčao i ministar Darko Milinović. Na utakmici koja je održana pokroviteljstvom Ličko-senjske županije, Općine Brinje i Župe Križpolje prikupljeno je ukupno 100.000 kuna, a samo od ulaznica

"Iznimno sam sretan što sam prvi put kao ministar sudjelovao u ovakvoj humanoj akciji i to upravo u Otočcu i LS Županiji. Za 20-tak dana proradit će odjel dijalize u Gospiću i mali Mario skratit će putovanja na dijalizu, vjerujem u dragog Boga da će Mario ozdraviti"-istaknuo je ministar Milinović. Iako je nevažno, no kako sport nalaže treba reći da je reprezentacija svećenika pobijedila reprezentaciju humanih zvijezda sa 6:3. Športska gradska dvorana u Otočcu ne pamti toliki broj posjetitelja, a po nekim procjenama u nju se naguralo oko 1500 osoba.

Konstantni novčani prilozima mogu se uplatiti na žiro račun Maria Brbota otvoren u Erste & st. Bank d.d. Rijeka, poslovnica Brinje, na broju:
2402006-103126216005 814005004-8701839070

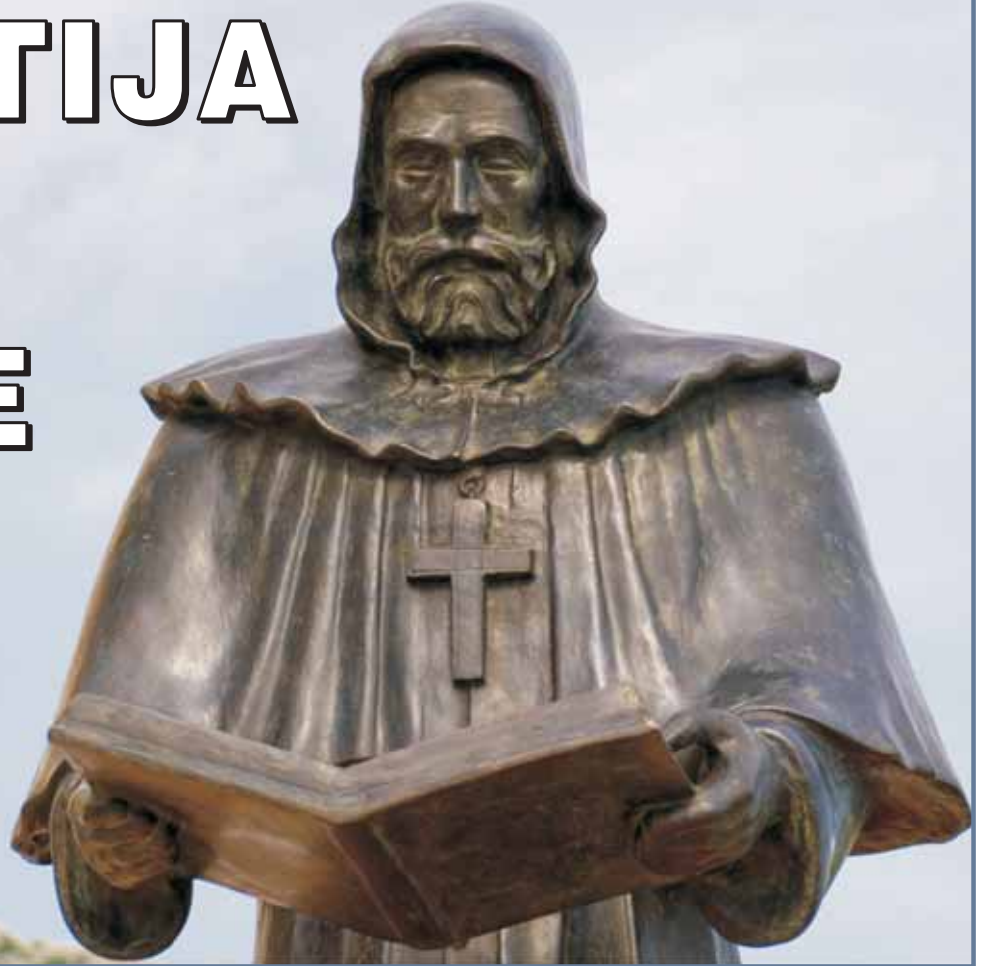
Za Vilu piše: Dražen Prša

Te subote ovo malo Podvelebitsko mjesto itekako je bilo u žiži zanimanja, ne samo bliže okolice nego i mnogo dalje.

godina namjerno ili nenamjerno prešućivan. Šime je bio prvi Hrvat, koji je objavio gramatiku hrvatskog jezika na hrvatskom jeziku. Koliko

jezika ali koji tada nisu imali m... to objaviti, jer bi se naravno zamjerili tadašnjim vlastodršcima, uostalom kako je to u neku ruku i danas.

VRATIJA SE ŠIME

U svibnju 2008. godine u Karlobagu je svečano otkriven spomenik hrvatskom jezikoslovcu i piscu prve gramatike hrvatskog jezika na hrvatskom Šimi Starčeviću.

Naime, otkriven je spomenik hrvatskom jezikoslovcu Šimi Starčeviću, popu koji je značajan za hrvatsko jezikoslovje a gotovo 150

god to danas izgledalo važno ili manje važno, on je to ipak učinio, usprkos mnogima kojima su u to vrijeme, puna usta bila hrvatskog

Predstavnik lokalnog Organizacijskog odbora Branko Jazić

Uz predstavnike organizatora i idejnih začetnika, svečanosti su nazočili mnogi uglednici crkvenih, općinskih i županijskih institucija

U svojoj "Ričaslovici Iliričkoj" štampanoj u to vrijeme u Trstu, Šime je potvrdio da ipak najviše drži dio svog mišljenja da je ikavica najrasprostranjeniji dijalekt hrvatskog jezika i da hrvati kao narod sa njom najviše se služe, a ne štokavica koju je propagirao Ljudevit Gaj, zasnovana na Vuku Karadžiću. Zašto ►►

Predsjednik Udruge Ličana Vila Velebita doc.dr. Milan Vrkljan

je to bilo tako, vjerovatno zato, jer je Gaj priklonivši se Vuku tako "zabijao" nož u leđa mađarizaciji i ponjemčivanju hrvatskog naroda, koga je u to vrijeme bilo izobilju. Čuvene su one polemike Šime Starčevića i Ljudevita Gaja u "Viencu" u kojima je Šime nekako uvijek izgledao kao pobjednik, no hrvatsko jezikoslovlje krenulo je u Gajevom pravcu...

Danas skoro dva stoljeća kasnije, sve izgleda nekako drukčije, u vrijeme

Autor spomenika prof. Ivan Golac

kompjutorskih programa i principa, na kojima oni rade, nema slova poput dž, đ, š, č, ć itd. nije ih ni bilo u Šiminoj "Ričaslovići Iliričkoj" ali eto..

izgleda da je Šime bio u pravu...

Tom skromnom čovjeku, stricu Ocu Domovine, Anti Starčeviću, karlobažani su konačno nakon njegove smrti, koja je uslijedila 15. svibnja 1859. godine, podigli spomenik,

Karlobaški župnik fra Stjepan Bergovec

naravno uz pomoć Udruge "Vila Velebita", u naravnoj veličini koji govori i podsjeća putnika i namjernika da je ovdje živio 40 godina

svoga života jedan čovjek, koji po svome obrazovanju i nije pripadao ovome kraju, ali iz kojeg je kraja "borbu vodio" od Trsta, preko Ljubljanje do Zagreba i Dalmacije, sa onima koji držaše da su u svemu u pravu...

Zapravo, inicijativa za gradnju ovog spomenika došla je od Udruge Ličana Vila Velebita, koja ima višestruko članstvo diljem cijele

Gospićko-senjski biskup mons. Mile Bogović, otkriva spomenik

Lijepa Naše. Ponajprije za nju je zaslužan dr. Milan Vrkljan, predsjednik cijele udruge, koja ima podružnice u Belišću, Slavenskom Brodu, Sisku, Rijeci... uz naravno onu temeljnu u Zagrebu.

Skupljeno je skoro 500 tisuća kuna, isključivo na dragovoljnoj osnovi, u kojoj su neki sudjelovali i sa 50

sve do sinjega mora, ipak ostaje ovdje u našim mislima, zauvijek.

Svečani dekor i ugođaj dao je i zbor "Vila Velebita" iz Gospića, pod ravnanjem prof. Ivšinovića, otpjevavši ukupno četiri pjesme, himnu, "Vila Velebita", "Junak iz Like" i "Moj Sokole" prakazivši tako simbolično ličko porijeklo Šime, ali tu se umiješao i školski zbor iz osnovne škole iz Karlobaga, sa svojom pjesmom "Karlobaške uske staze", dočaravši da je i te staze Šime prolazio punih 40 godina.

Na svečanoj bini čule su se zahvale i obraćanja, Branka Jažića, predsjednika lokalnog Odbora za izgradnju spomenika, dr. Milana Vrkljana tvorca ideje o izgradnji i mjestu postavljanja spomenika, patera Stjepana Bergovca, današnjeg voditelja župe Karlobag, Ivana Golca tvorca spomenika, uz pozdravne riječi i kratko obraćanje, biskupa Bogovića, pročitano je i pismo podrške i zahvale patera Ante Logare, čovjeka koji je prvi pronašao ostatke spomenika Šimi Starčeviću, na lokalitetu gdje je i postravljen današnji spomenik i koji je prema njegovom maru i uređen, a ruševine crkve konzervirane.

Gradnja ovog spomenika još je jedan

Ovom povijesnom događaju nazočio je velik broj Karlobažana i njihovih gostiju, te članova krovne Udruge Ličana sa svojim podružnicama iz cijele hrvatske.

tisuća kuna.

Svečano otkrivanje spomenika, kojeg je izradio kipar Ivan Golac iz Gospića, uslijedilo je u 16 sati, 17. svibnja ove godine. Uz mnoge nazočne (bilo je preko 400 ljudi) spomenik je otkrio biskup Gospićko-senjske biskupije monsijor Mile Bogović, ne propustiti kazati da sa spomenikom ugrađujemo i memoriju, da taj čovjek, koji je ovdje nekad sahranjen i kosti mu razbacene

doprinos prije svega, udruge Vila Velebita koja je i prigodom svog osnivanja, proklamirala uzdizanje i valorizaciju kulturno-povijesne baštine našega naroda, naročito vezana uz Liku ali i izvan Like. Kako je Ličana više danas u svijetu nego u samoj Lici, ova inicijativa je tako, hvale vrijedna.

Za Vilu piše: Mladen Kukina

PODRUŽNICE VILE VELEBITA NA POSTAVLJANJU SPOMENIKA

Mnoge podružnice "Vile Velebita" iz Slavonskog Broda, Siska, Belišća, Đakova, Rijeke, te ona temeljna iz Zagreba nazočile su ceremoniji postavljanja spomenika Šimi Stačeviću. Mnogi su ljudi došli autobusima i osobnim automobilima. Bilo je veličanstveno na otkrivanju spomenika, preko 400 ljudi bili su svjedoci tog povijesnog trenutka koji će ostati zabilježen. Karlovažani iako tu nisu bili svi, odužili su se dostojno. Mnogo je kolača za te ljude ispečeno, o mesu i da se ne govori, vinu, uglavnom nitko nije gladan otišao prema svome domu. I u ovim prilikama bilo je onih, koji su se istakli donacijama, naravno oni koji više imaju više su i dali. Međutim, karlovaški poduzetnik Robert Čačić "pobrinuo" se za hranu i piće inikome nije ništa manjkalo. Bilo je vrlo ugodno taj dan proboraviti u Karlobagu.

Tako su članovi mnogih udruga "Vile" otišli kućama zadovoljni i okrepljeni, upravo onako kako dostoji...

Mnogo je bilo i članova zbora "Vila Velebita" iz Gospića, mnogo je došlo i

Ljudi iz tog najvećeg Ličkog grada, svi su oni pravili društvo biskupu Bogoviću, koji je otkrio spomenik, koji je itekako uljepšao ovo mjesto...

Mladen Kukina

Osnovana Udruga za međunarodno lobiranje

Ličani još jedanput potvrđuju svoj aktivni i poduzetni duh. Naime, upravo je grupa Ličana, točnije Gospićana, aktivno sudjelovala u osnivanju Udruge za međunarodnu suradnju i lobiranje, čiji je osnovni cilj promicanje razvitka i unapređenje gospodarstva Hrvatske kroz suradnju sa sličnim udrugama u drugim državama.

Ostvarenje tog cilja Udruga planira ostvariti kroz nekoliko programa, a svakako najznačajniji su prikupljanje i prezentacija projekata za razvoj gospodarstva kojima bi se mogao potaknuti interes stranih investitora za njihovu realizaciju kako u Hrvatskoj tako i u inozemstvu.

Posebna pozornost posvetit će se slabije razvijenim područjima, gdje spada i Lika, kroz programe promocije i poticaja gospodarskog razvoja takvih područja.

Ništa manjeg značaja nisu niti ostali programi koje Udruga planira realizirati kao što je na primjer briga za obrazovanje članova putem organiziranja seminara, tečajeva, radionica, izložbi, studijskih putovanja i međunarodnih razmjena, te organiziranje promotivnih akcija za pravne osobe članove Udruge.

Dakle, evo još jedne prilike i za ličke gospodarstvenike, gdje god da bili, da se uključe u rad Udruge i da kroz nju afirmiraju i prezentiraju svoju tvrtku i ličko podneblje van granica naše zemlje.

I na kraju, spomenimo i naše Ličane koji su svojom aktivnosti pridonijeli da Udruga zaživi. Među ostalim nazočnim, osnivači i članovi raznih tijela Udruge izabrani su: mr. sc. Višnja Del Vechio (rođ. Župan), mr. sc. Mira Bolf (rođ. Čačić), doc. dr. sc. Milan Vrkljan, Marijana Rukavina-Jerkić. Za predsjednika Udruge izabran je dr. sc. Davor Petriš, diplomirani ekonomist iz Zagreba.

Šime Starčević i Karlobažani

Kada je davne 1814 godine, ovaj znameniti hrvatski jezikoslovac prvi puta stigao kao svećenik u Karlobag, Kapucinski samostan postojao je već 100 godina a župna crkva Svetog Karla Boromejskog 40. Za vršenje božje službe imao je dobru "infrastrukturu", no Šime se ipak više bavio znanstvenim radom. U to vrijeme dobar dio Hrvatske zaposjeli su Francuzi, no to nije smetalo Šimi, da se istakne na poljima gdje je trebalo pokazati itekakvo obrazovanje. Šime je usput govorio i nekoliko jezika, u malom Karlobagu imao je mir i spokoj za bavljenje tim temama. Karlobažani su ga neobično štovali još za života, shvativši da se radi o "vrlo učenom čovjeku" koji boravi u njihovom mjestu i podučava sve "o pameti i mudrosti". Naročito se vidi štovanje Karlobažana prema Šimi, kada je umro. Sahranjen je na najsvetijem mjestu, kod lijevih vrta crkve Sv. Karla, gdje su se i do tada sahranjivali samo visoki crkveni velikodostojnici. Sam sprovod obavljen je planski, pa je Šime nošen kroz sve ulice Karlobaga, koji je tada imao mnogo više ljudi nego danas.

Od njegovog pogreba 1859. pa se do 1940. Dakle, nešto manje od 100 godina Karlobažani su svake godine na godišnjicu Šimine smrti, pjevali pjesme i pleli vijence na Šiminom grobu, odajući mu tada veliko priznanje koje je za života uradio za njih, ali i na polju jezikoslovalja jer je očito i onda u Karlobagu bilo ljudi, koji su to shvaćali.

Međutim, dolaskom komunista na vlast, Šime postaje sve omraženiji, naravno, kako je vrijeme prolazilo. Očito je "smetao" svim zagovoračima "bratstva i jedinstva" koje je vladalo ovim krajevima pola stoljeća. U takvim uvjetima ne da se nije slavilo i pjevalo na obljetnicama Šimine smrti, nego nitko ga više nije smio niti spomenuti. Naravno, da u takovim prilikama i nakon 50 godina, malo tko da je i za Šimu čuo, neki su govorili "otkud su iskopali tog Šimu".

Ipak ljudi od "pera i znanja" ukazali su na taj propust. Naravno u samostalnoj hrvatskoj državi, Udruga "Vila Velebita" uskočila je prva u "taj prostor" i dala si zadatak valorizirati Šimino djelo i dignuti ga na pijedestal, koji on zaslužuje. Nikao je spomenik u naravnoj veličini, sticajem okolnosti nedaleko mjesta na kojem je Šime sahranjen, nažalost bez njegovih kostiju koje su odavno pred više od 50 godina raspršene morem. Naime, kažnjenici sa Golog otoka koji su rušili crkvu (drugi taj gadni posao jednostavno nisu htjeli činiti), da bi gradili Jadransku magistralu, odnosno zavoj te ceste, morali su po zapovjedi to činiti i sav materijal u kojemu su se našle mnoge kosti, među kojima i Šimene otpravljenе su, na obližnje morsko dno.

Eto kako je završio što se Karlobaga tiče Šime Starčević. Naravno da se za to ne može kriviti Karlobažane (koji su nažalost nekako uvijek krivi) već postojeće vlasti, koje su prodefilirale ovom krajem od Šimine smrti, pa do dana današnjeg.

V

Mladen Kukina

Poznati o ovom događaju

Martin Pastuović o postavljanju spomenika

Valja istaći jednu stvar, svi smo mi patuljci na ramenima naših predaka. Šime Starčević ne da je naš predak, nego je veliki znanstvenik koji je zaboravljen, kao i mnogi ljudi koji su dali veliki obol kulturi, znanosti i gospodarstvu našega naroda. On je veliki lingvista koji je napisao prvu hrvatsku gramatiku na hrvatskom jeziku. Čini mi se da je taj detalj neophodan, jer jezik znači indeditet naroda, bez jezika narod ne postoji. Pogotovo u ono vrijeme, kad je nastala ta prva gramatika, čini mi se da je malo naroda u Europi tada imalo pisanu gramatiku na svom jeziku. To je ogroman trud, vidi se i dan danas, oko jezika se lome koplja, definitivno je vrlo teško uspostaviti jedan standardni jezik, a standardni jezik, subliminira i odnose u narodu i određuje njegovu budućnost.

V

Mladen Kukina

Karlobag nakon Šimina dolaska

17. svibnja 2008. godine vremenska prognoza za Karlobag glasila je: pretežno oblačno s kišnim razdobljima. Strahujući da će kiša pokvariti veliki događaj u našem gradu spremali smo se dostojanstveno dočekati „povratak Šime“. Ali i sam Bog je htio da taj trenutak prođe popraćen lijepim vremenom. U 16 sati istog datuma zasjalo je sunce i razdragano obasjalo otkriveni kip Šime Starčevića.

Danas, nakon što Karlovažani svakodnevno prošeću do Šime, u razgovoru s njima saznala sam što ovaj prelijepo uređeni trg i sam spomenik predstavljaju Karlovažanima i Karlobagu.

Safet Imeri, ugostiteljski slastičar

„U Karlobagu sam već 38 godina i ne pamtim ijedan ovakav događaj. Osim likovne kolonije s projektom „Karlobag – grad umjetnika“ nisam uočio nikakvo kulturno događanje. Postavljanje ovog spomenika bitno je pridonijelo našem turističkom razvoju, jer sad mogu uputiti turiste da nešto odu pogledati i fotografirati. Mogu slobodno reći: ovo je najveći događaj za ovo mjesto.“

Ruža Stilinović, učiteljica hrvatskog jezika

„Štovati ime Šime Starčevića znači štovati svoj jezični identitet. Kao spomen i značaj na ulogu svećenika i jezikoslovca, udruga „Vila Velebita“ postavi kip Šime Starčevića kraj crkve Sv. Karla Boromejskog. U ovom svibanjskom ozračju taj dojmivi trenutak dirnuo je svakog Bažana. Mislim da bismo u potpunosti zahvalili za sve što je učinio Šime Starčević ako bismo i dogodine, na proslavi 150-te obljetnice njegove smrti našu Osnovnu školu u Karlobagu nazvali njegovim imenom. Onda bi svećenik i jezikoslovac „prešao u zvijezde“, kako reče A.B.Šimić.

Gabrijel – Ivan Milinović, ribar

Jedna tako značajna osoba, koja je tako dugo službovala u Karlobagu i zaslužuje da mu se postavi spomenik. Zahvalan sam svima koji su tome pridonijeli. Sad nas Šime ispraća na more. Njegov pogled na nas kad isplivljavamo iz „mula“ nas ohrabruje i daje nam snagu da se borimo sa svim vjetrovima.

Drago Potočnjak, poštar

Strašno je što nismo ništa znali o liku i djelu Šime Starčevića. Nismo ni slutili da je tako velika osoba poklonila Karlobagu polovicu svoga života. Veseli me što je došao trenutak da Šime Starčević ponovno oživi. Od sveg srca zahvaljujem udruzi „Vila Velebita“, a posebice dr. Vrkljanu, bez čije bi upornosti Šime ostao zaboravljen.

Jure Došen, prodavač

Za sve nas i za ovo mjesto velika je stvar da se postavio ovaj spomenik. Slušajući o Šimi i o crkvi gdje je sahranjen nije teško zaključiti kako je komunistički režim upropaštavao našu povijest. Nije poštovao ni crkvu, niti mrtve, već je posred crkve i grobnica prokopao cestu. Znamo da je crkva uvijek bila uz naš hrvatski narod, te i narod uz nju. Održavala je i održava hrvatski narod na okupu. Baš zbog toga mislim da je Šimi i mjesto uz crkvu jer se i on kroz svoj život borio za „riječ hrvatsku“

Marijana Štimac, slikarica

Nakon nekoliko pročitanih članaka u „Vili Velebita“ zamolila sam kolegicu i prijateljicu Anu-Mariu Devčić da mi kaže nešto više o Šimi Starčeviću ili da me uputi gdje se može doći do literature u kojoj se spominje ta povijesna osoba. Saznala sam da je on istaknuti hrvatski jezikoslovac, pisac prve gramatike hrvatskog jezika na hrvatskom jeziku, borac protiv ponjemčivanja i pomađarivanja, te osoba koja je znala što znači jezični i kulturni identitet. Isto tako, njegovo ime bilo je dugo prešućivano zbog svojih jezikoslovnih stavova, a njegov grob prekopan prilikom gradnje Jadranske magistrale. Nakon svih podataka koje sam o njemu saznala, rodila se ideja, ali i želja da se kao prosvjetna djelatnica i slikarica odužim Šimi Starčeviću na svoj način. Predložila sam kolegici da naslikam Šimu Starčevića i poklanjanjem slike stanovnicima Karlobaga i sama budem dio prekrasne ideje kojom će se sačuvati sjećanje

Boris Smojver, stručni suradnik za ekonomske poslove

Smatram da smo privilegirani što je u ovom malom mjestu veći dio svog života provela tako značajna kulturna ličnost. Postavljanjem spomenika i odavanjem počasti svećeniku Šimi Starčeviću ispravljena je velika nepravda koja mu je nanesena rušenjem njegova groba i omalovažavanjem rezultata njegova rada.

Ljerka Bogdanović, voditeljica poslovnice PBZ Karlobag

Konačno se Karlobag odužio ovom velikom župniku i kanoniku Biskupije Senjsko – modruške Šimi Starčeviću. Zadužio je, ne samo Karlovažane, nego i sav hrvatski narod. Odgojio je Oca domovine, svog nećaka Antu Starčevića. Veseli me što je fra-Ante Logara prije nekoliko godina pronašao njegovu nadgrobnu ploču, koja se sada nalazi na ulazu u Kapucinsku crkvu. Kao velikom jezikoslovcu i borcu za hrvatski jezik treba mu odati dolično poštovanje, što je upravo i učinjeno postavljanjem ovog prekrasnog spomenika, na isto tako lijepo mjesto, ispred crkve Sv. Karla. Od srca veliko hvala svima koji su se potrudili da se ovako veliki čovjek ovjekovječi.

Mira Devčić, prodavačica

Sve je lijepo, i više nego lijepo! Puno hvala svima koji su za to zaslužni: dr. Vrkljanu, našem župniku Stjepanu Bergovcu, „Vili Velebita“... Samo postavljanje spomenika bio je prekrasan događaj, kakvih nama u ovom malom mjestu nedostaje. Želim da ih bude što više. Pošto je dr. Vrkljan sada „dio Baga“, poručujem mu neka ne stane na ovome, neka nastavi sa ovakvim projektima. Mi ga u svemu podržavamo.

Katica Kozmić, umirovljenica

O postavljanju spomenika mislim sve najbolje. Divim se svemu učinjenom: prekrasnom gordom spomeniku, kamenim klupama, pločama, zidiću, mediteranskom bilju. Svaka čast onome tko je za to zaslužan i tko je to uredio. Sada imamo gdje prošetati i sjesti. Dobili smo lijepo uređeni dio Baga za odmoriti dušu.

Nakon ovih riječi mojih Karlovažana suvišno je pisati o osobnim dojmovima, sve je rečeno. Prolazeći kroz naš mali grad samo se čuju riječi pohvale i oduševljenja. Osobno želim Bažanima priuštiti još mnogo ovako lijepih trenutaka, a iskreno se nadam da će ih i biti. Nakon dugogodišnjeg „kulturnog mraka“ Bažani su to i zaslužili.

Za Vilu piše: Ana-Maria Devčić

Subota je, svečano postavljanje spomenika je prošlo, svi smo veseli, častimo se. Osjećam se umorno ali ispunjeno. Zaustavljaju me, čestitaju i hvale. Ne znam točno ni opisati kako sam se tada osjećala: možda je to bio ponos, osjećaj važnosti i vrijednosti ili nešto treće. Nije ni važno, glavno da je lijep osjećaj.

Ovaj dan zasigurno neću nikada zaboraviti. Sudjelovati u jednom takvom kulturno-povijesnom trenutku u svom gradu budi u meni želju za dalje, za još više, bez granica. Kažu da čovjek sve može ako hoće. Ja bih nadodala: i ako ima s kim. A mi smo bili spremni i složni. To jedinstvo, požrtvovanost i trud da sve bude bez greške, spojilo nas je u jednu cjelinu, koja bez samo jednog svog dijela ne bi mogla tako dobro funkcionirati. Nadopunjavali smo jedni druge, predlagali pa i ispravljali se bez imalo ustručavanja i malo, pomalo došla je i subota.

Kada sam vidjela kako se ispred crkve Svetog Karla Boromjskog

„Bitno je imati ideju, i onda polako, korak po korak realizirati tu ideju i uspjeh neće izostati“. Sve se može samo treba biti uporan i strpljiv“.

skuplja sve više i više ljudi, osjetila sam kako u meni raste uzbuđenje, posebno i drugačije. Drugačije, jer ovaj događaj nije običan i ništa u vezi s njim nije obično. Ta sve veća skupina ljudi, značila je i nešto drugo. To je bio znak da se ovaj mali grad napokon probudio. Svi su htjeli pomoći, na bilo koji način dokazati da i oni mogu i žele.

I zato taj kip za Karlobag nije samo kip u spomen Šimi Starčeviću. Taj kip je ogledalo naših želja i dokaz da smo se trgnuli iz dugogodišnjeg sna. Zato ne smijemo tu stati. Moramo dalje, stvarati i osjećati se živima.

Večer prije, sjedimo u hotelu i razgovaramo. Kaže nam gospodin Zlatimir Bačić: „Bitno je imati ideju, i onda polako, korak po korak realizirati tu ideju i uspjeh neće

izostati“. Sve se može samo treba biti uporan i strpljiv“. Priznajem da sam uvijek mislila da je uzalud imati ideju ako ti druge stvari ne idu u prilog. No malo sam svoja razmišljanja zadržala na njegovim riječima i morala sam sama sebi priznati da je u pravu. Zašto se povoditi za drugima, uvući u masu, ostati neprimjetan, statičan i zaboravljen. Pa ako ništa drugo vrijedi barem pokušati ustati i reći nešto na glas. Možda netko onda i čuje taj glas.

Sada kada navečer šetam po svom gradu, obavezno produžim do zavoja da ga vidim. A on stoji i čita. Dočekuje i ispraća. Kada je lijep dan, sjaji se i smije. Kada pada kiša, kao da se malo sagne da se sakrije od mnoštva kapi.

I dok ga gledam vrtim film unatrag,

na početak. Doktor Vrkljan „kriv“ je za sve. U Branku je pronašao istomišljenika, osobu spremnu krenuti u akciju, otvorenu i iskrenu. Branko je onda povukao i mene. Rekao mi je o čemu se radi i nisam se dugo razmišljala. Pa ipak sam ja Karlobažanka.

Tako je jednog jesenskog dana formiran odbor, nakona toga izabrali smo idejno rješenje i malo po malo, rješavali stavku po stavku onoga što smo zamislili.

Svaki dan se netko uključio. Veliki dio posla rješavao je dr. Vrkljan i Udruga u Zagrebu, ali mogu slobodno reći da su se i u Karlobagu „zasukali rukavi“. Više nismo bili samo Branko i ja. Nitko nam nije poklopio slušalicu ili okrenuo leđa: ni Ana, ni Mirjana, Drago, Ivan, Marko, ni itko drugi! Sastajali smo se, razgovarali i planirali. Trebalo je svaki detalj uočiti i riješiti. I zato svih ovih mjeseci, ni u jednom trenutku nisam pomislila da nećemo uspjeti. Osjećaj sigurnosti davala mi je izuzetna angažiranost dr. Vrkljana i Udruge, ali iskreno sam vjerovala i u nas, u sve Karlobažane. Osjećala sam da mi to možemo i nisam se prevarila. Nadam se da je sve ovo bila jedna dobra uvertira za nove projekte, i da se uskoro ponovno vidimo u Karlobagu, u još većem broju.

V

Za Vilu piše: Lucija Tomljenović

Belišćanski ličani u Karlobagu

Članovi Zavičajne Udruge "Vila Velebita" iz Belišća na poziv svoje "krovne Udruge" iz Zagreba, doputovali su u Karlobag na svečano otkrivanje Spomenika.

Budući smo dobili poziv od naše krovne Udruge "Vila Velebita" Zagreb, poslije puno rasprave na našem Upravnom odboru (jer problem je uvijek kao kod većine Udruga, novac) odlučujemo: idemo u Karlobag.

Posuđujemo automobil od udruge

Na ovoj svečanosti bili su članovi:

- * Tomislav Borić - dopredsjednik Zavičajne udruge
- * Marica Krznarić - tajnica Udruge
- * Ana Rickert - član Upravnog odbora
- * Željko Anić - član Upravnog odbora
- * Nada Vuksanić - član Upravnog odbora
- * Jozo Vuksanić - član Udruge
- * Tomica Jergović - član Udruge

djece s posebnim potrebama "Zvono" i nas 7 krećemo na put. Na put krećemo u 8,30 sati sa velikim iščekivanjem i znatiželjom. Oko 14,30 sati stižemo na odredište gdje se odmah javljamo dr. Milanu Vrkljanu, koji nas odvodi u hotel na malu "okrijepu".

U 15,45 upućujemo se prema spomeniku i pridružujemo se

okupljenom skupu i prisustvujemo svečanom činu otkrivanju spomenika našem jezikoslovcu Šimi Starčeviću. Nakon toga druženju uz prekrasnu zakusku, ostalim sudionicima, gdje

puni smo prelijepih dojmova, posebno veliko hvala doc.dr.sc.Milanu Vrkljanu na prelijepom dočeku i gostoprimstvu.

Vjerovali ili ne u Karlobagu nas je

Zvuci Tomičine harmonike privukli su i biskupa Milu Bogovića

naš legendarni član Tomica Jergović uzima svoju harmoniku, te kreće pjesma kojoj su se spontano pridružili okupljeni uzvanici, domaće stanovništvo pa čak i sam msgr. Mile Bogović.

Dugo bi mogli tako, ali dug je put do istoka Lijepe naše, našeg Belišća u koji se vraćamo u 1,45 sati.

Svi mi koji smo bili u Karlobagu,

pronašao naš Belišanin Robert koji živi i radi tamo, ali tako je s nama Ličanima (mama mu je Ličanka) ima nas po cijelome svijetu, ali se svi trudimo da nikada ne zaboravimo naše korjene, našu Liku.

V

Za Vilu piše: Marica Krznarić

Pjevački zbor "Vila Velebita" Gospić

Pjevački zbor "Vila Velebita" Gospić počeo je sa svojim djelovanjem u 5. mjesecu 2007. god. kada se je sastala skupina entuzijasta koje je ujedinila ljubav prema pjesmi. Zbor djeluje kao udruga građana, ima 60 članova. Predjedinica Zbora je dr. Ivanka Krmpotić, a stručni voditelj prof. Danko Ivšinović.

17.05. 2008. na otkrivanju spomenika Šimi Starčeviću u Karlobagu, pjevali su:

Vesna Bunčić, Mica Šulentić, Vesna Ratković, Željka Krpan, Nevenka Mudrovčić, Mirjana Jažić, Vlatka Galac, Ana Štampar, Anela Milković, Đurđa Božičević, Vera Pavlović, Ines Palata, Nikolina Rupčić, Ankica Jurjević, Mili Šimac, Valentina Bubljić, Olga Bubljić, Ivanka Krmpotić, Slavica Vuco, Marijana Buneta, Biserka Polić, Antornija Galac, Ljubica Jurišić, Andrijana Piasevoli, Jelka Pavičić, Branka Čorak

Milan Ćulumović, Milan Hećimović, Šime Dušević, Božo Stilinović, Miroslav Zdunić, Josip Jamičić, Nikola Krpan, Milan Božičević, Josip Jagar, Nikola Mraović, Valter Krajcar, Ivica Vrban, Ante Adžija, prof. Danko Ivšinović.

Za Vilu piše: dr. Ivanka Krmpotić

ISO 9001

RAVEL d.o.o.

projektiranje, nadzor i gradnja
Brajkovićev prilaz 13, 10020 Zagreb

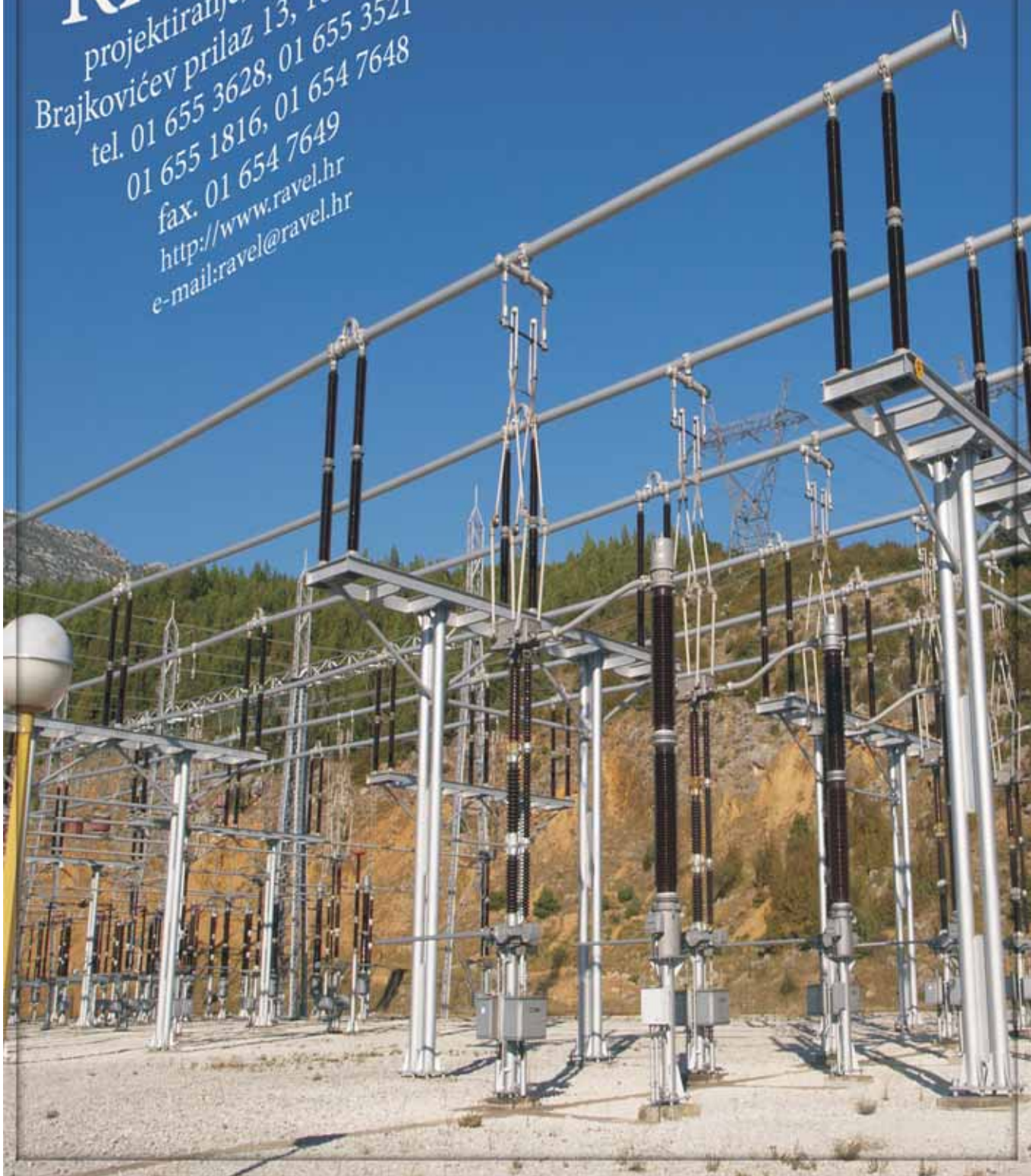
tel. 01 655 3628, 01 655 3521

01 655 1816, 01 654 7648

fax. 01 654 7649

<http://www.ravel.hr>

e-mail: ravel@ravel.hr

SUSRET NAKON POLA STOLJEĆA

Davne 1958. godine Josip Galac dolazi na svadbu svom prijatelju Jurici Vrkljanu. To je trebao biti nastavak pravog prijateljstva. No, godinu dana kasnije Josip odlazi u vojsku i ostaje u Zagrebu. Od tada pa do danas nisu se vidjeli. Svečanost otkrivanja spomenika omogućila je dirljivi susret dvaju prijatelja nakon 50 godina.

Putovanje na otkrivanje spomenika Šimi Starčeviću u Karlobagu bio je poseban događaj za sve prisutne, rođene Ličane ili one koji se osjećaju Ličanima. A taj dan ostat će duboko u sjećanju sedamdesetogodišnjem Josipu Galcu, članu udruge Vile Velebita iz Zagreba, koji je jedini bio sa ličkom kapom na glavi na toj velikoj svečanosti. U hotelu Velinac, Josip je preko doktora Milana Vrkljana došao do njegovih roditelja, Jurice i Anke Vrkljan. Taj susret izgledao je ovako: Josip govori: „Jurica, da li me poznaješ?“, a on odgovara: „Ne poznajem te.“. zatim pita suprugu Anku: „Anko, dal me poznaješ?“, a ona odgovara „Ne poznajem te.“ Nakon toga Josip sa ličkom kapom uzbuđeno i suznih očiju govori „Ja sam Joso Galac.“ Muk. Suze. Zagrljaji Josipa, Jurice i Anke. Bio je to susret prijatelja nakon 50 godina, prijatelja koji se više nisu razdvajali čitav dan, a pisac ovih redaka koji je tome nazočio zabilježio je taj susret sa nekoliko predivnih slika.

Vila: Josipe, gdje i kada ste rođeni? Nešto o Vama?

Josip: Rođen sam 1938. godine u Podoštri kod Gospića, sin Pere

(zvanog Jožikina) i Ane (zване šaranka-mlikarica). Potječem iz siromašne obitelji i kao jedina ostajem bez oca u 10-oj godini.

Završavam zanat za automehaničara i gradim kuću na Loorištu 1955. godine. Odlazim u vojsku 1959. godine i ostajem u Zagrebu, te se ženim Pepom (rođenom Pavičić) iz Bužima i postajem otac dva sina. U Zagrebu sam se bavio taksiranjem i imao automehaničarsku radionu. Sada sam u mirovini.

Vila: Od kada se poznajete sa Juricom Vrkljan?

Josip: Juricu Vrkljana, te njegovu braću Božu i Josicu upoznao sam dolaskom na zanat u Gospić.

Vila: Što Vas posebno veže za Juricu Vrkljana i njegovu suprugu Anku?

Josip: U to vrijeme juričin brat Božo je kupio motor, a budući da sam samo ja imao položen vozački ispit, stalno sam vozio taj motor. Na

svadbu Jurici i Anki pod Oteš, 1958. godine dolazim s tim motorom. Uz taj motor imam vezanu i ružnu uspomenu koja je obilježila moj daljnji životni put i potakla odlazak iz Like. Na svadbu, oko ponoći, dolazi tadašnja milicija i odvodi me bez objašnjenja u zatvor u Klanac. Iduće jutro dolazi Juričin brat Božo i moli miliciju da me puste, ali bez uspjeha. Tada saznajem da su me optužili da sam te noći motorom pregazio dijete u Gospiću. To nije bila istina, što je kasnije i dokazano. Unatoč tome proveo sam još osam dana u samici

veličine 13x7 stopa kako bih priznao ono što nisam učinio.

Vila: Kako ste doživjeli susret sa prijateljem nakon 50 godina?

Josip: Osjećam se uzbuđeno, sritno, što da vam kažem...? Sve ste čuli i vidjeli.

Vila: Za kraj, Vaša poruka Ličanima?

Josip: Ja sam rasprodao očevinu, otišao iz Like i kupio motor u Zagrebu. Želja me stalno vuče u Liku, a sinovi mi planiraju u Bužimu raditi vikendicu. Molim sve Ličane da se što više druže, upoznaju mlade generacije i da ne zaborave svoje korijene. Posebno bih volio da se na prigodama, kao što je bila ova u Karlobagu, nose lički simboli.

Za Vilu piše: Željko Bolf

OJ, TI VILO...

*Ličani smo od glave do pete,
Svud nas ima, s kraja na kraj svita,
I volimo jednu pismu staru,
Što pivaše pradiđovi naši:
„Oj ti vilo, vilo Velebita!“*

*Često smo se sastali u Lici,
Sa svih strana, iz ciloga svita,
I pivali, često, sasvim tiho,
Da ne čuje tko čuti ne treba:
„Oj ti vilo, vilo Velebita!“*

*Sad Ličani svud pivaju glasno,
Pa kažemo svakom tko nas pita.
Hrvati smo, sad i uvik bili,
I pivamo neka grmi svuda:
„Oj ti vilo, vilo Velebita!“*

*Nikad više utihnuti neće,
Za sve vrime, sve dok bude svita,
I pivat će prauunci naši,
Pismu svetu naših pradiđova:
„Oj ti vilo, vilo Velebita!“*

Mihovil Vojnić

MAJKO LIKO

*Na kamenu sivom, rodila me mati,
U sred kršne Like, gdje žive Hrvati!
Dala mi je krompir i kisela zelja,
Slama u pojati bila mi postelja*

*Majko Liko, ljubim tvoja njedra,
Ljute zime i proljeća vedra!*

*O životu boljem, stalno snove snio,
Trbuhom za kruhom, svuda dolazio,
U lutanju stalnom život prolazio,
Uvijek u pokretu, svijet mi tijesan bio!*

*Majko Liko, ljubim tvoja njedra,
Ljute zime i proljeća vedra!*

*Nosio u srcu dio svoje Like.
Gledao u duši neke drage slike
I, pod stare dane, misao se javi:
„Cijeli život živim ko Likota pravi!“*

*Majko Liko, ljubim tvoja njedra,
Ljute zime i proljeća vedra!*

Mihovil Vojnić

Pripremio: Stjepan Stopić

I do nas teče Gacka

Razgovaramo sa predsjednikom jedne od nekoliko zavičajnih udruga Ličana i njihovih potomaka registriranih u Slavoniji, koji i dalje njeguju svoje običaje, prela i ljepotu starog kraja te prenose na mlade.

Sugovornik nam je Milan Majetić, predsjednik Zavičajne Udruge Ličana „Gacka“ Bizovac u općini Bizovac poznatoj širom Lijepe Naše po toplicama i termalnoj vodi.

Milan Majetić, predsjednik udruge, privatni je poduzetnik, oženjen, star 52 godine i otac četvero djece. Predsjednik je dvije godine, a rođen je u Donjem Kosinju, gdje je proveo i djetinjstvo.

Recite nam nešto o zavičajnoj Udruzi Ličana „Gacka“ Bizovac. Kada je nastala, koliko ima članova, odakle su članovi iz Slavonije, imate li kakvo upravno tijelo osim predsjednika?

Članovi Upravnog odbora

pod imenom „Gacka“ Bizovac, a osnovana je u prepunoj Sali hotela Termia u Bizovcu. Računamo da nas je bilo oko sto pedeset. Sada imamo oko sto dvadeset članova koji uredno plaćaju članarinu našem blagajniku, Mirku Bobincu. Imamo upravni i nadzorni odbor udruge. Svake godine

Ličku noć uvijek organiziramo krajem siječnja, ili početkom veljače, a na dosadašnjim noćima dragi gosti su nam bili: KUD „Otočac“ na prvoj, KUD „Perušić“ na drugoj, iz Kutereva voditelj azila za medvjede, Ivan Crnković – Pavenka, iz Zagreba su nam bili KUD „Plješevica“, iz Požege KUD „Vila Velebita“, iz Podvinja kod Slavenskog Broda

Narodna nošnja KUD-a Bizovac

NK Udruga Ličana „GACKA“, Bizovac

Zavičajna udruga Ličana, ljudi koji su rođeni u lici i koji su doselili, njihove djece koji su rođeni u Slavoniji, kao i ljudi koji nisu ni po jednoj strani, ni očevoj, ni majčinoj, ličani, ali vole ono što mi radimo, osnovana je 23. ožujka 2002. godine

imamo godišnju skupštinu udruge gdje se upoznajemo sa onim što smo ostvarili i na čemu radimo za ubuduće. Ove godine imali smo VI. ličku noć koju redovito održavamo sve ove godine, i na tu večer skupimo se da budemo mislima u starom kraju.

KUD „Podvinje“. Imamo i amaterski nogometni klub sastavljen od mlađih članova i onih koji se tako osjećaju. Jednom godišnje imamo i druženje naših članova po ljeti, gdje sa suprugama i djecom provedemo ugodno popodne ponovno uz ica i piće. Članovi su nam od Bizovca, Višnjevca, Čepina, Antunovca, Osijeka, Našica, pa sve do Beča odakle redovito na naše zabave dolazi obitelj Ružić.

Idete li u posjetu i drugim zavičajnim udrugama ličana u Slavoniji?

Jednom godišnje posjećujemo po pozivu u ljetnom periodu i druge udruge, kao i zabave kada ih organiziraju, a isto tako rado

s lijeva na desno: S. Tonković, I. Štimac, predsjednik M. Majetić, M. Pocrnić i S. Rukavina

ugošćujemo naše prijatelje. Najčešće idemo u Slavonski Brod, Požegu i Belišće. U planu nam je i Županja, kad to bude, kao i Vinkovci, te Virovitica. Ličana i ljubitelja Like ima svuda pa se brzo uspostavi suradnja.

Koliko ste zadovoljni susretima udruge „Gacka“ sa ostalim ličkim udrugama i trebaju li se više posjećivati?

Zadovoljni smo posjetima i odlascima drugim udrugama gdje se nađemo sa ostalima, te razmijenimo iskustva i proširimo suradnju. Najčešće to bude osam puta godišnje, sve zajedno da se susretnemo.

Što ste naslijedili od prošlog predsjednika, gosp. Franje Župana, a što ste postigli za svog mandata otkad ste predsjednik?

Od gosp. Franje Župana kao i od prvog predsjednika, Stjepana Tonkovića, naslijedio sam stabilno upravno tijelo i čvrst temelj naše udruge. Članstvo koje je okrenuto udruzi i stalno se povećava za mog mandata, zajednički smo uredili i uresili našu prostoriju koju smo dobili od Općine, u prostoru nekadašnjeg kina, a u tome nam pomaže i HDZ Općine, s kojima dijelimo prostoriju.

Sada radimo na osnivanju muške pjevačke skupine, i to ćemo ostvariti.

Kao predsjednik, koliko ste zadovoljni članstvom i ljudima koji Vam pomažu u radu udruge?

Zadovoljan sam radom i aktivnosti i upravnog, i nadzornog odbora naše udruge za bolji rad. Zadovoljan sam i

članstvom koje nam gravitira, a zahvaljujem onim našim članovima dalje od Bizovca koji svojim članstvom i toplom riječi prenose priču o našoj udruzi, i tako povećavaju članstvo. Na svakoj novoj Ličkoj noći dolaze neki novi naši budući članovi, i to je dobro.

Čime po vama udruga „Gacka“ može pomoći starom kraju osim susreta udruga ličana, može li i posjetom Lici barem jednom godišnje?

Možemo pomoći posjetom barem jednom godišnje, te upoznavanju mladih članova sa mjestom odakle su

„Klicu ljubavi“ prema udruzi i da to nisu „susreti umirovljenika“.

Osim pjevačkog društva, kakvi su Vam planovi za ubuduće, imate li želju da se pobratimite s nekim krajem u Lici, da se posjećujete i budete još bliže Lici. Hoćete li to ostvariti u novom mandatu kao predsjednik?

Imamo volju i želju uspostaviti kontakt s nekom udrugom ličana iz Like, da se međusobno posjećujemo i na taj način budemo bliže jedni drugima. Za sada je najčešće smetnja tome financijske prirode, ali i tome ćemo se, vjerujem, uskoro othrvati uz

10 Ličkih zapovijedi

1. Liku ne napuštaj, jer ćeš kad-tad osjetiti sjetu za njom, jer si ju napustio, pa bio bogat il' siromašan.
2. Ako je već moraš napustiti, ne zaboravi je, svoje selo i običaje.
3. Gdje god bio u svijetu, ne srami se svoje Like, sela, ljudi i običaja.
4. Ako ikako možeš, oženi Ličanku ili bar po majci ili ocu iz Like.
5. Kad ti se ukaže prilika, vrati se Lici ili je bar obiđi, svoje ljude, zemlju, kamen.
6. Ako si u svijetu, kazivaj sve ono najbolje što ti se dogodilo u Lici, živio tamo ili bio u posjeti. Tako će ti se omiliti.
7. Ako si pravi Likota, a žena bila ili ne iz Like, ali svoju djecu pouči ljepotama Like i krasoti našeg krša.
8. Ako si u svijetu, daj od sebe ono najbolje ljudima, svoju čestitost, poštenje, mar, ljubav i vjeru u Boga. Neka te ljudi poštuju, a ti samo reci da si rodnom iz Like.
9. Susreći se sa Ličanima, pričaj im o svojim lijepim danima, tamo bio rođen ili gost, pjevaj ličke pjesme, voli svaki dio Like, a srce će već učiniti svoje.
10. Ona te uvijek zove natrag – naša Lika!

njihovi djedovi i bake, a i roditelji.

To sam Vas upravo htio pitati, jeste li zadovoljni posjetom mladih ljudi rođenih u Slavoniji, Vašim susretima i očuvanju tradicije svojih starih rođenih u Lici, i koliko su oni uključeni u rad udruge „Gacka“?

Zadovoljan sam susretima naših mladih članova kroz rad udruge i posjetima drugim udrugama kao i kroz nogometni klub, a u osnivanju muške pjevačke skupine uključit ćemo sve koji to žele. Na svakoj Ličkoj noći vidimo da mladi nose

naše stalne i povremene sponzore.

Ostavljamo predsjednika i udrugu s nadom da će uz ostale u Slavoniji raditi na očuvanju tradicije našeg krša i ljubavi prema starom kraju kojeg vidimo ne zaboravljaju. Želimo im u tome svaki uspjeh.

V

Za Vilu piše: Milan Ladišić

*Lički
narodni
recepti*

Ličke šnicle

Dragi čitatelji Vile Velebita drago mi je što smo u prošlom broju privukli vašu pažnju našim receptima i tako nam dali podršku da i dalje objavljujemo stare ličke tradicijske recepte. Želja nam upoznati sve čitatelje Vile Velebita sa ličkom tradicijskom kuhinjom po receptima iz nase Like kako su to nekad pripremale naše mame i bake.

Današnji recept je jedan od recepata za svaku prigodu, bilo da želite svoje ukućane razveseliti jednim lijepim obrokom ili ugostiti prijatelje povodom neke svečane prigode.

PRIPREMA

Tanke juneće odreske posoliti i popapriti pa dobro uvaljati u krušne mrvice. Tako pripremljene odreske istući batićem za meso da mrvice dobro uđu u odreske. Odreske staviti u razmućena jaja i opet u mrvice i zatim pohati u vrućem ulju. Gotove odreske složiti u posudu za kuhanje i prelići vodom i vinom da budu skroz prekriveni, dodati par žlica ulja od pohanja češnjak, peršin te po ukusu vegetu, sol i papar. Kuhati 45 minuta na laganoj vatri. Ličke šnicle se mogu raditi i od mlade svinjetine.

Kao prilog se može servirati krumpir ili riža.

- **0,5 kg junećih odrezaka od buta**
- **3 jaja**
- **2 češnja češnjaka**
- **2 žlice nasjeckanog lista peršina**
- **1 dl bijelog vina**
- **krušne mrvice**
- **ulje za prženje**
- **vegeta, sol i papar**

Dragi čitatelji Vile Velebita još jednom hvala na vašim pohvalama i prijedlozima, nadam se da će vam se i današnji recept svidjeti.

Za sve one koji su mi se javili i druge koji imaju neki lički recept mogu mi ga slobodno poslati na mail: milan.murgic@gmail.com

Dobra vrlina ovog recepta je, što se meso može prije isphati, a kuhati staviti naknadno kad se planira vrijeme obroka.

Dobar tek!

Za Vilu piše: Milan Murgić - Padela

Nataša Bolf jedna je od mladih djevojaka porijeklom iz Gospića za koju će se uskoro čuti. Ova mlada, dvadesetgodišnja djevojka uspješno studira pravo u Zagrebu i sudeći po njezinom temperamentu i sposobnostima zacijelo će biti vrsna pravica, ali ono zbog čega je predstavljamo ovdje je skori izlazak iz tiska -njezinog ROMANA!!! Tim, nesvakidašnjim povodom razgovarali smo s Natašom.

Nataša Bolf

naime, i najbolji pisci često "gube dah" kada je riječ o ovoj proznoj formi?

Ne znam, možda je, ali mene to nije opterećivalo jer je roman nastao gotovo u jednom dahu. Ideja i tkivo romana duže su se vrijeme kumulirali i kada sam ga počela pisati završila sam ga za šest mjeseci. Roman je jednostavno tekao.

Vila: Recite nam nešto o romanu, njegovoj strukturi, temi...

Riječ je o modernom ljubavnom romanu koji opisuje doživljaje urbane generacije iz moje okoline, ponekad i malo karikirano, ali je prožet i mojim osobnim, realnim iskustvima.

Vila: Književnik Dalibor Cvitan je rekao "dijete je otac čovjeka", što znači da nas djetinjstvo određuje za cijeli život, samo toga ponekad nismo svjesni ili to pak svjesno potiskujemo ukoliko se ne želimo sjećati. Ima li u Vašem romanu ličke atmosfere?

Ima, jer od toga ne mogu pobjeći niti to želim jer su korijeni dio mene. Iako sam odrasla u Zagrebu, jako sam vezana uz Liku i Gospić kojima se često vraćam.

Vila: Imate tek dvadeset godina. Sa devetnaest ste napisali roman "Varalice" koji bi trebao biti tiskan na jesen u nakladničkoj kući "Stajergraf". To je Vaše prvo "oknjiženo" djelo i još k tome roman. I iskusni književnici teško "izlaze na kraj" s ovom književnom formom. Kako je nastao Vaš roman?

Pisati sam počela još u djetinjstvu i prošla sve one faze koje prođu svi mladi ljudi koji se okušaju u pisanju. To znači da sam počela sa školskim zadaćicama, prigodničarskim uradcima, u novinarskim i literarnim grupama, sudjelovala na LIDRANU, dobivala nagrade. Uvijek sam osjećala tu potrebu da se jezično izrazim. Mislim, zapravo da je moj prvi "književni" izraz bio protest protiv rata u Hrvatskoj koji sam napisala kao šestogodišnja djevojčica na komadiću papira, nesigurnim slovima, što moji roditelji još čuvaju.

Vila: Nije li roman ipak prezahtjevna forma za tako mladu osobu, pogotovo kada se radi o literarnom prvijencu,

Vila: Gdje ste rođeni?

Rođena sam u Gospiću, 1988. iz kojeg sam odselila s tri godine. Majka Mira Bolf rođ. Čačić, inače magistar znanosti porijeklom je iz Gospića, a otac Željko Bolf, dipl. kriminalist,

iako Goranin, također je odrastao u Lici i smatramo ga "pravim Ličaninom". Uvijek se vraćam Gospiću i Lici, jer su veze s djetinjstvom i korijenima doista neraskidivi.

Vila: Kako se vidite u budućnosti, kao uspješnu pravnicu ili spisateljicu, novinarku?

Mislim da jedno ne isključuje drugo. Želim biti pravica, ali i dalje pisati. Mislim da će dosta toga ovisiti o recepciji moga romana. No, bez obzira na sve i dalje ću pisati. U međuvremenu jako se veselim predstavljanju romana, naravno, kada iziđe iz tiska u Zagrebu, i svakako u Gospiću, po mogućnosti na manifestaciji "Jesen u Lici".

Vila: Želimo Vam puno uspjeha i vjerujemo da ćemo na predstavljanju romana vidjeti dosta Ličana.

To svakako, hvala!

V

Razgovarala: Marijana Rukavina Jerkić

PODRUŽNICA GOSPIĆ

U razgovoru sa voditeljem Uprave šuma - podružnice Gospić dipl.ing. Damirom Čanić, doznali smo važne činjenice o općem stanju šuma u ovom dijelu hrvatske, kao i o njihovim biološkim, ekonomskim i proizvodnim mogućnostima.

Među društvenim poduzećima Hrvatske šume svakako zauzimaju zasebno mjesto. Osim brojnih radnih mjesta i stvaranja novih dobara šume su i pluća našega planeta koji zadnjih desetljeća posrće pod sve bremenitijim zagađenjima biosfere. Lika se oduvijek povezivala s šumama. Ta je poveznica uvjetovala ukupni razvoj ovoga podneblja i mentalnu sklop

domicilnog stanovništva. Stvari su se kroz stoljeća promijenile, ali su šume ostale neraskidivim dijelom Like i Ličana. U Upravi šuma-Podružnici Gospić vole kazati da čovjek prirodu treba koristiti, ali vrlo racionalno jer je i on dio nje pa uništenjem šuma uskoro i sam nestao. Voditelj uprave u Gospiću je dipl. ing. Damir Čanić (49). Ponudio nam je obilje podataka o gospićkoj podružnici, čak i previše stručnih termina i detalja koje, istini za volju, može razumjeti samo struka. Naglašava kako je Uprava šuma-Podružnica Gospić sačinjena od osam Odjela i jedanaest šumarija. Osim toga obuhvaća radnu jedinicu Građevinarstvo i prijevoz kao i šumski rasadnik.

Na području Uprave šuma Podružnica Gospić nalazi se 315 141 hektar šuma i šumskog zemljišta. Pri tome drvena zaliha iznosi 43 212 646 m³. Što se pokrivenosti šumom tiče, na ovome području šumovitost je nešto veća od 87 posto. Zbog krškog terena i drugih uzroka prosječna je drvena zaliha 157 m³ po hektaru što znači da se na području UŠP Gospić nalazi najviše degradiranih šuma lošije kvalitete. Ovi podaci dovoljno govore i definiraju stanje šuma, njihove biološke, proizvodne i ekonomske mogućnosti. Etat na

dipl. ing. Damir Čanić
voditelj Uprave šuma - podružnica Gospić

drvnu zalihi iznosi svega četrnaest posto pa je sadašnje i dugoročno opredjeljenje UŠP Gospić koristiti znatno manje drvene tvari od dopuštenih mogućnosti u našim šumama.

Vila: Kako su ratna zbivanja odrazila na vaše poslovanje i stanje ličkih šuma?

Tijekom Domovinskog rata pod djelomičnom okupacijom bile su dvije šumarije, a pod potpunom njihovom devet. Ratne okolnosti ostavile su vrlo teške posljedice. Dovoljno je istaknuti zagađivanje šuma minsko-▶▶

U Upravi šuma Podružnica Gospić naglašavaju da se su među prvima u Hrvatskoj priklonili novim trendovima obnovljivih izvora energije. U sklopu nove upravne zgrade izgrađen je moderni energetska sustav koji za grijanje koristi biomasu.

eksplozivnim napravama gdje su one postavljane po šumama i šumskim prometnicama. Iako razminiranje tih površina teče uglavnom kontinuirano, još uvijek je pod minama gotovo 34 tisuće hektara šume, odnosno 12.35 posto ukupnih šumskih površina i više od jedanaest kilometara šumskih prometnica.

Drvena zaliha na miniranim područjima vrlo je velika i po našim procjenama iznosi preko 6.6 milijuna m³.

Vila: Postoje li i drugi negativni čimbenici koji otežavaju ukupno stanje šuma u Lici?

Stanje oštećenosti šuma na području UŠP Gospić kontinuirano se prati od

1987. godine. Osim zračnog onečišćenja postoje i drugi čimbenici općeg stresa koji utječu na propadanje šuma. Pri tome svakako treba izdvojiti sve izraženije klimatske promjene. Godine 2002. imali veliki postotak oštećenja krošnji svih vrsta drveća, posebice jele i smreke. Nažalost, postotak oštećenosti od tada se uglavnom povećava. Koliki su razmjeri tih šteta vidi se iz podataka s područja šumarija Otočac, Perušić i Korenica gdje je oštećenost krošnji jele i smreke čak 80 posto! Sušenje tih šuma nastavilo se 2004. godine do katastrofalnih razmjera. Iako znatno manje, suše se i stabla bukava. Ovome je posvećena maksimalna stručna pozornost, puno se radilo na terenu i vjerujemo da ćemo u ovoj godini nastaviti s boljim brojkama, odnosno s padom sušenja šume.

Vila: Navodeći radne jedinice UŠP Gospić spomenuli ste i rasadnik!

Da bismo mogli koristiti šumsko bogatstvo svakako treba planirati i njegovu obnovu. Naš rasadnik «Vujnović brdo» ima 14.5 hektara i

najveći dio te površine namijenjen je za rasadničku proizvodnju. Najviše je sadnica smreke, crnog bora, europskog ariša, srebrene jele, obične jele i hrasta lužnjaka. Uz to postoje i sadnice ukrasnog drveća i grmlja četinjača i listača. Ukupno se na površini rasadnika «Vujnović brdo» nalazi 916 227 komada sadnica, što je svakako impozantna brojka.

U Upravi šuma Podružnica Gospić naglašavaju da se su među prvima u Hrvatskoj priklonili novim trendovima obnovljivih izvora energije. U sklopu nove upravne zgrade izgrađen je moderni energetska sustav koji za grijanje koristi biomasu. Toplana ima snagu 1 megawat i tijekom probnog rada uspješno je «položila ispit». Prošlu je zimu grijala Upravnu zgradu UŠP Gospić, sve prostorije Kulturno-informativnog centra i OŠ dr. Jure Turić. Sustav će se ove godine proširiti pa će se iz ove toplane grijati i Gradska športska dvorana.

V

Za Vilu piše: Marin Smolčić

Komunistički zločini 1945-1990

U Lici istražuju komunističke zločine, počinjene u vrijeme totalitarnog režima.

Došlo je vrijeme da se ta zločinstva rasvijetle, te da se biste i spomenici komunističko-partizanskih krvnika uklone te da se njihov identitet, djelo i život istinito predstavi javnosti",

straha od ondašnjeg jugoslavensko-komunističkog režima. Na području Like ubojstva Hrvata neistražena su, ljudi su ubijani na cesti, u šumi, u svom dvorištu bez ikakve pravde i bez ikakvog suđenja. Partizanski egzekutori, mahom visoki politički dužnosnici nikada nisu privedeni licu pravde i javnost do sad nije saznala tko su oni bili. Upravo zbog toga pokrećemo rasvjetljavanje vremena jugoslavensko-komunističkog terora te partizanskih zločinstava na području Like, kazao je Joso Vuković.

Joso Vuković

U ličkim gradovima i općinama osnovat će se odbori koji će prikupljati podatke, svjedoke tog vremena.

V

Za Vilu piše: Dražen Prša

Podatci za žrtve komunističkog režima na području Like do sada su nepoznati javnosti. No, u zadnje vrijeme sve su vidljivija nastojanja pojedinaca ali i pojedinih udruga da se pokrene inicijativa po kojoj bi se oformila udruga građana kojoj bi cilj bio aktivno djelovanje u istraživanju komunističkih zločina. Na području Like postoje biste, spomenici i razna druga obilježja komunističkim zločincima koji su izravno krivi za smrt neudžnih Hrvata kojima se nije sudilo već su ubijani "po kratkom postupku".

kaže inicijator osnivanja istražnog pokreta komunističkog režima Like Joso Vuković (48). Dodaje da su ljudi do sada šutili, tajili zločine a sve zbog

Lunjski maslinici

Nađete li se na otoku Pagu, svakako istražite svaki kutak tog prekrasnog otoka i zasigurno ćete ostati očarani njegovim prirodnim ljepotama. Vrijedni ljudi, iz škrte zemlje na stol iznose svjetski priznate delicije, čija je proizvodnja i prerada uspjela izostaviti modernizirani način rada koji uništi onu autohtonu prepoznatljivost nekog kraja. Upravo na ovom otoku, na njegovom najsjevernijem rtu, skriven pod krošnjama stoljetnih maslina nalazi se mjesto Lun, a u njemu jedan od najegzotičnijih kutaka na zemlji – lunjski maslinik.

Tu nas dočekuju sestre, Gabrijela i Bernarda Kocijan, jedne od najmlađih, ali i najuzornijih maslinarki na otoku, koje su već osvojile mnoga priznanja na međunarodnim susretima maslinara gdje je bila velika konkurencija.

Život na otoku je težak, skup, te prometno izoliran. Međutim ove mlade žene ostale su u rodnom Lunu, pokušavajući održati tradiciju ovog kraja. Lun trenutno ima oko 300 ljudi, dok škola broji svega 6 učenika od prvog do četvrtog razreda. Ističu da je

Grm divlje masline

tradicija Luna ribolov, maslinarstvo, turizam, pčelarstvo te ovčarstvo s kojim i proizvodnja sireva. Smokvenjaci i ušćerani bademi najstariji su

Karakterističan izgled lunjske masline

“Cipanje” divlje masline

tradicionalni proizvodi koji se nude turistima i prenose na mlade ljude, kako ne bi pali u zaborav.

Vesele i druželjubive, povele su nas makadamskom cestom kroz maslinike kako bi uživale u krajoliku prožetom korijenjem stabala iz biblijskih vremena.

Na oko 23 hektara raste 80000 maslina, među kojima se veličinom i fantastičnim oblicima izdvaja cca 1500 stabala "Oblice", cijepljene, odnosno kalemljene na divlju podlogu, divlju maslinu "Olea oleaster", koje su visine 5-8 metara i prsnog promjera 20-80 cm. Jedinstvena arhitektura prirodnih oblika drva isprepletenog sa kamenom, na cijelom se svijetu sreće još samo na dva mjesta; u Izraelu i u Grčkoj. Zbog svojih jedinstvenih karakteristika i velike botaničke vrijednosti, 1963. godine ovo

područje je zaštićeno i proglašeno botaničkih rezervatom.

To je i jedan od najstarijih maslinika u Europi. Posađen je u 1. stoljeću i od tada se, već punih 2.000 godina, redovno održava. Oko 50 obitelji vrijednih lunjski maslinara redovito održavaju svoj dio maslinika gdje svaka obitelj svoje masline posebno označava. Maslinici su ograđeni

Stari mlin

posebnom vrstom suhozida koji je širok i visok i kao takav se radio za zaštitu maslina od ovaca. U prošlosti, volovi su bili glavna pomoć u radovima na zemlji, pa su se iz tog razloga masline morale visoko cijepat, odnosno kalemit kako bi ih zaštitili da ih volovi ne obrste.

U Lunu se prije nekoliko godina počelo s modernizacijom prerade maslina, a ulje je vrlo traženo. Masline se u uljari prerađuju

hladnom preradom do 28 stupnjeva Celzijusa. Na taj način proizvode extra djevičansko ulje visoke kvalitete. Tako prerađeno maslinovo ulje mora se čuvati u tamnim bocama u tamnoj prostoriji na temperaturi od oko 13 stupnjeva Celzijusa.

Da bi urod bio što bolji, svako proljeće masline se moraju obrezivati. Sazrijevanju maslina pogoduje puno sunčanih dana i dosta kiše, a moraju se brati isključivo ručno kako se ne bi oštetile. Masline su spremne za berbu kada je jedna trećina plodova na stablu zrela. Berba traje od 10. ili 15. listopada pa sve do Božića. Masline se prilikom berbe stavljaju u kašete kako se ne bi zgnječile.

Sestre Kocijan pričaju kako su se prije masline čvale u moru međutim sada se ubrani plod odmah prerađuje.

Šetajući kroz maslinik dolazimo do najveće masline u masliniku koja uistinu plijeni svojim izgledom i veličinom. Tako velika maslina daje urod veći od 300 kg maslina.

Da bi nam dočarale kako je izgledala prerada maslina u prošlosti, sestre Kocijan vode nad do starog kamenog mlina koji je star oko 500 godina. Korito mlina je kameno, dok je rukohvat izrađen od drveta divlje masline i još je u dobrom stanju. Do mlina stoji i kamenica, velika kamena posuda koja je služila za čuvanje ulja.

U prvom vikendu u 5. mjesecu održava se tradicionalna Lunjska maslinada u organizaciji lunjskih maslinara. Tom prigodom održavaju se seminari, predavanja te degustacija nagrađenih maslinovih ulja.

Napuštamo maslinik, oazu mira i spokoja, i obećajemo da ćemo opet doći. I to u vrijeme berbe, da barem pokušamo osjetiti dio onoga o čemu su tako oduševljeno pričale sestre Kocijan.

Stablo najveće masline, kraj njega sestre Kocijan.

*Za Vilu pišu: Ana-Maria Devčić
Lucija Tomljenović*

Jadovno

Ličko selo na "umoru"

Koliko god se svi kleli u odanost prirodi, čistom okolišu i iskonskoj ljepoti bez premca, odumiranje velebitskih sela uglavnom se nastavlja. Alanak je nestao u vihoru osvete 1945. godine, Crni i Došen Dabar su životarili i danas imaju stanovnike samo tijekom planinarskih pohoda. Kuterevo i Krasno tvrdooglavo se nastoje održati, dok je Jadovno gotovo iščezlo. Od nekadašnjeg 21 «numera» ostao je naseljen tek jedan. Did Antona Novačić i supruga mu Katarina zadnji su Jadovničani koji ondje liježu i ustaju. U ovome selu nadomak Gospića živjela je čeljad sa samo dva prezimena: Novačić i Žarković. Na visoravni gdje zima traje pola godine, život je oduvijek bio težak. U odnosu na današnje velegradske probleme, takav se težak život danas čini nedostižnom idilom. Jedna od karakteristika ličkih gorštaka je što nikada, ali baš nikada, ne zaboravljaju korijene niti se stide sirotinjskog života što se tvrdooglavo vodio na gotovo tisuću metara nad morem.

Udruga «Jadovno» djeluje tek godinu dana i to malo vremena uspjela je otetu zaboravu mnoge vrijednosti

svojega zavičaja. Predsjednik udruge Jurica Novačić naglašava kako mu se svakodnevno javljaju zainteresirani za rad udruge pa «Jadovno» danas broji preko 60 članova.

Njegovanje i promicanje običaja sela Jadovno naš je temeljni cilj. Članovi udruge nastoje organizirati brojne aktivnosti koje će Jadovno oteti zaboravu, urediti rodoslovna stabla naših predaka, priređivati različite manifestacije i jednom riječju vratiti selu život. Kapelice Marije Pomoćnice i Sv. Jakova podsjetnik su na snažnu vjersku tradiciju pa je i nedavna proslava pokazala koliko je veliko zanimanje ljudi za Jadovno i njegove vrijednosti. Čini se da su te

brojne vrijednosti mnogi već prepoznali pa je Jadovno danas veliko gradilište gdje se izgradnjom kuća za odmor život ipak vraća u naše selo, kaže predsjednik udruge «Jadovno» Jurica Novačić.

Spomen-dan Marije Pomoćnice i ove je godine započeo duhovnim bdijenjem i paljenjem Marijanskog krijesa. Središnja je proslava okupila brojne vjernike, a mnogi su hodočasnici toga jutra stigli pješice iz Gospića. Prošli su pored četrnaest postaja Križnoga puta što ga je svojim rukama sagradio legendarni Josip Kapš, svećenik koji je nakon II. svjetskog rata i sam prošao Križni put i Kalvariju poražene vojske. Na njegovu tragu su i razmišljanja vlč. Nikole Turkalja koji je predvodio koncelebriranu svetu misu podno kapelice sv. Marije Pomoćnice. U propovijedi se zahvalio svima koji štiju svoju vjeru, Domovinu i korijene, a u svojem životu šire ljubav među ljudima, kao temeljne vrijednosti bez kojih ne može niti 21. stoljeće!

V

Za Vilu piše: Marin Smolčić

Među najstarije lovačke udruge na području Like svakako se ubraja LD «Tetrijev» iz Donjih Pazarišta. Iako je udruga službeno zaživjela 1947. godine tradicionalna sklonost prirodi i lovstvu odgajala je stoljećima vrsne lovce na tim podvelebitskim pro-

nakupilo toliko lovačkog posla i obveza da se činilo da lovstvo u Pazarištima zamalo kreće od početka. Prilikom posjeta LD «Tetrijev» danas vlada sasvim druga slika. Nekolicinu članova zatekli smo u dvjema radnim akcijama. Dok su jedni sadili mladice drveća za remize, drugi su «pona-

lovno-gospodarskom, ali i etičkom smislu.

Rat je promijenio situaciju i odnos prema lovstvu, pripovijeda Perica. Zanimljivo se ono najvažnije, a to je briga za divljač. Bilo je dosta krivolova i lovišta su nam ostala skoro prazna. Izostala je prihrana

LD Tetrijev DONJA PAZARIŠTA

Jedna od najstarijih lovačkih udruga na području Like očuvala je tradiciju i humano načelo među svojim članovima o pravoj ulozi "lovca", kojima nije cilj ubiti, nego voditi brigu o divljači i njihovim staništima, te pomagati u suzbijanju krivolova.

storima. Zbog ratnih zbivanja većina je lovaca tijekom Domovinskog rata lovačko oružje zamijenila vojnim. Ukupne okolnosti davale su malo vremena lovcima da bi uređivali lovno-gospodarske objekte, brinuli o divljači, a u lov se išlo vrlo rijetko. Lovci iz «Tetrijeva» danas znadu reći da se u ratu u lov išlo rijetko, ali su zato krivolovci imali vremena haraćiti po lovištima. Stoga ne čudi da se unatrag nekoliko godina

vljali gradivo» na polju zasađenim kukuruzom.

Prije dva tjedna posadili smo njivu kukuruza, priča nam jedan postariji lovac. Došle su divlje svinje i skoro sve izrovale i pojele sjeme. Pa kud' ćeš boljeg dokaza da mi imamo puno divljači u lovištima!

Ovo nam potvrđuje i Perica Baričević (41), predsjednik LD «Tetrijev». Kaže, udruga je nedavno dosegla samo dno u organizacijskom,

divljači, zapuštene su lokve i druga pojilišta. Samo se gledalo kako ustrijeliti divljač. Uхватili smo se u koštac s krivolovcima, postupno smo se toga riješili i ta je negativna pojava sada svedena na minimum minimuma.

Vila: Kakva je danas «osobna iskaznica» vašeg lovačkog društva?

- LD «Tetrijev» danas broji 117 članova. To su mahom domaći lovci, od sasvim mladih dečki do starijih ▶▶

lovaca koji se ovim lijepim hobijem bave cijeli život. Raspoložemo sa dva lovišta: županijskim i državnim. Ukupna je površina tih dvaju lovišta oko 8.5 tisuća hektara. Redovno se održavaju radne akcije poput ove danas. Važno je reći da smo pojačali nadzor lovišta i sada imamo tri vrsna lovnika. To su Ante Zorica, Marko Radošević i Ante Starčević. Kao i svi mi, lovnici su zaljubljeni u prirodu i

lov vide kao plemenitu vještinu kojoj je prije svega cilj uzgajati i čuvati divljač. Upravo zato matični fond divljači se zadnjih godina znatno poboljšao. Osim najbrojnijih divljih svinja zamjetan nam je porast broja srneće divljači, kao medvjeda.

Zanimljivo je da nam se u lovištima sve intenzivnije pojavljuju i divokoze. Budući da ta divljač ovdje nalazi mir doprla je i do nekoliko vrhova gdje je dugo nije bilo.

Vila: Osim rada članova društva, jeste li imali kakve druge investicije?

U Otešu smo izgradili lovački dom i uredili dva gatera za divlje svinje. Kupili smo novo terensko vozilo Ladu Nivu. To vozilo je osim za redovni obilazak lovišta presudno za suzbijanje krivolova, za prihranu divljači, odnosno obilazak hranilišta. U tijeku su radovi na jednom objektu koji će služiti kao skladište hrane za divljač. Kupili smo i pet automatskih hranilica, izgradili smo pet hranilišta za srneću divljač, obnovili i izgradili petnaest čeka, pedesetak lokava,

preko stotinu solišta... Što se financijskih pitanja tiče, tu stojimo jako dobro. Radi se jako puno i rezultati su stoga vidljivi i više nego li zadovoljavajući.

Vila: U razgovoru spominjete da je bilo «puno nereda u lovištu». O čemu je zapravo riječ?

Tu prvenstveno mislim na krivolov. Ali da ne bi bilo zabune treba naglasiti da taj nered nisu prouzročili isključivo neki naši članovi, ili lokalni ne-lovci s područja Pazarišta. Jedno su vrijeme često bili u krivolovu i članovi okolnih, odnosno susjednih lovačkih društava, dakle naši susjedi. Bilo je ponekad skoro svakodnevno da u doba godine kada je lov uz pomoć pasa zabranjen, u našim lovištima odjekuje lavež lovačkih pasa. Često se događalo da su ti psi vlasništvo lovaca, ili bolje reći krivolovaca, iz nama susjednih lovačkih udruga. Dobrom koordinacijom i suradnjom s okolnim lovačkim društvima i tome se postupno stalo na kraj. Pod neredom podrazumijevamo i zapuštene lovno-gospodarske objekte, ali to je danas na sreću prošlost i ružna uspomena. Mislim da nije neskromno reći da LD «Tetrijež» ima dobru sadašnjost i svakako još bolju budućnost, zaključio je predsjednik Perica Baričević.

Ne tako davno među ličkim je lovcima kružila pošalica da bi krivolovac pucao i u svoju mamu, ako bi kojim slučajem na glavi imala rogove! Kvazi logika «pucaj u srnu jer ako je ti ne ubiješ, ubit će je neko drugi» postupno nestaje. Nekoliko desetaka kilograma mesa stečenih u krivolovu, pa prodanih «na crno», nikoga neće učiniti bogatim. Istovremeno, šteta u lovištima je ogromna i na dulje vremenske staze nenadoknadiva. Zato u LD «Tetrijež» tvrde da ne postoji veće pošasti za divljač od nesavjesnog lovca, koji onda zapravo niti ne zaslužuje nositi to časno ime.

V

Za Vilu piše: Marin Smolčić

Još niste član Udruge Ličana

Vila Velebita!?

Što se čeka?

Posjetite našu stranicu:

www.vila-velebita.hr

Birajte:

“Postanite član Udruge”

Ispunite pristupnicu

Na Vaš E-mail dobit će te uplatnicu za jednogodišnju članarinu

i....

uživate u članskim pogodnostima!!!

Fitness, Jacuzzi, Sauna

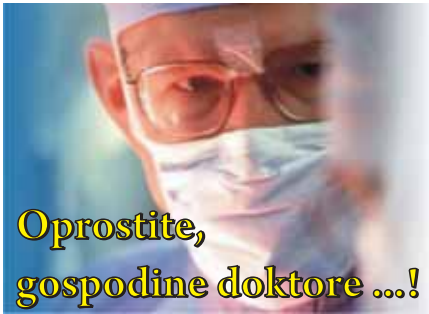
Otvoreno non-stop kroz cijelu godinu!

Hotel - Restoran - Wellness **Velinac**

KARLOBAG

53288 Karlobag, Trg F. Tuđmana 1 - Tel./fax: +385 53 694 008 - mob.: +385 98 470 569
www.amp-hoteli.hr - E-mail: velinac@amp-hoteli.hr

Oprostite,
 gospodine doktore ...!

Pravilna prehrana utječe, kako na prevenciju, tako i na usporavanje ili rjeđe na zaustavljanje procesa kancerogeneze (nastajanja raka). Nepobitni su mnogobrojni dokazi, prikupljeni u različitim istraživanjima, o kompleksnoj povezanosti između navika u

prehrani i nastanka raka. Različiti čimbenici prehrane učestvuju u nastanku oko polovice malignih

bolesti. Prema Svjetskoj Zdravstvenoj Organizaciji, prestanak pušenja i konzumacije alkohola, pravilna prehrana, tjelesna aktivnost i liječenje određenih infekcija, mogu spriječiti pojavu oko trećine malignoma. Ovo je izuzetno značajan podatak ukoliko se zna da je stupanj oboljenja od malignih bolesti u svijetu u porastu za 50 % i da se

Kako pravilnom prehranom pobijediti rak?

očekuje 15 milijuna umrlih od raka 2020-te g. U Hrvatskoj su podaci također poražavajući: svaka treća osoba će oboljeti od malignoma tijekom svoga života. Stoga je svaki napor usmjeren ka prevenciji raka, najbolje sredstvo za borbu protiv ove opake bolesti. Najčešće vrste raka od

kjih se oboljeva u svijetu i u Hrvatskoj su: rak dojke, pluća, debelog crijeva, prostate, želuca i maternice.

Kvalitetna i ispravna prehrana je

jedini način na koji možemo unijeti u organizam sve adekvatne tvari neophodne za normalan rast, razvoj

pa i borbu protiv određenih bolesti, među kojima je i rak. Svjetski Fond za istraživanje raka, nakon mnogih

Piše:
 dr. sc. Darko Katalinić, dr. med.

istraživanja, donio je preporuke u

VRSTA RAKA	VIŠAK MASTI U PREHRANI	PRETILOST	ALKOHOL	CRVENO MESO	ZRAČENJE	PUŠENJE	HRANA SIROMAŠNA VLAKNIMA	DIMLJENA, USOLJENA I HRANA PEČENA NA VATRI
Usna šupljina			+			+		+
Grkljan			+			+		
Jednjak			+			+		+
Štitnjača		+	+		+	+		
Pluća			+			+		
Želudac	+		+	+		+	+	+
Debelo crijevo	+	+	+	+		+	+	+
Žučna vrećica	+	+	+			+		
Gušterača	+	+	+			+		
Prostata	+	+	+			+		
Maternica	+	+	+			+		
Bubreg			+			+		
Dojka	+	+	+		+	+		+
Koža			+		+	+		

14 PRAVILA PREHRANE

- Prehranu trebaju činiti uglavnom namjernice biljnog porijekla, voće, povrće i integralne žitarice, minimalno prerađene.
- Voće i povrće treba unositi u količini od 400 do 800 g. dnevno tijekom cijele godine.
- Žitarice, mahunarke i korjenaste biljke treba unositi u količini od 600-800 g. dnevno.
- Ne konzumirati alkoholna pića ili konzumaciju svesti na minimum. Ne pušiti cigarete.
- Izbjegavati unos crvenog mesa (manje od 80 g. dnevno). Riba, pileтина ili meso divljači imaju prednost u odnosu na crveno meso.
- Smanjiti unos masti, prije svega životinjskih.
- Smanjiti unos kuhinjske soli i slanih namjernica.
- Ne upotrebljavati hranu koja je usljed produženog čuvanja na sobnoj temperaturi podložna kvarenju i kontaminaciji s gljivicama.
- Koristiti hlađenje u frižideru i druge odgovarajuće metode za čuvanje lako kvarljivih namjernica.
- Obratiti pažnju na aditive čija nepravilna uporaba može biti opasna po zdravlje.
- Pregorjelu hranu baciti. Soljeno i dimljeno meso, kao i meso i ribu pečenu na vatri treba jesti samo iznimno.
- Svakodnevna fizikalna aktivnost je neophodna (najmanje 1 sat šetnje dnevno i vježbanje 1 sat tjedno).
- Održavanje telesne težine u poželjnim granicama (BMI < 30).
- Uzimanje vitamina i minerala.

pre-hrani za koje je dokazano da mogu u značajnoj mjeri spriječiti nastanak malignih bolesti. Prehrana prema režimu „Piramide zdrave prehrane“, dovoljan unos voća i povrća, vitamina i minerala (vitamin B, C, D, E, selen, željezo, magnezij, cink, kalcij), redovita tjelesna aktivnost, redukcija tjelesne težine, nepušenje cigareta i izbjegavanje

alkoholnih pića, izbjegavanje masne i dimljene hrane te hrane pripremljene na vatri, izbjegavanje stresa, odlučujući su čimbenici koji mogu utjecati na nastanak raka i borbu protiv ove bolesti.

Za Vilu piše: dr. sc. Darko Katalinić

M	A	R	Š	I	Ć	L	U	K	A	V	I
A	I	L	M	I	L	A	N	O	V	I	Ć
R	L	L	M	A	J	E	L	L	E	R	A
J	M	O	A	I	T	U	Đ	O	N	I	N
A	T	U	K	N	C	S	R	N	K	M	I
N	Z	L	R	I	V	A	I	E	A	O	M
O	D	A	J	G	N	R	V	Ž	V	H	S
V	U	A	E	O	I	L	K	E	A	I	A
I	N	E	B	V	R	Ć	I	L	J	L	J
Ć	I	N	I	L	A	T	A	K	A	O	S
T	Ć	C	A	L	E	T	S	O	K	N	H
A	A	Ć	I	V	O	N	E	L	J	M	O

OSMOSMJERKA

ALMICA
ANĐELI
AVENKA
HOLJEVAC
IVICA
JASMINA
JURE
KATALINIĆ
KOLONE
KOSTELAC
LUCIJA
MARJANOVIĆ
MARŠIĆ LUKA

MILAN VRKLJAN
MILINOVIĆ
MURGIĆ
NIKOLA
SOKOLIĆ
STAŽISTA
STROJ
TIHOMIR
TOMIĆ
TOMLJENOVIĆ
ZDUNIĆ
ŽELJKO

Ključ:

(časopis koji čitate: (4, 8))

Sastavio: Marko Smolčić, Slav. Brod

Vlado Prpić - Prpa

**Rimskom cestom
preko Velebita**

Putovima preko Starih vrata na Velebitu od prapovijesti do danas u literaturi je malo spomena, a razlog tomu je što na području Karlobaga arheološka istraživanja ni do danas nisu provedena, pa su se tumačenja njegove antičke i predantičke prošlosti zadržala na razini pretpostavki. Čini se da je za ovo područje malo tko mario, pa tragovi bogate prošlosti Karlobaga nepovratno propadaju.

Tragove ove prometnice našao sam i u samom središtu Karlobaga što znači da je staro rimsko naselje Vegijum bilo sagrađeno tu na zapadnoj strani Baške drage, a ne s druge strane, kilometar istočnije kako se dosad mislilo. O nekadašnjem načinu življenja na ovim prostorima govore nam i drugi pronađeni tragovi iz bliže i daleke prošlosti kao što su: gradine, natpisi na stijenama, grobovi i druga brojna zdanja.

Srednjovjekovna i novovjekovna graditeljska baština doživljava istu sudbinu, prepuštena je zubu vremena, kao da nema nikakav kulturno-povijesni značaj.

Tragom rimskih dvokolica

Prošla su dva milenija od kako su rimski graditelji napravili cestu za kolni promet od Vegija (Karlobag) preko Velebita prema Lici. Sve do današnjih dana za nju se nije znalo premda je na kamenu sve ostalo

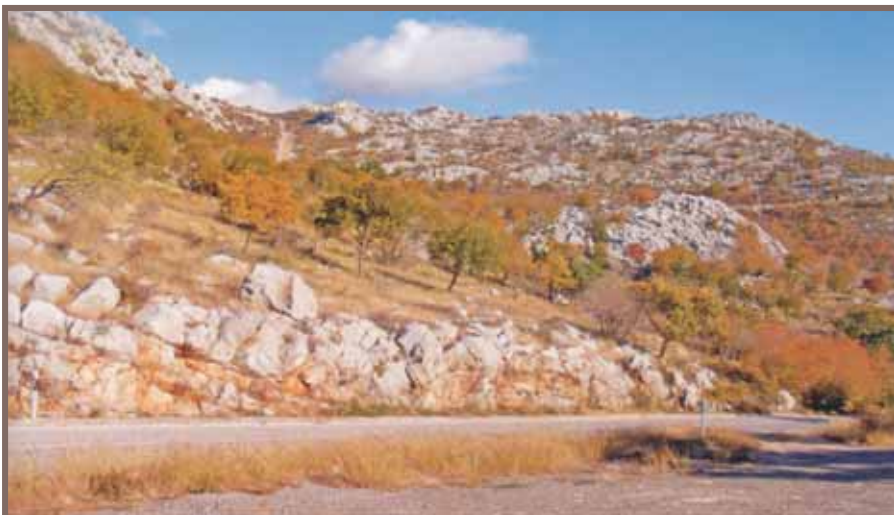
zapisano. Kako sam je otkrio i što je od nje ostalo u riječi je i slici ove knjige.

Do otkrića ove antičke komunikacije nipošto nije došlo slučajno. Upravo ovdje, na središnjem prostoru Velebita, mnoštvo je prapovijesnih i

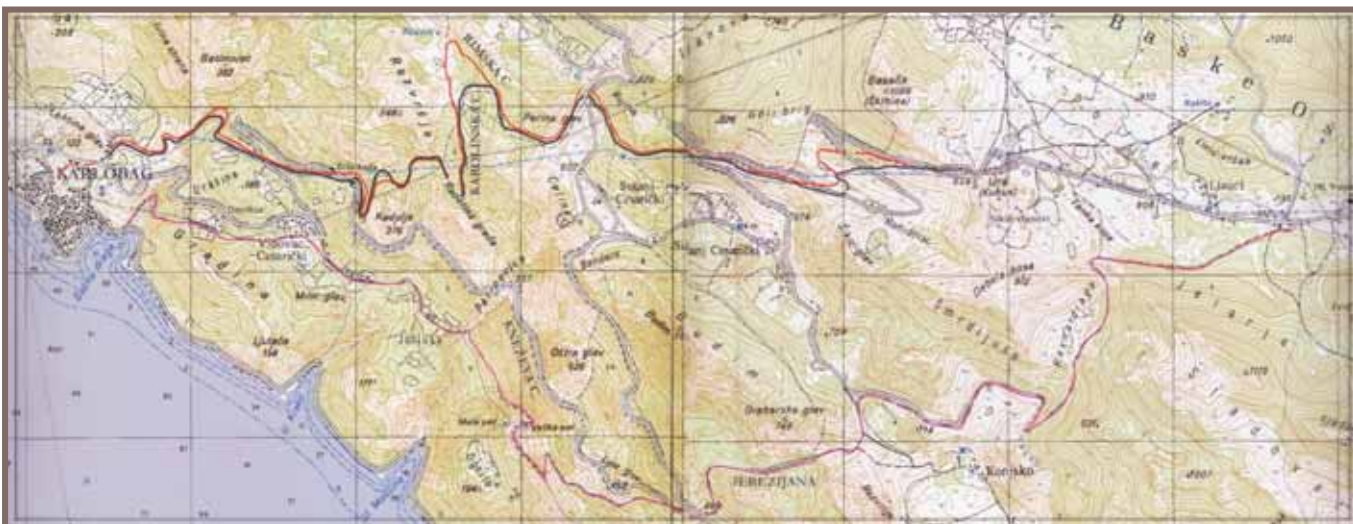
antičkih putova i staza koji se i dan danas dobro vide. Bilo je realno za očekivati da oštarijski prijevoj koji je konfiguracijski najpovoljniji za prijelaz preko inače teško prolaznog Velebita, krije odgovor na brojna pitanja na koja nam do danas nisu odgovorili ni svi dosadašnji istraživači.

U dosadašnjoj se literaturi tek ponegdje spominju ostatci Rimskih putova, a sve ostalo o njima su pretpostavke. Na prve tragove Rimske ceste koja je išla od Vegija preko Oštarijskih vrata naišao sam u proljeće 2002. godine. Kasnijim istraživanjem sam utvrdio da tragovi dvokolica s razmakom kotača od 117 cm vode iz centra Karlobaga do podno Kubusa na prijevoju Stara vrata u ukupnoj dužini oko 14 km. Dalje prema Lici pouzdanih tragova još nisam našao. Osim kolotruga na stijenama ljutog podvelebitskog krša našao sam nekoliko uklesanih napisa (na slikama).

Zašto ova, gotovo dvije tisuće

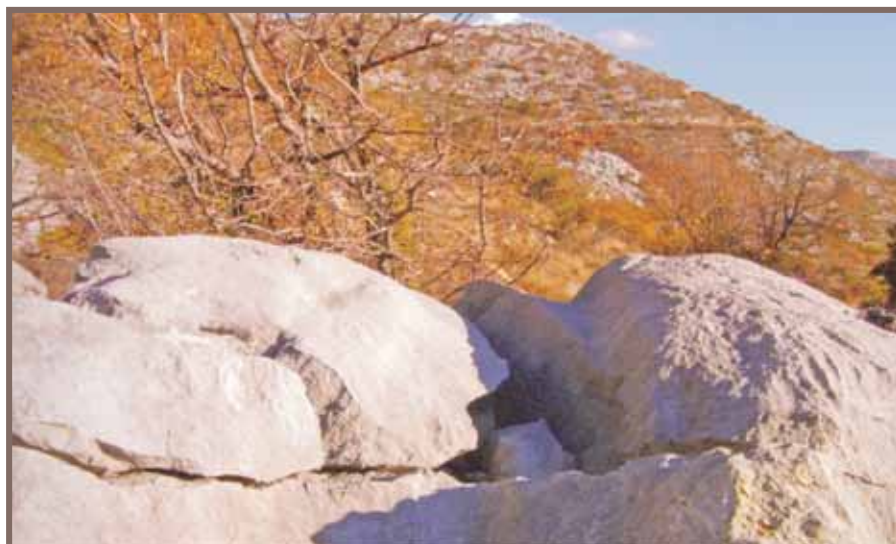

Od Karlobaga do Starih vrata najkraći put je ovaj vodovodni što se na slici vidi lijevo gore uz Lomivrat i Pričac. Potpuno istim smjerom uz samo mala odmicanja vodi prastari put za pješake. Terezijanskom, a osobito Karolinskom cestom putovalo je tovarno blago

godina stara, cesta nije otkrivena ranije stoji u činjenici što je ovo područje ili površno ili nikako arheološki istraženo. Nagadalo se samo o mogućem putu ali sasvim na drugoj (krivoj) strani. Od Karlobaga prema njegovom prirodnom zaleđu Lici, u 18. i 19. st. sagrađene su još tri ceste o kojim, će biti riječi kasnije. Zemljopisni položaj Velebita, priobalja i njegova kontinentalna zaleđa uvjetovao je njegovu naseljenost još od najstarijih prapovijesnih vremena. Široko područje Like nastanjivali su Japodi kojima su velebitski planinski prijelazi prema moru bili životno i strateški važni, što znači da su bili u dodiru s Liburnima, vladarima sjevernog Jadrana.

Sva primorska prapovijesna, kasnije i antička stalna naselja, bila su

Kolotrag visoko na stijeni sjeverno od sela Vidovca uz Karolinu. U pozadini je brdo Kadulje i Knežićeva cesta.

putovima povezana sa zaleđem odnosno sa obalom. Da se na Velebitu i živjelo, makar samo u ljetnim

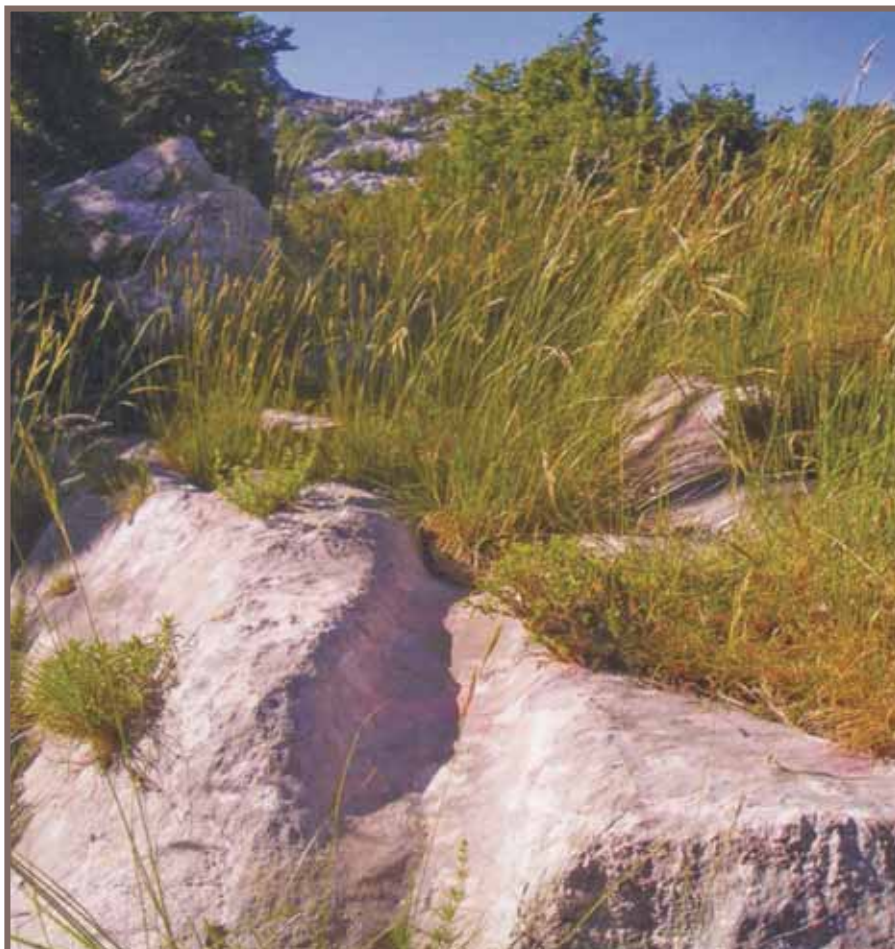
mjesecima, govore nebrojeni materijalni dokazi. Dugogodišnjim traganjem, osobito po primorskoj strani padine, našao sam brojne gradine i nastambe građene u suhozidu, putove koji su sve do novijeg doba korišteni, različita nakupljališta vode, suhozide, urušena zdanja po brežuljcima, napise na stijenama, kolotragove i dr. Mnoga od njih su iz pretpovijesnog doba, a o tome svjedoče materijalni dokazi.

Oktavijanovim pohodom na ilirska plemena 35. godine pr. Kr. ovi krajevi dolaze pod rimsku vlast, nastaju promjene u načinu života, mijenjaju se običaji i vjera, a staro se stanovništvo romanizira.

Od starih razvijaju se nova rimska naselja pa tako i Vegij (Karlobag) prima rimsko građansko pravo i zbog povoljnog geografskog smještaja postaje raskrižjem kopnenih i pomorskih putova.

Naselje s vremenom poprima sve izrazitiju prometnu i trgovačku važnost tako da su Rimljani najvjerojatnije već u 1. st. po. Kr. krenuli s gradnjom čvrstog puta za kolni promet preko Velebita.

Duboko urezani tragovi dvokolica svjedoče o višestoljetnom prometovanju preko oštarijske visoravni prema unutrašnjosti. Rimska cesta sama za sebe možda i nije veliko

U blizini Bile kuće ima više dobro sačuvanih tragova, a ovaj se nalazi uz sami rub Karolinske ceste koja je napravljena između 1730. i 1640. godine. Ponegdje su kolotrazi obrasli u makiju pa ih je teško zapaziti.

Samo je živi kamen sačuvao "zapise" kotača.

otkriće, ali svojim postojanjem mijenja povijesnu sliku ovog područja. Ona rješava mnoge nejasnoće iz antičkih vremena ponajviše na području Karlobaga i njegove okolice a djelom i Like. Dosadašnji istraživači i povijesničari Rimski municipij Vegij smještaju na prostor Vidovačke glavice i Drvišice s istočne strane Baške drage i manjim dijelom na njezine zapadne padine. Isto tako ukazuju na nedefiniranu cestu iz Baške drage koja preko Trubaje i Konjskoga vijuga na oštarijski prijevoj Ždrilo. Istina, tu jedna cesta postoji, ali se radi o Terezijani koja je građena 1786. godine. U ono doba kao modernija, međutim, nikada nije služila svojoj svrsi.

Rimska cesta kako sam spomenuo polazi od obale, ali iz središta današnjeg Karlobaga, dakle jedan

kilometar zapadnije.

Ne govori li to u prilog činjenici da je i glavno rimsko naselje bilo

Ovo je teško čitljiv natpis na živoj stijeni kod Bile kuće sjeverno od Vidovca. Sadržaj teksta do sada nije utvrđen a možda bi nam mogao odati kakvu korisnu poruku. Ovakvi natpisi na Velebitu nisu rijetkost i često govore o važnim povijesnim zbivanjima. Stijene s natpisom naš narod zove «pisani kamen», a najpoznatiji je onaj iz Begovače o kojem je prvi pisao Josip Brunšmid 1898. godine. Riječ je o ugovoru između ilirskih plemena Parentina i Ortoplina kojim se Ortoplinima dopušta pristup izvoru.

smješteno upravo ovdje na zapadnoj strani Baške ili Velike drage.

Sam grad Karlobag pretrpio je kroz svoju povijest mnoga razaranja, a svaki put se obnavljao onim istim kamenim materijalom prijašnjih gradnji tako da se danas u gradu jedva naziru tragovi povijesnog doba. Bliža okolica osobito područje Vidovačke glavice (gradine) puno je tragova zaboravljene predantičke i antičke civilizacije ostavljene na milost i nemilost sudbine i zuba vremena. Bolja budućnost vjerojatno ne čeka ni ostatke znamenite Rimske ceste koja još do kraja nije ni istražena.

Sve je počelo 2002. godine kada sam našao prve tragove kotača na oko 500 metara nadmorske visine, za koje sam davno ranije čuo da postoje. Zapazili su ih ledenički pastiri i sami pretpostavili da se radi o žljebovima koje su napravile «žinje» (metalni obruč na kotačima zaprežnih kola), ali kako ovdje?

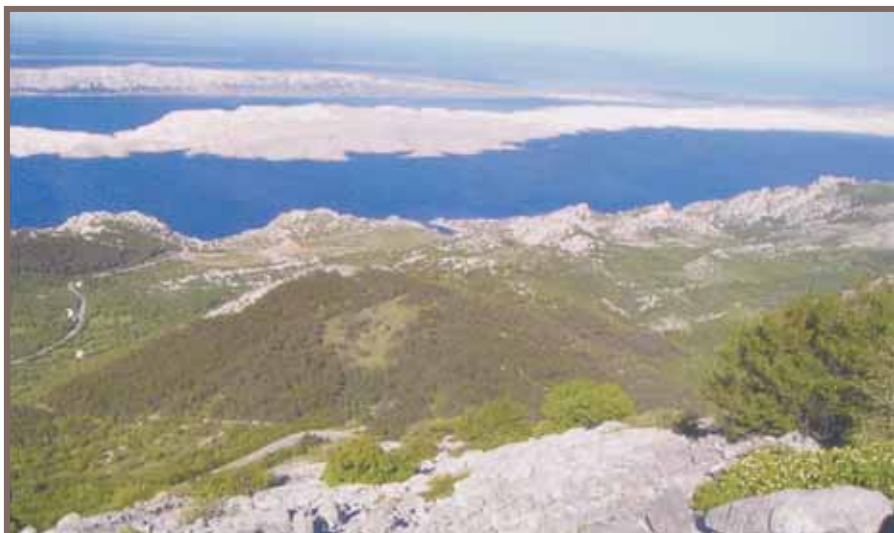
Stjenovita vrlet ničim nije ukazivala na moguću cestu pogotovo ne za kolni promet. Fotografirao sam ih i objavio u glasilu Hrvatskog prirodoslovnog društva «Priroda» i glasilu za popularizaciju planinarstva, ekologije, prirodne i kulturne baštine «Lički planinar», a o pronalasku su pisala i dnevna glasila. HTV ih je prikazao u jednoj

od emisija o Velebitu. Iz dana u dan obilazio sam ovaj prostor i pronalazio trošene stijene na većim ili manjim razmacima. Da se radi o pravoj građenoj zaprežnoj cesti govori i logičan slijed kolotruga koji su češći na nepokrivenom i polupokrivenom kršu zatim na ogoljenim prijevojima.

lokaliteti još nisu iskorišteni u turističke svrhe, a još je gore što nisu niti zaštićeni pa ih je iz godine u godinu sve manje.

Za prelazak Velebita nisu samo Rimljani birali najkraći mogući put. Austrija je istim smjerom početkom 18 st. napravila široku cestu do vrha

prometnica sa svega 5 % nagiba, mogli savladavati ovu padinu sa dobro uhranjenim i snažnim konjima. Na nesreću obiju prometnica i vodovodna instalacija od Baških Oštarija do Karlobaga vodi najkraćim putem. Ukopana je pod cestu u dužini sedam kilometara, a posljedice su nepopravljive.

Samo je ovo ostalo od karolinskog mosta na Baškoj dragi.

Najprije sam determinirao gornju polovicu trase, dakle, od Razvršja (500 n/m) do nadomak prijevoja stara vrata na Baškim Oštarijama, tek kasnije i znatno teže onu donju prema moru. Kolotragove na najnižoj nadmorskoj visini sam pronašao u samom središtu Karlobaga u blizini crkve Blažene djevice Marije, na Kalvariji, iznad samoga centra. Sve dok početkom 18. stoljeća nije napravljena Karolinska cesta sasvim istočno, ovo je bio jedan od glavnih ulaza u grad sa sjeverne strane. Danas se samo poneki od starijih žitelja prisjećaju da se ova «ulica» zvala Vlaka, a kao što znamo šumskim vlakama se transportiralo drvo (trupci).

Na izlasku iz Karlobaga pod Laktinom glavicom (sv. Nikola) ima još nešto ostataka rimske i karolinske ceste, premda su urbaniziranjem prostora na ovome dijelu uglavnom i nepovratno uništene. Širenjem grada nestat će i ovo malo preostalih tragova koji bi trebali konzervirani podsjećati na bogatu i burnu prošlost. Ni ostali mnogobrojni arheološki

planine, čak i dva kilometra kraću. Za razliku od rimske, po kojoj su dvokolice prometovale stoljećima,

Krenemo li najstarijom prometnicom za kolni promet, put nas od Karlobaga najprije vodi istočno i sjeveroistočno do suhog korita Baške drage, točnije iza urušenog mosta Karoline. Do spuštanja u dragu ističu se brojni tragovi dvokolica, a odatle jedan kilometar do prelaska korita, ispod deponija nema niti jednoga. Gradnjom Karoline u doba austrijske vladavine negdje oko 1735. godine na mnogim su dionicama uništeni dragocjeni ostatci Rimske ceste, a među njima i most ili njegovi dijelovi na dnu ovoga torenta. Dobro su uočljivi kolotrugi sve do Bile kuće, uglavnom onaj do padine, a tek se ponegdje vide tragovi oba kotača. Na ovoj dionici je oveći uklesani tekst na vodoravnoj stijeni, a još jedan kraći je dvjestotinjak metara uzbrdo. Kemijski utjecaj kišnice na vapnenac

Kolobrani na cesti Marije Terezije kod Trubaje.

Austrijskom (Karolinskom) cestom zaprega nikada nije prošla jer je za teška dvoosovinska zaprežna kola bila prestrma i time neuporabljiva. Kirijaši su tek od 1846. g., kada je napravljena nova (Knežićeva)

izbrisao je mnoga slova pa će ih se u skoroj budućnosti teško moći pročitati. Do pod vrh Kadulja, (stjenovito brdo što nadvisuje Vidovac), ponovno se gube tragovi, da bi se ukazali na stijenama metar i ►►

više od tla sve do spomenute glavice. Ovo je najočitiiji pokazatelj da je ovdje u doba gradnje puta bio debeli zemljani pokrov. Zaprege su najvećim dijelom vozile po mekanoj zemljanoj podlozi jer su iz nje samo ponegdje stršile stijene. Sličnih je lokaliteta do prijevoja na vrhu Velebita još podosta što nedvojebeno ukazuje da su pretpostavke o nekad šumovitoj podgorskoj padini točne. Dodatnim stručnim ispitivanjem tla, riješile bi se još mnoge nepoznanice toga doba imajući u vidu da se od Karlobaga do Starih vrata uglavnom putovalo kroz gustu šumu. Za nestanak vegetacijskog pokrova nije kriva samo sječa, osobno zaključujem da je vatra učinila najveću štetu, a potom su stoljetne kiše do temelja izvršile denudaciju strme padine. Učestalo palenje za nesigurnih povijesnih vremena, ispaša, ratovi, strah, ljudske slabosti, individualna odlučivanja, anarhija, tisućljetne bujice i druge okolnosti konačan su rezlutat: opustošen Velebit. Pemda se jednoosovinskom zapregom moglo lakoćom vijugati između stabala i kamenitih gromada Rimska je cesta, osim što je malo prestrma, izvedena po svim karakteristikama novijih prometnica. Od Kadulja do zaleđa Radetine grede nagib je nešto blaži. Žljebovi u živim stijenama nepogrešivo nas vode očekivanim, logičnim smjerom. Odavde u pravcu sjevera prema Ledeniku, osim jednog natpisa, nema drugih tragova. Iza Razvršja pod Kozaricom «Karolina» koja nas je većim dijelom do sada pratila skreće desno pod Perinu glavicu, a Rimska se cesta tu odvaja na prijevoju i neočekivano spušta prema Kazanima. Duboko zasječene stijene još jednom ukazuju na tvrdim metalom okovane kotače i stoljetno prometovanje. U krševitom klancu cesta je uža od tri, a na otvorenom i zaravnjenom terenu šira od četiri metra. Na blagoj se krivini dobro ocrta forma ceste, uzidana od neobrađenog kamenja. To je ujedno i jedan od malobrojnih primjera dobro vidljivih na dosad otkrivenom četrnaest kilometarskom dijelu zaprežne ceste. Preko Baških Oštarija i dalje prema Lici pouzdanih ostataka nisam našao.

Stara vrata

Naziv Stara vrata već dovoljno govori sam za sebe. Nalaze se na samom rubu zavale Oštarijskog polja

prijevoju cestograditeljima je bilo teško izbjeći. Da podsjetim, ovo je jedan od najvjetrovitijih cestovnih prijevoja u Hrvatskoj. Danas je to djelomično učinjeno izgradnjom

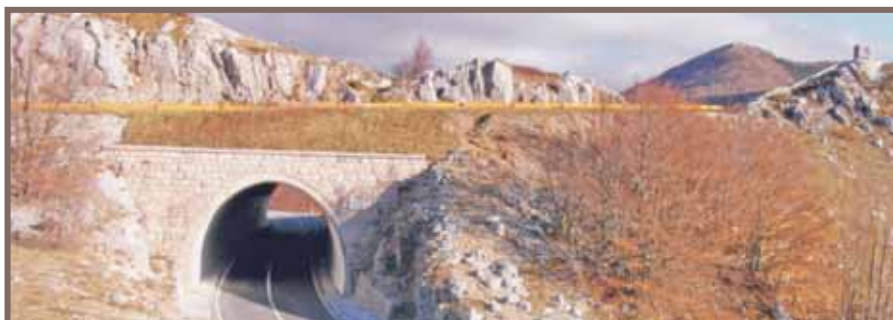

“Kubus” nekad

sasvim zapadno na stjenovitom grebenu što povezuje Škrbinu i Debelu kosu. Riječ vrata kao toponim na Velebitu često susrećemo, to su uglavnom prijevoji ili uski prolazi između stijena, brda, dolina i sl.

Da bi izveli cestu sa strme primorske padine na visoravan rimski su graditelji morali doslovce probiti

tunela, a u 19. st. Josip Kajetan Knežić je svoju cestu pokušao zaštititi zidanim burobranom koji i sada strši i predstavlja svojevrsni spomenik oštarskoj buri. Probijanjem novih prometnica Vrata su znatno proširena čime su ponešto izgubila svoju formu, nešto gradnjom spomenika Kubus (927 m.), nešto

Stara vrata su na 925. m/nv. Šumovito Jelarje na slici smješteno je upravo iza njih. Desno je Kubus, spomenik na gradnju ceste, poznatiji u narodu kao Ura. Osim modernizirane Kneževićeve Rimske i Karolinske ceste su potpuno zameteni tragovi.

vrata na spomenutom oštrm, stjenovitom hrptu. Za pretpostaviti je da je i sedlo djelomično bilo pod šumom. Zbog, kako sam već spomenuo, izostanka tragova ceste prema unutrašnjosti.

Žestoke udare bure na zloglasnom

ukopavanjem vodovodnih cijevi. Stari krak ove ceste preko njih sada služi kao izlaz na vidikovac.

V

Za Vilu piše: Vlado Prpić-Prpa

Kuterevo je smješteno na krševitoj i glavicama prošaranom visoravni na obroncima Velebita ovo je selo oduvijek bilo školski primjer istodobne borbe i suživota gorštaka i planine. Taj stoljetni sklad naučio je Kuterevce mnogim vještinama nezaobilaznim za preživljavanje. Stoga ne čudi da su njihove vještine obrade drveta bile

Butina. Za njega je drvo više od pukog materijala. Ono je istovremeno tradicija, etno-naslijeđe i povijest.

Sve što se izrađuje u Kuterevu ručni su radovi i od prirodnih materijala, ističe Tomo. Drvo je s obronaka Velebita, kako s ličke tako i s primorske strane. Ovdje se nalazi sve ono što je nekada bilo uporabno, a i

moram priznati da je i kod nas toga sve manje. Problem je jednostavno biološki jer stari majstori umiru. Volje ipak ima, trebalo bi sve ovo malo bolje organizirati, uložiti sredstva i napore da se te vrijednosti održe. Ako želite živjeti samo od ovoga, od ovih rukotvorina, to je malo teže. Morate biti entuzijast, ne pitati za vrijeme provedeno u poslu i

Suveniri iz Kutereva

Sve što se izrađuje u Kuterevu ručni su radovi i od prirodnih materijala, ističe Tomo. Drvo je s obronaka Velebita, kako s ličke tako i s primorske strane.

poznate prije mnogo stoljeća. Ličani bi znali govoriti da se u Kuterevu od drveta izrađuje skoro sve osim- peći! Tradicija je u tome selu bila snažnija od tehnološke ekspanzije. Dok drevni zanati posvuda u Lici jednostavno nestaju, Kuterevci tvrdoglavo odbijaju zanemariti i zaboraviti vještine naučene od predaka. Teško je na bilo kojoj većoj manifestaciji ne primijetiti štand s njihovom drvenarijom. Jedan od najaktivnijih majstora svakako je Tomo Bukovac-

danas se koristi: tamburice «kute-revke», stolice, stolovi, grablje, vile, kosišta, kuhače, tobolci, stapovi, odjevni predmeti... Ovo je izvorno i moja je želja da to opstane, da se ne zaboravi. Svjetske i globalne «vjetrometine» odnose brojne vrijednosti koje se ne bi smjele zaboraviti. Mjestimice se lokalno to još uvijek dobro drži i mislim da smo mi u Kuterevu dobar primjer. Izradom tradicijskih predmeta i suvenira bavi se pedesetak ljudi, ali

unaprijed se pomiriti s time da se ručno napravljeni predmeti ne mogu nikada naplatiti onoliko koliko vrijede, kaže Tomo koji pozdravlja nastojanja Županije i mnogih udruga koje imaju razumijevanja za ovu problematiku, gdje je «tradicijski instinkt» presudna osobina za oti-manje od zaborava.

Za Vilu piše: Marin Smolčić

dr. sc. Josip Jurčević

Bleiburg

“Samo istina će nas osloboditi!”

Bleiburška tragedija je nedvojbeno daleko najveća tragedija u cijeloj hrvatskoj povijesti; kako prema broju smrtno i na druge načine stradalih osoba, tako i prema nizu drugih negativnih posljedica koje i danas nanose različite goleme štete hrvatskom društvu.

U čestom javnom govorenju o bitnim značajkama hrvatskog društva naglašava se kako je identitet hrvatskog društva naglašeno «opterećen» prošlošću. Međutim, pritom se ta «opterećenost» neopravdano uglavnom označava negativnim stereotipima kojima je svrha jačanje nacionalne dezintegracije, odnosno razaranje zajedništva u hrvatskom društvu. Ponajprije, korištenjem riječi «opterećenost» – koja sama po sebi nosi pretežito negativna značenja – unaprijed se izriče negativan sud i o prošlosti i o onome tko je s njom «opterećen». Stoga je uvodno važno naglasiti, kako je - pri govorenju o značajkama bilo kojeg suvremenog društvenog mentaliteta - neobjektivno unaprijed zauzimati stajalište

po kojem se povijesna dimenzija identiteta prikazuje nepoželjnom, jer identitet društava i pojedinaca je neobjektivan i nerazumljiv bez povijesne dimenzije. Odnosno, kad se tako govori o «opterećenošću» prošlošću, onda se prvenstveno treba propitivati o skrivenim motivima i namjerama onoga tko govori na takav način.

Sve navedeno se naročito odnosi na bleiburšku tragediju hrvatskog

naroda, koja je jedna od najdubljih stvarnih i simboličkih sastavnica hrvatskog nacionalnog identiteta, te je upravo stoga – bila, a nažalost i nadalje ostala - izložena različitim vrstama činjeničnih i interpretativnih prešućivanja, krivotvorenja i manipulacija. Osnovni cilj takvog pristupa je onemogućiti hrvatskom društvu suočavanje s prošlošću, koje znači i izvlačenje pouka prošlosti pri donošenju odluka o budućnosti. Za interese hrvatske budućnosti, posebno je zabrinjavajuće što se središte takvog pristupa i sada, kao i prije 1990. godine, nalazi unutar državnih i društvenih institucija u Hrvatskoj.

U ovakvoj situaciji je korisno ukratko navesti nekoliko osnovnih objektivnih činjenica o bleiburškoj tragediji, koje se na različite načine nastoje prikrivati u većini institucijskog i medijskog govora u Hrvatskoj.

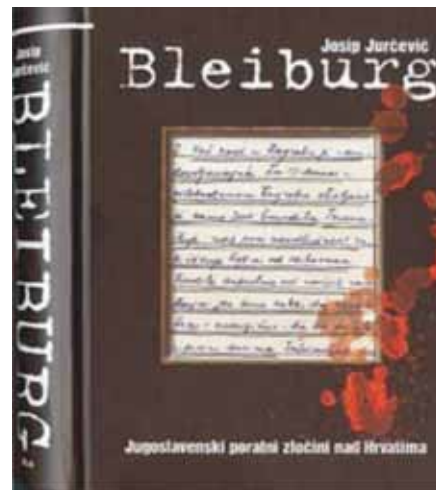
Žrtve

Bleiburška tragedija je nedvojbeno daleko najveća tragedija u cijeloj hrvatskoj povijesti; kako prema broju smrtno i na druge načine stradalih osoba, tako i prema nizu drugih negativnih posljedica koje i danas nanose različite goleme štete hrvatskom društvu. O razmjerima i dubini tragedije svjedoči i činjenica da ni gotovo pola stoljeća nasilnog potpunog javnog prešućivanja, kojeg je nametao jugoslavenski komunistički režim, nije u hrvatskom nacionalnom korpusu potisnulo pojedinačno i zajedničko sjećanje na bleiburšku tragediju. Osnovni razlog čuvanja bleiburške uspomene je u tome što je teško pronaći hrvatsku obitelj koja nije bila žrtva

jugoslavenske komunističke represije.

Naziv bleiburška tragedija je zapravo simbolički naziv koji je nastao prema nazivu malog mjesta (Bleiburg) u južnoj Austriji. Krajem i neposredno nakon završetka Drugog svjetskog rata, prema Austriji su se povlačile

goleme kolone hrvatskih civila i vojnika: približno pola milijuna civila i 200.000 vojnika. Na Bleiburško polje i u druge dijelove

južne Austrije uspjela se probiti tek približno petina hrvatskih civila i vojnika, a većinu hrvatskih kolona zarobila je jugoslavenska komunistička vojska na području Slovenije. Britanci su jugoslavenskom režimu protupravno izručili dio hrvatskih civila i vojnika koje su uspjeli zarobiti na Bleiburškom polju i drugim dijelovima Austrije, a drugi dio prebjeglih Hrvata je na razne načine uspio izbjeći britansko izručenje.

Na Bleiburškom polju i drugim dijelovima Austrije nije bilo sustavnih masovnih pogubljenja Hrvata, nego se to događalo na jugoslavenskom teritoriju. Pa ipak, cjelokupna represija koju je nakon završetka Drugog svjetskog rata provodio jugoslavenski komunistički režim nad Hrvatima nazvana je bleiburškom tragedijom. Razlog toga je jednostavan; u Jugoslaviji se tom

zločinu režima nije smjelo ni govoriti niti obilježavati žrtve, a hrvatsko iseljništvo je desetljećima pisalo o toj tragediji i obilježavalo je svake godina na Bleiburškom polju. Tako je

veliki broj zarobljenih Hrvata, koji nisu odmah pogubljeni, upućivan na marševe smrti (ili križni put) diljem jugoslavenskog teritorija, a na tom križnom putu nalazili su se, osim

samostalnoj i demokratskoj Republici Hrvatskoj uspjele tzv. tranzicijom sačuvati većinu institucijske moći. Strukture stoga zločine nastoje samo umanjivati i relativizirati, te suočavanje s njima usporiti i marginalizirati.

Međutim, najveći strukturirani, institucijski otpor i danas se u Hrvatskoj događa kad se radi o sagledavanju komunističkog sustava kao totalitarnog i zločinačkog. Iako su Rezolucije Vijeća Europe iz 1996. i 2006. godine, te odgovarajuća iznuđena deklaracija Hrvatskog sabora iz 2006. godine, jasno i nedvosmisleno načelno osudile i zločinački jugoslavenski komunistički režim koji je ostavio opću pustoš i u Hrvatskoj, ipak se u djelovanju hrvatskih institucija te institucijskom javnom životu vrši uporna i sustavna rehabilitacija zločinačkog komunističkog sustava. To se najjasnije prepoznaje u potpunom izbjegavanju procesuiranja još živih zločinaca, te još više u izbjegavanju dekomunizacije hrvatskog javnog života. Najstrašnija je činjenica što se vrijednosna preambula Ustava Republike Hrvatske i nadalje temelji na zločinačkom (nedemokratskom, protiveuropskom) sustavu, pa su sve ostale inačice neokomunizma u Hrvatskoj samo logična posljedica.

Stoga je posebno važno naglasiti, kako je Bleiburška tragedija (odnosno najveći zločin jugoslavenskog komunističkog režima), prema brojnim komunističkim dokumentima, bila sustavno planirana, organizacijski pripremana i provedena. Isto je tako nedvojbeno, da se na čelu tog zločinačkog sustava nalazio jugoslavenski državni i partijski vrh, na čelu s – simbolički i stvarno – čelnom osobom Josipom Brozom Titom.

Na taj način, suočavanje suvremenog hrvatskog društva sa svim naznačenim aspektima bleiburške tragedije ne predstavlja samo civilizacijsko pravo na sjećanje i obilježavanje žrtava, nego prije svega imperativ bez kojeg nemože biti uspješne hrvatske budućnosti. Jer, samo će nas istina osloboditi. ▼

Za Vilu piše: dr. sc. Josip Jurčević

u iseljenoj Hrvatskoj nastao pojam «bleiburška tragedija», koji je nakon 1990. postao općeprihvaćen i u domovini.

Bleiburška tragedija, ili zločini jugoslavenskog komunističkog režima nad Hrvatima, sastojala se od različitih vrsta represije. Najgora vrsta jugoslavenskih zločina bila su sustavna masovna pogubljenja nad zarobljenim hrvatskim civilima i vojnicima, ali i mnogobrojnim drugim Hrvatima koji su na različite nasilne načine odvođeni od svojih kuća. Broj pogubljenih Hrvata još nije utvrđen, ali o golemim razmjerima jugoslavenskog zločina nad Hrvatima svjedoči podatak da je do sada - na području Slovenije, Hrvatske te Bosne i Hercegovine – evidentirano više od 1.300 masovnih prikrivenih grobišta u kojima su posmrtni ostaci Hrvata. Najveća gusvoća masovnih prikrivenih grobišta nalazi se na području Slovenije i u sjeverozapadnim dijelovima Hrvatske, a tu su i najveća pojedinačna grobišta. Tako se, na temelju djelomičnih iskopavanja i dokumenata, procjenjuje da je u protivtenkovskom rovu u Teznom kod Maribora zatrpano približno 20.000 pogubljenih Hrvata, a u Maceljskoj gori kod Krapine približno 15.000 pogubljenih Hrvata. I drugi oblici jugoslavenske represija nad Hrvatima bili su također masovni, te dugotrajniji. Tako je

brojnih stratišta, i brojni logori u kojima su vršena različita fizička i psihička zlostavljanja. Zatim, u 30-ak tisuća političkih procesa koje je jugoslavenski komunistički režim proveo u Hrvatskoj osuđeno je

približno sto tisuća osoba.

Osim naznačenog, jedan od najmasovnijih zločina komunističkog režima bila je pljačka privatnog vlasništva, prema općem komunističkom načelu da sredstva za proizvodnju ne smiju biti u privatnom vlasništvu. Ta sustavna pljačka događala se vođenjem različitih vrsta ozakonjenih postupaka, ali i bez njih.

Zločinci

Sustavnost i masovnost zločina koje je komunistički režim počinio nad Hrvatima ostavila je veliki broj preživjelih žrtava, svjedoka i materijalnih dokaza koji su ostali bjelodani i početkom 21. stoljeća, te postojanje zločina ne negiraju ni komunističke strukture koje su u

Zaštita na radu u Indiji

Kako prepoznati bogataša ?!

- V** Tko je izmislio triatlon?
Cigani. Dođu na Jarun pješke, okupaju se i odu biciklom natrag!
- V** Tko je izmislio matematiku?
Zagorci. Ispred kleti se zbroje, a unutra se oduzmu!
- V** Kako Zagorci štrajkaju?
Zatvore se u klet i odbijaju vodu!
- V** Mujo kupa bebu u kadi držeći ju samo za uši.
"De' bolan Mujo drži bebu normalno", ... kaže Fata
"Drži ju ti, kad je voda vrela!"

Ispit vjernosti!

Bio sam sretan sa svojom djevojkom. Zabavljali smo se preko godinu dana i na kraju se odlučili vjenčati...

Moji roditelji su pomogli na svaki način, prijatelji su me ohrabivali. Djevojka mi je san! Postojala je samo jedna stvar koja me vrlo uznemirivala, a to je njena mlađa sestra.

Moja buduća šurjakinja je oko 20 godina, oblači uske mini suknjice i duboke dekoltee. Redovno sam vidio njeno donje rublje kad sam u njenoj blizini. Možda sam sebičan i umišljen, ali moram priznati da se nije tako otkrivala u blizini drugih. Jedan dan me pozvala da dođem i provjerim pozivnice za vjenčanje. Bila je sama kada sam stigao. Kada sam došao prošaputala mi je na uho kako me je oduvijek željela, a ja ću uskoro biti oženjen. Rekla je da prema meni gaji osjećaje koje ne želi i ne može pobijediti.

Rekla je da želi voditi ljubav sa mnom bar jednom prije nego se oženim i predam njenoj sestri. Bio sam u totalnom šoku, nisam mogao progovoriti ni riječi.

Rekla je: - "Ja idem gore u moju spavaću sobu, ako želis samo doći i uzmi me."

Bio sam totalno ukočen od šoka i gledao sam je kako se penje uz stepenice. Skinula je svoje gaćice i bacila ih niz stepenice na mene. Stajao sam tu na trenutak i onda se okrenuo i pojurio na izlazna vrata kuće. Pojurio sam pravo do mog automobila.

U tom trenutku primijetih mog budućeg punca i zaručnicu kako trče prema meni.

Zagrnila me i poljubila i rekla: - "Mili moj znala sam da si izuzetan."

A moj punac je dodao: - "Ovaj mali test me uvjerio da dajem svoju kćer u prave ruke. Čestitam mladiću. Dobro došao u obitelj."

Pouka ove priče je: "Kondome uvijek držite u automobilu!"

Interview

dr. Martina Matovinović

Specijalizant Interne medicine u KBC Rebru na Zavodu za endokrinologiju i bolesti metabolizma dr. Martina Matovinović, svoje prve liječničke korake počela je u KB „Sestre milosrdnice“ a nastavila specijalizacijom u našoj najvećoj kući KBC „Rebro“ Od prvih studentskih dana pokazala je interes za kliničku medicinu ali i znanost. S nadarenom mladom liječnicom, ličkog porijekla, „Vila“ je razgovarala u Zagrebu.

Vila: Gdje ste rođeni dr. Matovinović?

Rođena sam 1979. godine u Zagrebu, u bolnici Sv Duh.

Vila: Vaše prezime je Ličko?

Da, moj otac Ferdinand Matovinović, rođen je 1939. u Ličkom Cerju, općina Lovinac.

Vila: Prezime Matovinović poznato je u Hrvatskoj medicini. Prof. Josip Matovinović bio je osnivač i najveće ime Hrvatske endokrinologije. Na žalost poslije drugog svjetskog rata kao i mnogi drugi ugledni Hrvati morao je napustiti Hrvatsku. Jeste li Vi u rodu?

dr. Matovinović na jednom od brojnih znanstvenih skupova

Profesor Josip Matovinović bio je Ličanin. Dugogodišnji liječnik i profesor u Zagrebu. Poslije drugog svjetskog rata bio je u nemilosti partizanske vlasti te je morao iseliti u Ameriku. Tamo je postao poznat ali i slavan te je napravio veliku karijeru kao endokrinolog. Veliki dio svoje

imovine ostavio je u Zakladi kojoj je prva zadaća školovanje mladih Hrvatskih liječnika. Stvaranjem Hrvatske države 1991. godine sredstva Zaklade postala su dostupna našim liječnicima. On je umro a iza njega je ostao ogromni znanstveni i stručni opus. Moja obitelj u kontaktu je s njegovim nasljednicima, prije svega suprugom.

Vila: Gdje ste se školovali?

Osnovnu školu "Ivo Andić" završila sam u Sopotu, a potom XIII. Prirodoslavno matematičku gimnaziju u Zagrebu.

Vila: Kad ste upisali Medicinski fakultet?

1997. godine upisala sam Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu a završila 2003.

Vila: Već tijekom studiranja pokazali ste puno širi interes od onog koji je propisan svakom studentu.

Tijekom studija radila sam na kliničkoj studiji pri Centru za osteoporozu u kojoj se istražuju lijekovi za liječenje osteoporoze. Suradivala sam i na projektu epidemiologija seksualnih problema u muškaraca u suradnji katedre za obiteljsku medicinu i odsjeka za sociologiju pod mentorstvom prof. Štulhofera i doc. Tiljka.

Vila: Nakon završenog fakulteta gdje ste počeli raditi?

Pripravnički staž započela sam 2003. u Klinici za traumatologiju u Zagrebu, dio sam odradila u KBC Zagreb, a većim dijelom u Centru za kliničku neuroendo-krinologiju i bolesti hipofize pri Zavodu za endokrinologiju dijabetes i bolesti metabolizma KB "Sestre milosrdnice".

Vila: Kao izrazito dobar student i mladi liječnik počeli ste se baviti i znanosti. Kako je biti mladi znanstveniku RH?

Od 29.07.2004. radila sam kao znanstveni novak-asistent na fakultetu na projektu "Nadomjesna terapija u bolesnika s tumorom hipofize" voditelja doc. dr. sc. M. Vrkljana, u Centru za kliničku neuroendokrinologiju i bolesti hipofize pri Zavodu za endokrinologiju, dijabetes i bolesti metabolizma KB "Sestre milosrdnice". Tijekom znanstvenog novastva počela sam pisati za Bolesničke novine u KB "Sestre milosrdnice". To su novine, jedine takve u RH, namijenjene primarno bolesnicima i daju mnoge korisne informacije bolesniku o njegovoj bolesti. Pokretač i glavni urednik je doc.dr.sc.Milan Vrkljan i izlaze u „Vinogradskoj bolnici“ od 2000. godine. Ubrzo sam s još nekoliko mladih kolega ušla u Uredništvo novina.

Vila: To vrijeme dok radite kao znanstveni novak, provjerili smo na internetu, vrlo ste aktivni. Nekoliko objavljenih članaka su citirani u vrlo visoko indeksiranim časopisima. Iziskuje li to puno napora?

Atmosfera u Centru za bolesti hipofize u KB „Sestre milosrdnice“ izrazito je radna. Radno vrijeme je često i vikendom. Tamo sam naučila zašto i kako od „sirovog materijala“ dobiti korisnu informaciju i pretvoriti sve to u znanstveni rad. Bila sam silno ponosna kad je objavljen moj prvi samostalni rad. Kao rezultat rada u Centru publicirala sam 30 sažetaka, šest radova od čega tri citirana u *Excerpti Medici* i tri indeksirana u *CC-u*.

Vila: Vaše kolege hvale Vas kao izrazito organiziranu i sposobnu mladu liječnicu. Sudjelovali ste i u organizaciji nekih zapaženih skupova.

Kako smo izuzetno puno radili postojala je normalna potreba da prezentiramo naš rad. Sudjelovala sam u organizaciji više liječničkih skupova. Član sam organizacijskog odbora na VII. Memorijalnom

simpoziju trajne edukacije „Mladen Sekso“ s temom „Nadomjesno liječenje u endokrinologiji“ (12.11.2004). Iste godine koautor sam poglavlja u knjizi „Akromegalija, suvišak i nedostatak hormona rasta“ autora: M. Vrkljana i

V. Čerine, tiskane u Zagrebu, 2004. godine. Koautor sam poglavlja u knjizi „Nadomjesno liječenje u endokrinologiji“ autora: M. Soltera i M.Vrkljana tiskane u Zagrebu, 2004. godine. Autor sam rada i teksta u knjizi „Umjetnost i znanost u razvoju životnog potencijala“, urednika Miroslava Prstačić, 2006. godine.

Vila: Stvarno impresivno. Paralelno ste završili i postdiplomski doktorski studij na Medicinskom fakultetu? Postdiplomski znanstveni doktorski studij završila sam na Medicinskom Fakultetu Sveučilišta u Zagrebu akademske god. 2006/2007.

Vila: Nakon toga očekuje se da doktorirate. Koja Vam je tema?

U postupku sam stjecanja doktorata znanosti na Postdiplomskom znanstvenom doktorskom studiju Medicinskog Fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Tema je iz Endokrinologije a mentor je doc. dr. Milan Vrkljan.

Vila: Vi ste sad u KBC „Rebro“.

Tamo Vam je šef prof. dr. Mirko Koršić. Kako to da doktorat radite u „Vinogradskoj“?

Nakon mog prelaska u KBC „Rebro“ ja sam svom novom šefu, profesoru Koršiću, prezentirala sve dotadašnje istraživanje i on me podržao da s tim nastavim i da mi to bude tema doktorata.

Vila: Vi ste aktivni i izvan Medicinskog fakulteta?

U svojstvu vanjskog suradnika kao gost nastavnik od 2004. do sada honorarno izvodim nastavu studentima prve godine na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu za potrebe Katehetskog instituta o osnovnim temama endokrinologije iz kolegija „Opća i razvojna psihologija“ i „Uvod u psihologiju“ voditelja kolegija dr. sc. Ivana Štengla. U planu je vođenje još jednog izbornog predmeta „Endokrinologija u psihofizičkom razvoju“.

Vila: Jeste li vjernik?

Jesam. Moja obitelj usadila mi je kršćanska načela življenja i rada. Na to sam izrazito ponosna.

Vila: Idete li u Liku i kako Vam se Lika sviđa kao rođenoj Zagrepčanki?

Lika je prekrasna, toliko ljepote i netaknute prirode teško se nalazi u bilo kojem dijelu svijeta. Volim ići u Liku i mnoge informacije saznam preko Udruge „Vila Velebita“ čiji sam i ja član. Svaki broj „Vile Velebita“ pročitam od korica do korica, a dodatne informacije dobijem na web stranici „Vile“.

Doktorica Martina Matovinović najbolji je izdanak tradicionalnog sustava vrijednosti koji se u ovoj obitelji prati još od njenog rođaka profesora Josipa Matovinovića, oca moderne hrvatske endokrinologije porijeklom također iz Ličkog Cerja.

V

Za Vilu razgovarao: Mario Vrkljan

Izlet na Palagružu

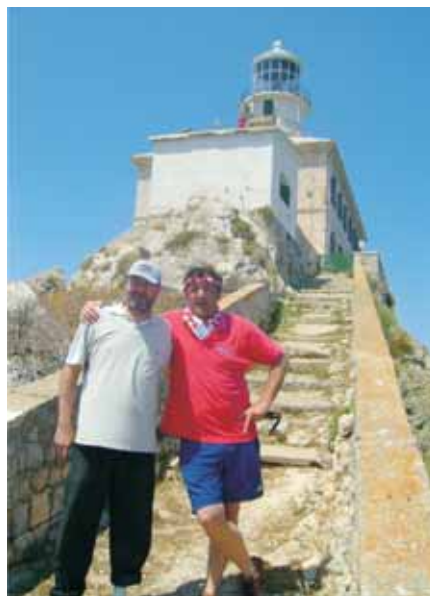
Na čelu sa iskusnim kapetanom Milom Vranićem, od prije nam poznata posada koju čine hrabri članovi Udruge "Vila Velebita", pomaknuli su svoju avanturističku granicu i uputili se na naš najudaljeniji otok - Palagružu

Članovi Vile Velebita ponovno plove. Hrabra družina na čelu s iskusnim kapetanom Milom Vranićem odlučila je posjetiti naš

najudaljeniji otok, Palagružu. Pošli smo iz naše stare baze na otoku Cresu. Prvih par dana mirno i bez većih tegoba. Došli smo u Komižu da skupimo snage za „napad,, na Palagružu. U Komiži se stoljećima jede najbolja buzara od jastoga na Mediteranu. Voljom i dobrotom naših domaćina Tajane i Zorana Pušić i mi smo uživali u specijalitetima. Slijedeći dan posjetili smo Modru špilju i iskoristili priliku da obnovimo rezerve kvalitetnog crnog vina. U jutro krećemo na Palagružu. Plovimo i plovimo. Već smo tri sata

od Visa na otvorenom moru. Smjer je jug prema Italiji. Nakon pet sati plovidbe od Visa u smjeru Italije stigli smo, plovimo oko fantastičnog otoka. Prva pomisao nakon što sam nedaleko otoka ugledao Italiju bila mi je „jel moguće“? Naime, uz samu Talijansku obalu veliki otok, tvrđava i na tvrđavi Hrvatska zastava. Svjetioničar Nikola Žuvela s svojom suprugom Marijom i sinom Tomislavom ponosno nam usmjerava

pogled na Italiju i na Hrvatsku zastavu na vrhu tvrđave. Stvarno su Hrvati narod s velikom tradicijom. Nikako mi nije jasno kako je nas 5 milijuna uspjelo osvojiti i opstati na Palagruži tik uz Talijansku obalu.

Kaže kapetan Mile: „Ovi preko nemaju m..., pa to ti je kao da imaš krasnu kuću u Zagrebu, krasno

dvorište a susjed udaljen pet blokova dalje svaki dan dođe i parkira svoj auto u tvoje dvorište“. Stvarno je fascinantno to što su Hrvati tu opstali i sačuvali krasan otok. Kasno poslijepodne ponovno ugodno iznenađenje. U blizini Palagruže par sati se ponosno šepurio brod Hrvatske ratne mornarice „Hrvatska Kostajnica“. Kako je naš domaćin Nikola Žuvela već 25 godina na Palagruži razumije naš ponos i razdraganost. Nikola nas vodi na obilazak otoka s koga vam donosimo par zanimljivih fotografija.

Za Vilu piše: Tihomir Marjanović

**Hrvatska 2
Njemačka 1**

Nezaustavljivi "Vatreni"

Evo nas opet, pobjeda nad Njemačkom otvorila nam je širom vrata ulaska u četvrtfinale Europskog nogometnog

prvenstva. Naime, Hrvatska nogometna reprezentacija u 1. kolu skupine B, u kojoj se još nalaze Austrija, Njemačka i Poljska, svladala je Austriju s 1:0, te se u 2. kolu sastala sa svojim starim znancem sa velikih natjecanja- Njemačkom, i pobijedila s 2:1.

Na početku utakmice vidjela se nemoć Njemačke, a naša dobra igra okrunjena je pogotkom i na semaforu Klagenfurtskog stadiona stajalo je već u 24. min. utakmice 1:0 za Hrvate.

Pranjć je uputio centaršut s lijeve strane u protivnički peterac. Srna je kao tornado utrčao ispred iznenađenog njemačkog stopera, podmetnuo nogu i skrenuo loptu u gol. Nastala je neviđena erupcija oduševljenja 18000 naših navijača koji

su fanatično bodrili na stadionu naše vatrene. Hrvatska je i u nastavku 2. poluvremena samouvjereno dominirala na terenu te pripremila novi šok za Njemačke navijače jer je na semaforu bila 62. min. i stajalo je 2:0 za Hrvatsku.

Rakitić je s desne strane ubacio, lopta se od njemačkog igrača odbila, pogodila vratnicu, natrčao je Olić i manirom iskusnog srijelca matirao Lehmana koji je samo pogledom

ispratio loptu u mrežu.

Hrvatski navijači koji su dominirali na stadionu sa svojim navijanjem, rekvizitima i dekorom bijelo-crvenih kockica, opet su u delirijumu.

Dakle, rezultat iz snova i dva gola prednosti nad velikom Njemačkom.

U 79. min. preko Podolskog, Nijemci su tek uspjeli smanjiti rezultat na 2:1 i tako ublažili poraz. Tek smo zadnjim sudčevim zviždukom shvatili da smo poslije Mundiala 1998. godine ponovno deklasirali i ostvarili još jednu veliku pobjedu nad Njemačkom. Teško je opisati tu sreću i oduševljenje hrvatskih navijača. Austrijski gradić Klagenfurt koji broji 90000 stanovnika, smiještenim pored jezera Wortherse, iznad kojeg se nalazi lanac planina Karavanke ima u svom sastavu stanovništva i 3,3% Hrvata. Zajedno s pridošlim ▶▶

Hrvatima, procijenjuje se da je grad, u nogometnom smislu, okupiralo oko 100000 Hrvata, iz gotovo cijelog svijeta i pretvorilo ga u grad bijelo-

njemačke reprezentacije Mihael Ballack, čije nogometno umijeće nije došlo do izražaja jer su ga vitezovi, Niko Kovač a i brat Robert

71. obljetnica pogibije senjskih žrtava

Klagenfurt 12.06.2008
Stadion Wörthersee
Gledatelja 30 000
Sudac Frank De Bleckere (Belgija)
Strijelci Srna (24), Olić (62), Podolski (79)

HRVATSKA Pletikosa R.Kovač Šimunić Čorluka Pranjč N.Kovač Modrić Srna Kranjčar Rakitić		NJEMAČKA Lehmann Mertesacker Metzelder Lahm Jansen Ballack Frings Fritz Podolski Gomez
---	---	---

- Tomo Nikšić
Pere Frković
Nikola Bevandić
Marko Smolčić
Katica Tonković
Jakov Milković
Frane Jelača
Martin Marković
Ivan Starčević

U petak 9. svibnja 2008. u Senju i Gospiću obilježena je 71. obljetnica pogibije sedmero mladih Gospićana koje su žandarski su meci izrešetal 9. svibnja 1937. na povratku kući nakon sudjelovanja na svehrvatskom narodnom zboru u Senju.

Polaganjem vijenaca i paljenjem svijeća pokraj spomen ploče u senjskoj Ulici Potok, odana im je počast. Cvijeće i svijeće su položeni i na Gospićkom groblju.

crvenih kockica. Takav nevideni ambijent, atmosfera i navijanje bez izgreda ostaje nam na ponos i dugo pamćenje, čemu su se i austrijanci kao domaćini divili.

Naš izbornik, Slaven Bilić znao je kazati da Hrvati poslije svoje reprezentacije vole najviše navijati za Njemačku. Takva sentimentalnost i ta vrsta emocije se nije mogla ovaj puta primjetiti. Izbornik je tako pripremio i vodio našu momčad do pobjede, da je deklasirao i ponizio Njemačku kao i nedavno Engleze u svim elementima nogometne igre. Sorry Njemačka, možda neki drugi put budemo blaži.

Pravi primjer je zvijezda Chelsea i

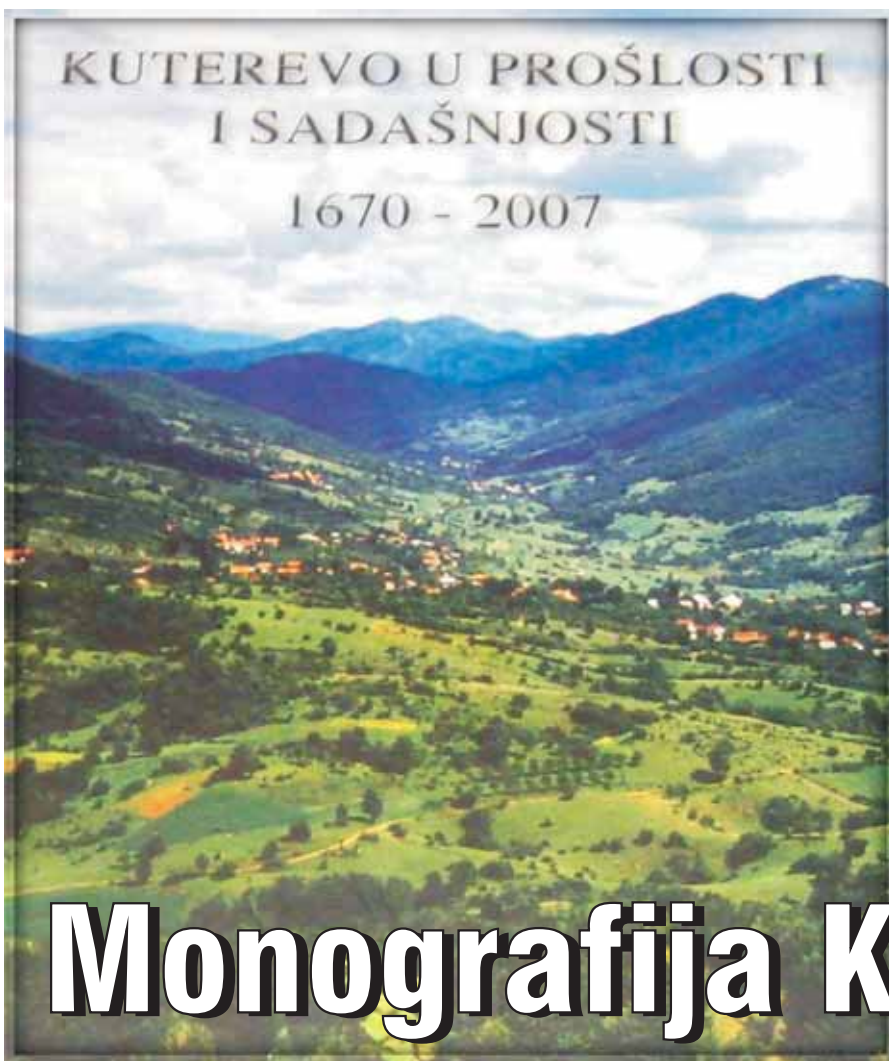
učinili neprimjetnim na terenu što je bio jedan od ključeva naše pobjede.

Na kraju, potrebno je reći da su svi naši igrači pokazali, kao i u domovinskom ratu branitelji, kako se složno bori za boje Hrvatske zastave te time postali junaci cijele nacije.

Naši navijači su ostali u Klagenfurtu, kao i Vaši članovi Vile Velebita dugo u noć, slavili veliku pobjedu uz pjesme: "Mi hrvati", "Lijepa li si" i neizbježnu "DEUTSCHLAND, DEUTSCHLAND AUWIEDERSEHEN".

Za Vilu iz Klagenfurta: Vlado Marić

Autori Nikola Marinić i Ivan Rožman predstavili su prvi tiskani zapis u 7 cjelina, monografiju "Kuterevo u prošlosti i sadašnjosti 1670-2007" posvećen tom velebitskom mjestu. Izdavač je "Dobrovoljno vatrogasno društvo" Kuterevo.

U Kuterevu je predstavljena monografija "Kuterevo u prošlosti i sadašnjosti 1670-2007", prvi tiskani zapis u cjelosti posvećen tom velebitskom mjestu. Svjetlo dana ugledala je zahvaljujući izdavaču Dobrovoljnom vatrogasnom društvu Kuterevo i entuzijazmu pojedinaca. Autori monografije Nikola Marinić i Ivan Rožman na 439 stranica osim iscrpnih tekstualnih prikaza koji su rezultat dugogodišnjeg istraživanja i prikupljanja podataka obiluje i velikim brojem fotografija. Autorstvo fotografija većim djelom potpisuju sami autori knjige. Monografija ima 7 cjelina: Osobna iskaznica Kutereva, Voda i Kuterevo, Povijesni podatci o Kuterevu,

Gospodarski i društveni aspekti življenja, Kuterevska Karmenica, Kuterevo danas, i završna cjelina posvećena je 14-godišnjem djelovanju DVD Kuterevo. Osnovna obilježja monografije su iscrpnost i temeljitost pristupa svakoj temi, jednostavnost izraza, u pojedinim poglavljima bliska stilu narodnog kazivanja, pogotovo tamo gdje se i oslanja na kazivače iz naroda, zatim autentičnost, bogastvo građe, zanimljivost, kao i neki posve novi momenti u odnosu na slična monografska izdanja koja tipuju sveobuhvatnost. Tako je prvo poglavlje o zemljopisnim, reljefnim, klimatskim obilježjima i statističkim podacima o Kuterevu, obogaćeno neočekivanim detaljima, o suncu,

mjesecu, zvijezdama, dugi, grmljavini, magli, kiši, čovijeku, životinjama. U poglavlju o povijesti Kutereva najdublje se moglo zaroniti do 1493. godine kada se mjesto Kuterevo prvi put spominje kao mjesto u Buškoj ili Bužimskoj župi. Iza toga idu tri stoljeća tišine. Naseljavanje Kutereva počinje 1670. godine sa 7 kranjskih obitelji iz okolice Kupe. Vrijednošću se izdvaja i stradavanje Kuterevaca u ratovima. Tako je 1. svjetski rat odnio 13 života a od zloglasne španjolske gripe 1819. godine umrlo je 60 ljudi. Na popisu žrtava 2. svjetskog rata je 130 imena, dok je od zaostalih bombi nakon rata stradalo 5-tero dječaka. U Domovinskom ratu poginulo je 9 branitelja rođenih u Kuterevu te 4 iseljenih. Hvalevrijedan je popis Kuterevaca koji su otišli na rad u Ameriku u razdoblju 1893.-1922. godine, ukupno 172. Na više od 80 stranica su popisani svi iseljeni žitelji Kutereva s podacima o novoj adresi i zasno-

vanoj obitelji. Poglavlje o gospodarskim i društvenim aspektima življenja je najbolje fotografijama dokumentirano od kolarstva, sudarstva, običaja, narodnog ljekarstva. One koji nisu ljubitelji povijesnih i tradicijskih tema zainteresirat će poglavlje o Kuterevu danas, gradskim vijećnicima, političkim strankama, posjetima predsjednika RH, kuterevskim obrtnicima, djelovanju triju istaknutih udruga, Kulturne udruge Karmenica, Velebitske udruge Kuterevo i osnutka Velebitskog utočišta za medvjede, te udruge Kuterevo Zagreb. Na sve se to prirodno nadovezuje i završno poglavlje o DVD-u Kuterevo, njegovom osnutku 1993. godine, izgradnji Vatrogasnog doma i današnjem djelovanju. Monografija sadrži na kraju i kratku bilješku o dvojici autora.

V

Za Vilu piše: Dražen Prša

Vila Velebita kronika aktivnosti

Tijekom zadnje dvije godine Udruga Ličana „Vila Velebita“ je imala vrlo živahnu i raznoliku aktivnost. Posebno bi izdvojili redovito izlaženje časopisa Vila Velebita. Zadnja dva broja možete kupiti i u kioscima Tiska. Također Vila je pokrenula vrlo posjećivanu stranicu Vile Velebita, /www.vila-velebita.hr/ Tu možete naći sve o našoj aktivnosti kao i par kratkih filmova s razgledavanjem grada Gospića, Perušića, Ličkog Osika. Uskoro se očekuju i kratki filmovi s ostalim ličkim gradovima. Posebno su se tim filmovima razveselili naši čitatelji iz Kanade. Naime, sad mogu u 15 minuta vidjeti kako danas izgleda Gospić i koliko je uspješno obnovljen nakon Domovinskog rata. Vila je organizirala izgradnju spomenika Šimi Starčeviću, hrvatskom jezikoslovcu i piscu prve gramatike hrvatskog jezika na hrvatskom, u Karlobagu. Ukupan projekt vrijedan je 420.000,00 kuna. Zahvaljujemo se svim donatorima i prijateljima Vile što su pomogli ovaj vrijedni projekt. Vila za 01.03.2008. godine u 20 sati organizira u kazalištu Vidra u Zagrebu gostovanje Pučkog otvorenog učilišta „Dr Ante Starčević“ iz Gospića s predstavom „Ličko prelo“. Pozivamo vas da svojom nazočnošću odate priznanje našim glumcima a kupnjom karte pomažete izgradnju spomenika Šimi Starčeviću u Karlobagu. Vila uskoro planira i organizaciju ličke večeri te Vas pozivamo da se javite u prostorije ili na naš telefon radi rezervacije karte. Kroz par sličica provest ćemo Vas i kroz ostale aktivnosti „Vile Velebita“.

02.12.2005.

Gospić - Kod Biskupa Mile Bogovića

Tijekom posjete Vile Velebita Biskupu Mili Bogoviću u Gospiću, predsjednik Udruge Milan Vrkljan predao mu je prigodan poklon. Članovi Udruge posebno su se interesirali za aktivnosti oko izgradnje Crkve Hrvatskih Mučenika na Udbini.

17.02.2006.

Sabor - kod dr. D. Milinovića

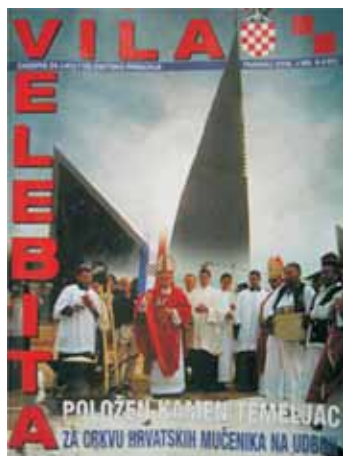

Odmah nakon izborne Skupštine, članovima Vile Velebita jedna od prvih aktivnosti bila je i posjeta dopredsjedniku Sabora dr. Darku Milinoviću.

13.04.2006.

Iz tiska izašao 9. broj (101) časopisa

Promocija tematskog broja Vile Velebita posvećena Crkvi Hrvatskih Mučenika na Udbini bila je u starom okupljalištu Ličana, restoranu Stara Poštarica. Domaćin g. Nikola Jurković vodio je brigu da gostima ništa ne nedostaje.

10.07.2006.

Smiljan - 150. godina rođenja Nikole Tesle

U povodu obnove i uređenja kuće Nikole Tesle u Smiljanu Vila je organizirano bila nazočna sa preko 40 svojih članova. Nakon obilaska obnovljene kuće, uživali smo u najboljem škripavcu u Lici koji smo probali u restoranu Potkova.

Iz tiska izašao 10. broj (102) časopisa

SRPANJ, 2006.

05.08.2006.

Knin - dan Domovinske zahvalnosti

Članovi Vile Velebita organizirano su posjetili Knin u povodu Dana Domovinske zahvalnosti. Taj stari kraljevski hrvatski grad ponovno je oduševio naše članove. Tim povodom predsjednik Vile imao je zapažen govor na Hrvatskom Radio Kninu. Nakon posjete navratili smo u obližnji restoran i uživali u pravoj janjetini Dalmatinske Zagore.

04.11.2006.

Žitnik - Ante Starčević, 110. obljetnica smrti

Udruga Vila Velebita organizirala je posjet spomen kući Ante Starčevića. Tim povodom upisali smo se u knjigu sjećanja i kupili par tematskih razglednica. Na žalost u kući nema mogućnost za poblize upoznavanje sa djelom Ante Starčevića. Prilazni put je prilično neprohodan tako da smo autobus morali ostaviti stotinjak metara dalje od kuće.

04.11.2006.

Karlobag - Kapucinski samostan

Udruga Ličana Vila Velebita posjetila je Kapucinski samostan u Karlobagu gdje je početkom 19. st. radio hrvatski jezikoslovac i pisac prve gramatike na hrvatskom jeziku Šime Starčević. Tim povodom Udruga je poslala pismo namjere i želje da se škola u Karlobagu nazove imenom Šime Sarčević.

Iz tiska izašao 11. broj (103) časopisa

PROSINAC, 2006.

08.12.2006.

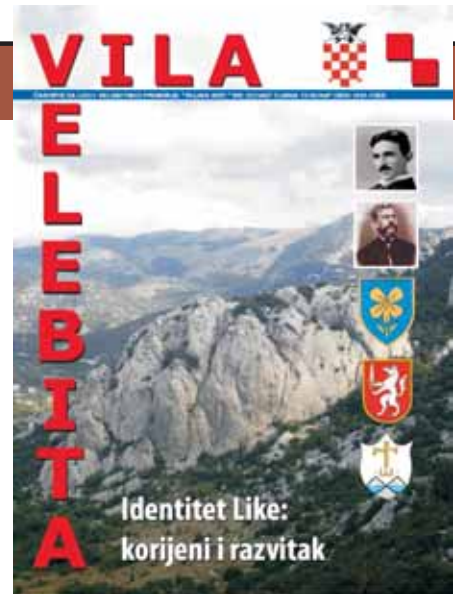
Hotel Sheraton - 12. tradicionalna Lička Večer

Udruga Vila Velebita organizirala je 12. tradicionalnu Ličku večer u hotelu Sheraton. 420 gostiju zajedno s članovima Hrvatske Vlade na čelu sa dr. Ivom Sanaderom veselila se do dugo u noć.

Iz tiska izašao 12. broj (104) časopisa

RUJAN, 2007.

02.10.2007.

Karlobag -Odbor za izgradnju spomenika Šimi Starčeviću

Udruga Ličana "Vila Velebita" na svome sastanku od 02.10.2007. godine donijela je odluku o formiranju Odbora za izgradnju spomenika Šimi Starčeviću u Karlobagu. Natječaj za izgradnju spomenika objavljen je u "Vili Velebita" broj 12 na stranici 65. U Odbor su izabrani i prihvatili su rad u njemu sljedeći uglednici i prijatelji "Vile Velebita":

Branko Jažić - Karlobag, Josip Bošnjak - Zagreb, Martin Pastuović - Zagreb, Tomislav Zorić - Zagreb, Andrija Fiamengo - Zagreb, Stjepan Bergovec - Karlobag, Mile Vranić - Zagreb, Željko Holjevac - Zagreb, Luka Matanić - Rijeka, Mile Borčić - Zagreb, Ivan Bošnjak - Zagreb, Božan Šutalo - Zagreb, Ivan Došen - Rijeka, Luka Maršić - Zagreb, Zorislav Lukić - Zagreb, Manja Kovačević - Gospić, Milan Vrkljan - Zagreb, Željko Radošević - Zagreb, Ivica Francetić - Zagreb, Ivan Krpan - Zagreb, Josip Milinković - Zagreb, Stjepan Bičan - Zagreb, Tomislav Crnić - Zagreb, Nikola Jurković - Zagreb, Damir Miškulin - Zagreb, Nikola Kostelac - Zagreb, Predrag Čudina - Zagreb, Josip Zdunić - Zagreb, Ante Bežen - Zagreb, Tihomir Marjanović - Zagreb, Petar Rajković - Zagreb, Katarina Kolaković - Zagreb, Petar Dolić - Zagreb, Vlado Marić - Zagreb, Ivan Šimunić - Zagreb, Zlatimir Bačić - Zagreb.

06.10.2007.

Gospić - Izložba "Jesen u Lici"

Članovi Udruge posjetili su izložbu "Jesen u Lici". Tim povodom obišli su mjesto pogibije zagrebačkog dragovoljca Dubravka Šake na ličkom ratištu. Na večer bili smo gosti u poznatom ličkom restoranu "Albatros" u Perušiću.

Iz tiska izašao 13. broj (105) časopisa

PROSINAC, 2007.

26.10.2007.

Karlobag - Odbor za izbor idejnog rješenja spomenika Š. Starčevića

U Karlobagu se sastao Odbor za izbor idejnog rješenja spomenika Šimi Starčeviću u Karlobagu. Domaćin nam je bio fra Stjepan Bergovec. Nakon pregleda pristiglih ponuda jednoglasno je izabrano idejno rješenje kipara Ivana Golca iz Gospića.

14.12.2007.

Zagreb - Odluka o uređenju trga ispred Crkve sv. Karla Boromejskog

Nakon uspješno organizirane i provedene donatorske večere u Zagrebu, donesena je odluka da se prikupljenim sredstvima proširi projekt i uredi trg na kome će biti postavljen spomenik Šimi Starčeviću. Arhitekt Ante Pađen dobio je projektni zadatak da osmisli uređenje trga ispred Crkve sv. Karla Boromejskog. Nakon uvida u projekt od strane fra Stjepana Bergovca i članova Odbora projekt je prihvaćen.

01.03.2008.

Zagreb - U organizaciji Udruge, predstava "Ličko prelo" u kazalištu VIDRA

U Satairičkom kazalištu VIDRA u Zagrebu održan je scenski prikaz starog Ličkog običaja "Ličko prelo"

Još jedna od aktivnosti Udruge je i ova, organizacija Ličkog prela. Oduševljena publika koja je popunila sva mjesta kazališta uživala je u predstavi Folklornog ansambla „dr. Ante Starčević“ iz Gospića, uz voditeljicu i koreografkinju Maju Rukavinu.

14.03.2008.

Krušak - Izvještajna skupština Udruge Ličana - 2008

Udruga Ličana VILA VELEBITA iz Zagreba održala je Izvještajnu skupštinu u prostorijama Šumarske kuće "Krušak"

Članovi Udruge okupili su se u lugarnici Krušak, u mjestu Krušak, 20-ak km južno od Velike Gorice, u prekrasnom prirodnom okolišu. g. Damir Miškulin (upravitelj šumarije V. Gorica), potvrdio se da kao domaćin osigura ugodnu radnu i zabavnu atmosferu uz ukusnu večeru i dobru kapljicu.

17.05.2008.

Karlobag - Otkriven spomenik Šimi Starčeviću ispred crkve sv. Karla Boromejskog

U organizaciji Udruge i organizacijskog odbora iz Karlobaga, otkriven je spomenik Šimi Starčeviću u Karlobagu. U besprijekornoj pripremi ovog povijesnog događaja omogućena je službena ceremonija kao i "zakuska" u hotelu Velinac, na kojoj su bili nazočni mnogi ugledni gosti, te oko 400 građana iz bliže i dalje okolice zajedno sa članovima Udruge Ličana iz cijele hrvatske. Spomenik je otkrio Gospićsko-senjski biskup mons. Mile Bogović.

Novi broj 15 (107) srpanj, 2008. Upravo čitate!